KINNITATUD
Narva Linnavolikogu 30.06.2022
määrusega nr 15

Muudetud
21.09.2023 määrusega nr 19

Muudetud
26.09.2024 määrusega nr 18

NARVA LINNA ARENGUKAVA 2035

Sisukord

Sisukord 1

Sissejuhatus 2

1 Narva linna arengukava strateegia 7
1.1 Visioon 2035 8
1.2 Tunnuslause 8
1.3 Narva linna strateegilised eesmärgid 8
1.3.1 Narva on rohelist eluviisi toetav linn 8
1.3.2 Narva on elanikest hooliv linn 10
1.3.3 Narva on heade sündmuste linn 13
1.3.4 Narva on aktiivne, avatud ja kaasav linn 14
1.4 Strateegia rakendamine 15

2 Tegevuskava 17

3 Eelarvestrateegia 34

Lisa 1. Lähteolukorra analüüs 60
1 Elanikkond 61
1.1 Elanikkond aastani 2021 61
1.2 Elanikkonna prognoos aastani 2040 66
2 Majanduslik ja sotsiaalne keskkond 74
2.1 Peamised majandusharud ja ettevõtted 74
2.2 Tööalane ränne 76
2.3 Turism 77
2.4 Elanike sissetulek ja toimetulek 79
3 Linna juhtimine ja eelarve 83
3.1 Juhtimisorganisatsioon 83
3.2 Eelarvepositsioon 83
3.3 Kinnisvara 85
4 Valdkondade ülevaade 89
4.1 Haridus 89
4.2 Noorsootöö 96
4.3 Kultuur, sport ja vaba aeg 96
4.4 Sotsiaalvaldkond 98
4.5 Planeerimine 99
4.6 Taristu ja transport 102
4.7 Kommunaalmajandus 103
4.8 Keskkond 103
4.9 Kodanikuliikumine 105

Lisa 2. Elanikkonna küsitluse kokkuvõte 106

Sissejuhatus

Narva on Eesti suuruselt kolmas linn Ida-Viru maakonnas. Tegemist on unikaalse linnaga Euroopa Liidu ja Venemaa piiril, mida iseloomustab rikkalik ajaloo- ja kultuuripärand. Samuti on märkimisväärne linna tööstuslik ajalugu – linnas asub Balti Elektrijaam, samuti mitmed teised suurettevõtted.

2022. a esimese jaanuari seisuga elas Narvas rahvastikuregistri andmetel 53 955 inimest. Ka siin ilmneb Narva erilisus – eestlasi elab linnas üksnes 5% kandis.

Narva territooriumi suurus on 84,01 km², millest maismaa osa moodustab 62,04 km². Keskmine elanikkonna tihedus on 888 inimest km² kohta (maismaa osa arvestades). Linnas on eristatud 15 linnaosa, millest Olgina ja Kudruküla on eraldiseisvad lahustükid (Joonis 1).

Joonis 1. Narva linn

Kohaliku omavalitsuse arengukava on kokkulepe, mis määratleb elukorralduse alused kindlaks perioodiks. Tegemist on strateegilise tasandi dokumendiga, mis loob raamistiku

Narva linna tuleviku kujundamiseks. Selles on majanduslikku, sotsiaalset, kultuurilist ja looduskeskkonda arvesse võttes kokku lepitud eesmärkides ning nende saavutamise viisides.

Kohalikku arengut juhitakse nelja olulise dokumendi – arengukava, üldplaneeringu, eelarvestrateegia ja iga-aastase eelarve abil. Need dokumendid on üksteisega tihedalt seotud. **Üldplaneering** on kohalike arengusoovide ruumiline väljendus. **Arengukavas** määratletakse peamised sihid, kuhu jõuda soovitakse, samuti tuuakse välja vajalikud tegevused ja investeeringud. **Eelarvestrateegias** täpsustakse omavalitsuse rahalised võimalused eelseisvateks aastateks ja **iga-aastases eelarves** leiavad need detailse väljenduse. Seega on arengukava ja üldplaneering olemuslikult üldised ning ambitsioonikad dokumendid, mis võivad sisaldada enam plaane ja soove kui konkreetsed finantsjuhtimise instrumendid eelarvestrateegia ning eelarve.

Rahvastiku vähenemisest ja vananemisest tingitud muutused mõjutavad enim Ida-Virumaad ja teisi keskustest kaugemaid piirkondi. Rahvastikumuutused nõuavad nii kestlikku rahvastikupoliitikat, toetavat keskkonda pakkuvat laste-, noorte-, haridus-, pere- ning tervisepoliitikat, suurt tööhõivet soodustavate meetmete arendamist, eakate tööelu kestuse pikendamist ja väärika vananemise toetamist, sisserännanute sihipärast kohanemist ja lõimumist Eesti keele- ja kultuuriruumi, Eestis elavate inimeste ja rahvuskaaslaste osalemist ühiskondlikes ja kultuurilistes tegevustes kui ka sobivate tervishoiu- ja sotsiaalteenuste tagamist. Samuti seisab kogu maailm silmitsi kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemisega, mis mõjutab kõigi eestimaalaste elukvaliteeti, loodust ning majanduskeskkonda. Rohepööre toimub Eestis suure tõenäosusega igal juhul. Narva linna jaoks on võimalik valida eestvedaja roll või vaadata toimuvat kõrvalt. Linna arengu riskifaktoriks on ka see, et nii Eesti kui ka ülejäänud maailma majanduse edasine käekäik on seotud Venemaa sõjalise agressiooniga ning sellega, millise suuna sõjaline konflikt võtab. Narva peab olema valmis kohandama riiklike ja üleeuroopalisi mudeleid, võttes arvesse linna võimalusi ja erisusi.

Narva linna suurimad väljakutsed on seotud elanike arvuga. Linn on rajatud enam kui 80 tuhandele inimesele. 15 aastaga on aga rahvastik kahanenud ligi viiendiku võrra. Ka rahvastikuprognoos näitab elanikkonna jätkuvat kahanemist, mis võib aastaks 2040 väheneda 40 tuhande inimeseni. See toob kaasa vajaduse teenuseid ümber korraldada.

Lisaks elanike arvu muutustest tulenevatele muudatusvajadustele tuleb Narvas lahendada mitmeid teisi küsimusi.

- Linna teed, tehnovõrgud ja hooned ei vasta elanike praegusele arvule ning nende vajadustele. Rahvastiku vähenemisest tingituna on taristu osaliselt liiga suur, teisalt ei vasta tänapäeva nõuetele. Näiteks on reoveepuhastusseadmed üle koormatud, kuna välja on ehitamata ühisveevärgist ja -kanalisatsioonist lahusolev sademevee võrk.
- Linnale kuuluvate hoonete investeerimisvajadus on suur – hinnanguliselt 150 miljonit eurot. Linna finantsvõimekust arvestades kuluks nende korda tegemiseks 20 aastat. Tõenäoliselt pole kõiki hooneid elanikkonna suurust arvestades ka tarvis. Juba praegu on üldhariduskoolides ligikaudu pool pinnast kasutuseta.
- Linnaruum ei ole igal pool kõigile mugav, liikumist, rohelist ja tervet eluviisi võimaldav. Kohati on tänavad ja kõnniteed halvas seisus, haljakud heakorrastamata ja valgustus ebapiisav.
- Kõik linnaosad ei ole omavahel hästi ühendatud. Eriti puudutab see Kreenholmi ja ülejäänud Narvat (raudtee poolitab linnaruumi), samuti Tallinna maantee jaotab linna nii linnaruumiliselt kui visuaalselt, kuna puuduvad jalakäija ja kergliikuriga liikuja

mugavad ühenduskohad ja kaasaegne elaniku sõbralik linnaruum. Eraldi küsimus on lahustükkide Olgina ja Kudruküla tulevik. Lahendamist ja kokkulepet vajab, millist funktsiooni need tulevikus kandma peaksid.
- Narva jõe potentsiaal on täiel määral rakendamata – sadamad ei ole lõplikult välja arendatud. Jõe keskkonnaseisund on aasta-aastalt paremaks muutunud, kuid vajab jätkuvalt tähelepanu.

Arengukaval on väljakutsetega toimetulekul oluline roll. Ilma kokkuleppeta ei ole võimalik astuda vajalikke samme, et seniseid trende pidurdada ja linnale tulevikku viiv suund kokku leppida.

Riigi tasandi olulisimaks strateegiaks on **Eesti 2035,** milles on määratletud viis pikaajalist sihti:

- Inimene – arukas, tegus ja tervist hoidev
- Ühiskond – avatud, hooliv ja koostöömeelne
- Majandus – tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik
- Elukeskkond – kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne
- Riigivalitsemine – uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne

Uuendamisel on **Ida-Viru maakonna arengustrateegia.** Selle lähteanalüüsis on välja toodud maakonna olulisim väljakutse: saada hakkama kliimaneutraalsele majandusmudelile üleminekuga ja väheneva põlevkivisektori asendamisega samaväärset tööhõivet pakkuva mitmekesise hõivega. Sellesama väljakutsega seisab lähiaastatel silmitsi ka Narva linn, vahest ehk enamgi kui maakond üldiselt. Strateegia 2022. aastal kehtivas versioonis on visioon sõnastatud järgmiselt:

- Aastaks 2030 on Ida-Viru maakond majanduslikult hästi arenenud, kiirete transpordiühendustega ning hinnatud elukeskkonnaga regioon, moodustades osa arenevast Soome lahe majanduspiirkonnast.

Praeguseks on kokku lepitud visiooni uuendus, mille põhiliseks sisuks on suurem pühendumine rohepöördele ning kliimaneutraalsuse saavutamisele.

Riigi ja maakonna tasandi visioonid on Narva linna strateegia kujundamise lähtealuseks – käsitletud on kõiki aspekte Narva linna kontekstis.

Käesoleval ajal koostatakse erinevaid arengudokumente, mis avaldavad mõju linna arengule. Nendeks on Narva linna üldplaneering 2035+, Narva munitsipaalharidussüsteemi arengukava 2030, Narva linna jäätmekava aastateks 2022-2028, Narva linna soojusmajanduse arengukava aastateks 2023-2032, kliima- ja energiakava. Lisaks eeltoodule 2022.a on alanud kultuuriturismi strateegia väljatöötamine Euroopa Liidu teadus- ja innovatsiooniprogrammist Horisont 2020 rahastatud rahvusvahelise projekti TExTOUR raames.

Narva linna arengukava 2035 koostamise raames:

- Viidi läbi taustaanalüüs, mis hõlmas kõiki valdkondi, mille eest kohalik omavalitsus vastutab. Samuti koostati rahvastikuprognoos aastani 2040.
- Korraldati mitmeid arutelusid tulevikupildi määratlemiseks (avatud valdkondlikud seminarid, temaatilised arutelud, juhtrühma nõupidamised, kaasamisseminar strateegia tööversioonile tagasiside saamiseks).
- Viidi läbi linnaelanike küsitlus (ligi 450 vastanut) fookuste täpsustamiseks.

Arengukava strateegilise osa koostamist koordineeris juhtrühm, kuhu kuulusid linnavalitsuse ametite ja osakondade juhid, samuti volikogu esindajad. Juhtrühm määratles saadud sisendi põhjal peamised suunad, tegi vahekokkuvõtteid ja -järeldusi.

Narva linna arengukava koosneb kolmest peatükist. Esimene peatükk sisaldab Narva linna strateegiat aastani 2035, sh visioon, strateegilised suunad, valdkondlikud eesmärgid ja meetmed. Teises peatükis on välja toodud tegevuskava ja kolmandas eelarvestrateegia. Lisana on esitatud Narva linna praegune olukord valdkondade kaupa arengukava koostamise ajal. Samuti on selles ära toodud Narva linna rahvastikuprognoos aastani 2040.

Narva linna arengukava 2035 on strateegiline raamdokument. Vastavalt vajadusele ja seadustes ettenähtule koostatakse spetsiifilisemaid valdkondlikke arengukavasid, mis lähtuvad siin välja toodust.

NARVA LINNA ARENGUKAVA 2035

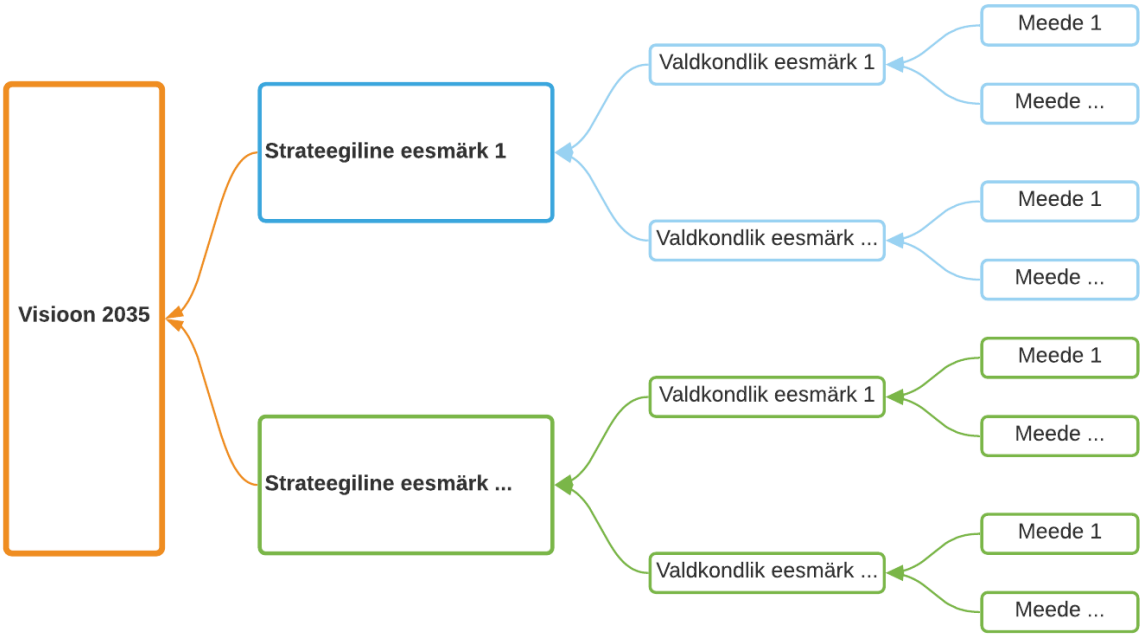
NARVA ON ROHELINE TÄNAPÄEVANE LINN IDA JA LÄÄNE PIIRIL.

© Mait Luidalepp

1 Narva linna arengukava strateegia

Narva linna strateegia koosneb kolmest osast: visioonist, strateegilistest eesmärkidest ja strateegia elluviimise kirjeldusest. Visioon on kokkuvõtlik kirjeldus sellest, milline on Narva linn aastal 2035. Visiooni sisustavad neli strateegilist suunda, mis omakorda koosnevad valdkondlikest eesmärkidest ja nende elluviimiseks vajalikest meetmetest (Joonis 2).

Joonis 2. Narva linna strateegia osade omavahelised seosed

Strateegilised eesmärgid on valikud, mis on välja töötatud, vastamaks otseselt linna peamistele väljakutsetele – elanikkonna vananemine ja vähenemine, sh suur väljaränne noorte hulgas, taristu ja linnaruumi mittevastavus tänapäevastele vajadustele ning ootustele. Igale suunale on seatud konkreetne fookus, millele keskendumine aitab eeldatavasti esile kutsuda soovitud positiivsed muutused.

Strateegiliste eesmärkide olemus on interdistsiplinaarne – need kirjeldavad soovitud olukorda terviklikult, hõlmates seega paljusid kohaliku omavalitsuse vastutusvaldkondi.

Lisaks strateegiliste eesmärkide saavutamisele tuleb tagada linna igapäevane toimimine ja valdkondlik areng.

1.1 Visioon 2035

Narva on roheline tänapäevane linn ida ja lääne piiril. Narva on rohelist eluviisi toetav linn, kus kõigil on hea elada ja töötada. Elanikkonna kahanemine on pidurdunud – linnas elab vähemalt 45 tuhat inimest. Linnaruum on mugav kõigile – nii elanikele kui ka külalistele, sõltumata vanusest ja eripäradest – liikuvat, rohelist ja tervet eluviisi võimaldav.

Narva on:

- elanikest hooliv linn;
- heade sündmuste linn;
- aktiivne, avatud ja kaasav linn.

Narva on Tallinna, Tartu ja Pärnu kõrval üks neljast olulisest regionaalsest keskusest Eestis.

1.2 Tunnuslause

Linna tunnuslause on **„Narva – Euroopa algab siin".**

1.3 Narva linna strateegilised eesmärgid

1.3.1 Narva on rohelist eluviisi toetav linn

Narva on tugeva rohelise mainega energiasäästlik ja kliimasõbralik linn, mis meelitab roheenergia tootjaid ning keskkonnasõbralikku tööstust, olles eeskujuks Eestis ja kaugemal. Rohepööre on toimunud igas valdkonnas, sh elanike mõtteviisis. Aastaks 2050 on Narva linn süsinikuneutraalne.

Narva energeetika ja tööstussektor on kujunenud ümber kliimasõbralikuks ning loodust säästvaks. Energeetikas on Narva muutunud roheenergia tootmise keskuseks ning vastava oskusteabe arendamise kohaks Eestis. Seda toetab senine olemasolev energeetikavaldkonna kompetents ja tehniline taristu. Balti Elektrijaam, mis asub Narva linna haldusterritooriumil, jätkab süsinikuneutraalse elektrienergia tootmist. Aastaks 2032 toodetakse Narva linnale vajalik soojusenergia 100% taastuvatest allikatest.

Linnas ja selle lähiümbruses tegutsevad päikeenergia pargid, mis on rajatud nii sobivatele maa-aladele kui hoonete katustele. Roheenergiat kasutavad kliimasõbralikud meeldivas keskkonnas paiknevad tööstusettevõtted – nii praegu tegutsevad, kes on kohandunud, kui ka uued rohevaldkonna tootjad. Kasutatav tehnoloogia tase on kõrge, toimub aktiivne koostöö ettevõtete ja ülikoolide vahel. Koostöös on käivitatud Narvas eesrindlikud ja atraktiivsed rohetööstuse, ringmajanduse ja idufirmade pilootprojektid. Investeeringute kaasamisel eelistatakse rohelise profiiliga tänapäevaseid ettevõtteid.

Linnamajandus on tervikuna süsihappegaasi emissioonide vaba. Avalikud hooned ja rajatised on muudetud energiatõhusaiks ning nutikaid rohelahendusi kasutavaiks. Aastaks 2042 kogu Narva linna ühistransport on CO_2 emissiooni vaba, soositud on jalgsi ja kergliiklusvahenditel liikumine. Taristu mastaabid vastavad elanike ja külastajate tegelikele vajadustele.

Elanikkond on rohepöörde oluliseks osaks – inimesed on lahti mõtestanud säästva eluviisi sisu ja järgivad seda. Narva linna elanikud ei sega jäätmed omavahel kokku. Linnas on loodud jäätmete liigiti kogumise süsteem. 2025. aastaks töötab linnas munitsipaaljaam, mis töötleb linnajäätmed ümber soojus- ja elektrienergiaks, mida kasutatakse linna ühiskondlike hoonete elektri- ja soojusvarustuseks.

Strateegilise eesmärgi fookus:

- **Narva on roheenergeetika ja rohetööstuse eeskuju Eestis.**

Strateegilist eesmärki toetavad valdkondlikud eesmärgid ja meetmed:

1. Linn on atraktiivne investoritele energeetika- ja tööstussektoris.
    a. Tööstusalade arendamine
    b. Linna kuvandi väljatöötamine ja rakendamine investorturunduses
    c. Asjaajamise lihtsustamine linna asutustes, digitaalsete protsesside ladusa kulgemise ja kõigile võrdselt kättesaadavuse tagamine
2. Linn on atraktiivne ettevõtluse arenguks.
    a. Alustavate ettevõtjate toetamine
    b. Iduettevõtluse toetamine eelkõige rohevaldkonnas
    c. Koostöö ülikoolide ja kutseõppeasutustega
    d. Koostöö ettevõtluse tugiorganisatsioonidega
3. Linna elamufond ja avalikud hooned on energiasäästlikud.
    a. Korteriühistute toetamine hoonete energiasäästlikuks muutmisel
    b. Avalike hoonete energiasäästlikuks muutmine
    c. Energiasäästuprogrammides osalemine
    d. Kommunikatsiooni parandamine avaliku võimu ja korteriühistute vahel
4. Linna taristu on keskkonnasõbralik.
    a. Üldplaneeringus kliimasõbraliku liikumise arendamiseks vajalike meetmete rakendamine
    b. Kergliiklusteede sihipärane rajamine
    c. Kliimasõbralikule ühistranspordile üleminek
    d. Teede, tehnovõrkude ja hoonete elanikkonna arvuga vastavusse viimine
5. Linna loodusväärtused on kaitstud.
    a. Linna oluliste loodusobjektide ja rohealade säilitamine ning parendamine, sh koostöö edendamine kolmanda sektoriga
    b. Linna rohestamise programmi väljatöötamine ja rakendamine, korterelamute aladel koostöös korteriühistutega
6. Linna korteri- ja aiandusühistud on aktiivsed osalised rohepöördes.
    a. Aiandusühistute toetamine maakasutuse ja elukeskkonna probleemide lahendamisel
    b. Aiandusühistute liikmete koolitamine/arendusprogrammid mahetootmise, toidu kasvatamise ja rohepöörde teemadel
    c. Linnaaiad – korteriühistud, kodanikuühendused, koolid-lasteaiad jne
7. Linna elanikud osalevad aktiivselt linna muutmisel kliima- ja keskkonnasõbralikuks.
    a. Suhtlusviiside ja -kanalite väljaarendamine ning tööle rakendamine
    b. Kogukondade väljakujunemise toetamine

c. Infrastruktuuri loomine, mis tagab jäätmete sortimise elanike poolt
d. Rohepöörde nõukoja loomine erinevate kogukondade baasil
e. Elanikkonna teadlikkuse tõstmine
f. Linnajäätmeid soojus- ja elektrienergiaks töötleva munitsipaaljaama loomine

8. Avalik ruum on võrdselt kvaliteetne, liikuma kutsuv ja turvaline igal pool Narva linnas.
   a. Lastele ja noortele mõeldud avalike kohtade (mänguväljakud, spordirajatised, vaba aja veetmise kohad jms) rajamine
   b. Avaliku ruumi tänapäevaste kujunduspõhimõtete ellurakendamine ja ruumi kohandamine kõikidele elanikkonna gruppidele sobivaks
   c. Hubaste puhkealade loomine
   d. Ligipääsu parandamine kõigile linna teenustele
   e. Turvalise avaliku ruumi kujundamine
   f. Linnaosade parema sidustatuse ja ühenduse tagamine

1.3.2 Narva on elanikest hooliv linn

Linnas on loodud võimalused elada aktiivset elu ning end realiseerida vanusest sõltumata. Linnaruum soodustab liikumist kõikjal ja kõigi jaoks. Kõnni- ja kergteed moodustavad võrgustiku, mida mööda on mugav ning turvaline liigelda. Mänguväljakud asuvad elukohtadele lähedal ja on rajatud kõiki laste ja noorte vanusegruppe arvestades. Linnas on meeldivaid vaba aja veetmise kohti kõigile – nii sees kui väljas.

Narva linnas pakutakse elanikele kõiki eagruppe arvestades nende vajadusi arvestavalt disainitud sotsiaal-, tugi- ja muid teenuseid, samuti hingetuge. Teenused on kujundatud teenuste disaini põhimõttel, arvestatud on sisendit parimatest rahvusvahelistest praktikatest. Linna kogukonnad ja kolmas sektor on aktiivselt kaasatud teenuste pakkumisse. See on loonud soodsamad tingimused ka omaste hooldusega seotud inimestele, kes saavad toetuda lähedasele kogukonnale.

Avalik linnaruum ja avalikud hooned on lihtsalt ja võrdselt ligipääsetavad kõigile elanikkonna gruppidele. Avaliku ruumi ja hoonete kavandamisel lähtutakse universaalse disaini põhimõtetest. Linna avalik ruum toetab turvalist liikumist ja osalemist linnaelus ning pakub igale eagrupile võimalusi jõukohasteks füüsilisteks tegevusteks. Abivajajatele pakutakse võimalusi kujundada oma elutingimusi nende vajadustele vastavaks näiteks elamispinna vahetuse toetuse või ruumi füüsilise ümberkujundamise kaudu. Vajalike abivahendite kasutamiseks on loodud võimalused nii ohutuks ja funktsionaalseks liikumiseks kui ka kasutatavate (elektri)sõiduvahendite parkimiseks.

Narva linna elanikele on võimaldatud kvaliteetne ja kättesaadav haridus igal haridusastmel. Linn korraldab alus-, üld- ja huviharidust ning -tegevust. Kõrg- ja kutseharidust pakuvad Tartu Ülikooli Narva Kolledž, Sisekaitseakadeemia Narva õppekeskus ja Virumaa Kutsehariduskeskus. Järjepidevalt laiendatakse hariduse omandamise võimalusi – tehakse koostööd kõrg- ja ülikoolidega, laiendatakse praktikabaase ja toetatakse inglisekeelse põhi- ning keskhariduse pakkumist.

Linn toetab koos partneritega elukestvat õpet terve elukaare jooksul ning pakub asjakohaseid ja huvipakkuvaid koolitusvõimalusi, sh e-teenused. Linnas on võimalused seenioride omavaheliseks aktiivseks suhtlemiseks ja ühistegevusteks.

Narva linnas on tagatud elanike sotsiaalse kaitse kõrge tase inimese elukaare igas punktis, pakkudes tänapäevasid vajadustele vastavaid teenuseid ning toetusi.

Linnas pakutavad tervishoiuteenused arvestavad linna iga elaniku vajadustega. Eraldi vajab vanemaealise elanikkonna vajadustel põhinev teenuse arendamine, selle raames pakutakse täiendavaid hooldus- ja taastusravi võimalusi, samuti võimekust toime tulla erinevate nakkushaigustega.

Narvas on loodud lastega peredele parim elukeskkond. Kvaliteetne haridus on kättesaadav lasteaiast gümnaasiumi lõpuni. Rakendunud on muutunud õpikäsitus, mida toetab vastav tänapäevane keskkond. Keelekümblus toimib igas haridusasutuses.

Huviharidus- ja tegevus on mitmekesine – kõikidel lastel on võimalik osa saada just temale meelepärasest tegevusest sobivas keeles.

Lapsed, noored ja nende pered on kaasatud otsustusprotsessidesse kõikidel tasemetel – nii haridusasutustes kui ka linnas üldiselt. Nad on aktiivsed, ettevõtlikud ja huvituvad ümberringi toimuvast.

Noortele ja peredele suunatud teenused on professionaalsed ning pidevalt uuenevad, käies kaasas viimaste arengutega valdkonnas. Abivajajaile on tagatud asjakohane tugi – nii meditsiiniline, psühholoogiline kui ka sotsiaalne.

Narva on linnas elavatele vanematele inimestele loonud võimalused väärikaks vananemiseks, säilitades seekaudu positiivse eluhoiaku ja toetades linnaelus osalemist. Selleks on välja kujundatud asjakohase infoväli ning leitud toimivad infokanalid.

Strateegilise eesmärgi fookus:

- **Narva on parim linn laste kasvamiseks ja kasvatamiseks.**
- **Narva on parim linn väärikaks vananemiseks.**

Strateegilist eesmärki toetavad valdkondlikud eesmärgid ja meetmed:

1. Narva linnas on kättesaadav kvaliteetne alus- ja üldharidus.
    a. Haridusvõrgu vajadustega vastavusse viimine, uute optimaalsete hoonete rajamine ja olemasolevate hoonete rekonstrueerimine tänapäevasteks ja parimat õpikeskkonda toetavaks, sh koostöö riigi tasandiga
    b. Kvaliteetse eesti keele õppe ja keelekümbluse tagamine igas haridusasutuses
    c. Kaasava hariduse rakendamine igas haridusasutuses
    d. Muutunud õpikäsituse rakendamine igas üldhariduskoolis
    e. Hariduslike tugiteenuste kättesaadavuse tagamine igas haridusasutuses
    f. Motiveeritud ja professionaalse töötajaskonna tagamine asutustes
2. Huviharidus ja -tegevus on kasutajate, eelkõige noorte huvidega arvestav ning nende vajadusest lähtuv.
    a. Uute (eestikeelsete) huviringide avamine lähtuvalt noorte ja nende vanemate soovidest
    b. Hoonete ja spordirajatiste tänapäevastamine ning uute võimaluste loomine
    c. Igale lapsele ja noorele huvihariduses osalemise võimaldamine, sh vähekindlustatud peredele
    d. Saavutusspordi arendamine
    e. Eakatele sobivate liikumis- ja spordiringide väljaarendamine

f. Avatud keskuste rajamine seenioridele
g. Huvihariduse võimaluste laiendamine kõikidele vanusegruppidele lisaks noortele
h. Äkkeküla tervisespordi piirkonna, Joaoru puhkeala, Kadastiku puhkeala jne arendamine

3. Noorsootöö tagab noortele mitmekülgsed arenguvõimalused, pakkudes vajalikku tuge koostöös sotsiaalvaldkonnaga.
    a. Mobiilse noorsootöö väljaarendamine
    b. Uute kaasamismeetodite rakendamine, sh noorte kaasamine linna juhtimisse
    c. Raskustesse sattunud noorte, sh NEET-noorte toetamine ja selleks tugiprogrammide väljatöötamine
    d. Rahvusvaheliste projektide korraldamine
    e. Noorsootöö valdkonna lõimimine teiste noorte elu puudutavate valdkondadega, sh koostöö tihendamine haridusasutustega
4. Tugiteenused eelkõige lastele ja peredele on kättesaadavad ja kvaliteetsed.
    a. Positiivse vanemluse programmide väljatöötamine
    b. Varajase märkamise süsteemi arendamine
    c. Peredele mõeldud tugiteenuste süsteemi terviklik arendamine, sh uute teenuste väljaarendamine
    d. Kiusamisvabade asutuste programmide juurutamine ja rakendamine
5. Kõigile vajajatele on tagatud kõrge kvaliteediga tervishoiuteenused, mis edendavad tervislikke eluviise ja toetavad väärikat vananemist.
    a. Tervist edendavate projektide elluviimine
    b. Tervishoiusüsteemi arendamine ja vajalike spetsialistide värbamine
    c. Tervishoiutaristu tänapäevastamine, sh Narva haigla oluline tänapäevastamine
    d. Eriarstiabi spetsialiseerimine koostöö teiste tervishoiuasutustega Virumaal
    e. Taastusravi/rehabilitatsioonikeskuse väljaarendamine Narva Haigla baasil (sh koduhooldus ja füsioteraapia, koduõendus ka psüühiliste häiretega inimeste jaoks)
    f. Sõltuvushaigete tugimeetmete väljatöötamine
    g. Tervikliku süsteemi loomine perearstide, haigla ja sotsiaalasutuste baasil
    h. Tervisekeskuste väljaarendamine
6. Linna sotsiaalteenused on asja- ja ajakohased ning vastavad abivajajate profiilile.
    a. Sotsiaalteenuste arendamine lähtuvalt teenuse disaini põhimõtetest
    b. Hoolduskoormust leevendavate eakatele ja erivajadustega inimestele suunatud tugiteenuste arendamine
    c. Ennetustegevuste ja nõustamisteenuste arendamine
    d. Sotsiaaltransporditeenuse arendamine
    e. Psüühikahäiretega inimestele suunatud teenuste arendamine
    f. Erivajadustega inimeste eluaseme ja töökohtade kohandamine
    g. Kodututele inimestele suunatud teenuste arendamine
    h. Hingeabi võimaluste pakkumine
    i. Korterite sobivamatele korrustele vahetamise tugiprogrammi väljatöötamine
    j. Sotsiaalpindade rajamine/uuendamine

k. Kogukondade kaasamine sotsiaalteenuste osutamisse
l. Vabatahtlike ja kolmanda sektori organsatsioonide arendamine ja tugiprogrammi väljatöötamine

7. Linnaelanike turvatunne on suurendatud.
   a. Turvalisuse valdkonna koostöövõrgustiku arendamine ja tõhustamine
   b. Riskikommunikatsiooni planeerimine
   c. Hädaolukorraks valmisoleku suurendamine ja hädaolukorras tegutsemise võimekuse tõstmine
   d. Kriisijuhtimisstruktuuri kuuluvate inimeste kriisireguleerimisalaste teadmiste ja oskuste arendamine
   e. Hädaolukorras elutähtsaid teenuseid tagavate ressursside ja elanike vajaduste kaardistamine

1.3.3 Narva on heade sündmuste linn

Narvast on kujunenud maailmale avatud linn talle iseomase multikultuurilise identiteediga Euroopa ja Venemaa piiril. Linn on Euroopa ajaloo elav näide, kus mitmekesine kultuurielu pakub elamusi igale maitsele igal aastaajal. Narvas tegutsevad vilkad loomemajandusettevõtted ja aktiivsed kogukonnad, moodustades tervikliku kultuuri ökosüsteemi, mis on pidevas liikumises ning arengus.

Jätkusuutlikud kultuuriprojektid on kaasa toonud olulise arenguhüppe ja loonud mitmeid uusi töökohti nii loomemajanduse, kultuuri, teeninduse kui ka digitaalvaldkonnas.

Teeninduskultuur Narva linnas vastab kaasaegsetele ootustele ja standarditele. Siin jääb rahule nii eripära otsiv kui ka kõrgete nõudmistega külastaja.

Narva on roheline ja turvaline sihtkoht kõikidele külastajatele. Linnaruum pakub rohkelt avastamisrõõmu – siin on nutikalt läbi põimunud vana ja uus. Märgilised objektid, nagu näiteks Kreenholm ja Hermanni linnus on heas seisukorras. Narva vanalinn on väärtustatud ja esile tõstetud.

Strateegilise eesmärgi fookus:

- **Narva on Euroopa kultuuripealinn 2037.**

Strateegilist eesmärki toetavad valdkondlikud eesmärgid ja meetmed:

1. Kultuuri-, sporditaristu ja märgilised objektid on korda tehtud.
   a. Märgiliste kultuuriobjektide kordategemine ja uute rajamine
   b. Erinevate ajalooperioodide pärandi esiletõstmine linnaruumis
   c. Turistide peamiste liikumisteede ja nende ümbruse väljaarendamine ning heakorrastamine
2. Kultuuriprogramm on mitmekesine ja aastaringselt tihe.
   a. Kultuuri- ja loomeklastri loomine Virumaa regioonis
   b. Loomemajanduse toetusprogrammi käivitamine
   c. Veeturismi ja sadamate arendamine
   d. Jätkusuutliku kultuuriprogrammi väljatöötamine koostöös kogukondadega, sh olulised külastajaterohked tunnussündmused

3. Teeninduskultuur on kõrge.
    a. Täiendõppeprogrammide (teenindus, loomeoskused, keeled, digioskused jms) väljatöötamine
    b. Teenusmajanduse arendamine
4. Linna turundus ja kommunikatsioon osapoolte vahel on aja- ning asjakohane.
    a. Narva linna tervikliku turunduskava koostamine
    b. Narva positiivse maine kujundamine oma, regiooni ja Eesti elanike ning väliskülastajate hulgas
    c. Kommunikatsioonikava koostamine koostöös kõikide osapooltega
    d. Kogukondade kaasamine kultuuripealinna kava väljatöötamisse ja elluviimisse

1.3.4 Narva on aktiivne, avatud ja kaasav linn

Narvas toimib linna mainet tõstev, erinevaid sihtgruppe ja linna kogukondi kaasav, avatud, kõigi linlaste poolt tunnustatud ning tänapäevastel tehnoloogilistel lahendustel põhinev tõhus juhtimissüsteem. Linna maksubaas on piisav püstitatud eesmärkide saavutamiseks.

Narva linna juhtimine on plaanipärane, laiapõhjaliselt kokku lepitud ning selle põhimõtted kõigile asjaosalistele arusaadavad. Kogukonnad panustavad aktiivselt linna arendamisse, saades selleks vajalikku tuge.

Juhtimist iseloomustab kolmekeelne infoväli (eesti, vene ja inglise). Kõigis kolmes keeles on olemas lihtsasti kasutatav ja atraktiivne koduleht ning muud ametlikud linna infokanalid. Linnaga suheldes tunneb end mugavalt nii eesti-, vene- kui inglisekeelne inimene, ettevõte või organisatsioon.

Kodanikele ja linna teenistujatele on loodud arusaadavad võimalused tõstatada erinevaid küsimusi ja probleeme, anda tagasisidet linna tegevuste kohta ning saada vastuseks informatsiooni, mis puudutab nende ettepanekuid, avaldusi jm. Selle tagavad praktikas toimivad ja erinevatele sihtgruppidele kättesaadavad nii digitaalsed kui ka traditsioonilised infokanalid. Linna tegutsemine erinevates menetlusprotsessides on võtnud üldiseks eesmärgiks lahendada asjad minimaalse menetlustähtajaga ja kodaniku, ettevõtja või muu asjalise jaoks mugavaimas vormis.

Linna valitsemise struktuur vastab parimatele omavalitsuse juhtimispraktikatele nii Eestis kui mujal Euroopas. Linna ametnikud, teenistujad ja volikogu liikmed osalevad aktiivselt asjakohastel hoiakute-, juhtimis- ning muudel koolitustel, et parandada linna valitsemise kvaliteeti. Linna andmebaasid on kaasaegsete lahendustega, aja- ja asjakohased, veebist kõikidele kättesaadavad ning lihtsalt mõistetavad.

Kogukonnad teadvustavad oma rolli linna juhtimises ning löövad linna juhtimisel ning linna ees seisvate probleemide lahendamisel aktiivselt kaasa. Linna valitsemise funktsioonid, rollid ja vastutus on kogukondadele ja linna valitsemise erinevatele struktuuridele arusaadavad ning jõukohased. Selle fikseerib linna võimuorganite ja kogukondade vahel sõlmitud kaasamiskokkulepe, mis aitab leevendada või vältida ka *NIMBY*[1]-suhtumise kasvu linnas.

[1] *Not in my backyard* – mitte minu tagaaias

Narva on võtnud aktiivse rolli suhtluses riigiga. Samuti on Narva inspireerijaks maakondliku koostöö vallas.

Strateegilise eesmärgi fookus:

- **Narva on avatud uuendusliku juhtimisega linn.**

Strateegilist eesmärki toetavad valdkondlikud eesmärgid ja meetmed:

1. Linnas on loodud ja laialt kokku lepitud uus omavalitsuse juhtimise kontseptsioon.
    a. Juhtimisauditi läbiviimine
    b. Uue juhtimiskontseptsiooni ja struktuurireformi väljatöötamine
    c. Kogukondade kaardistamine, nende arengu toetamine ja võimestamine
    d. Kaasamiskokkuleppe koostamine
2. Linnas kastutatakse parimaid kättesaadavaid e-lahendusi.
    a. Linna valitsemise IKT-auditi ning IKT-valdkonna arenduskava väljatöötamine ning rakendamine, sh riist- ja tarkvara tänapäevastamine
    b. Töötajate digipädevuste arendamine ja teadlikkuse tõstmine võimalustest
    c. E-infokanalite (koduleht, kodanike ja ettevõtjate suhtlus) süsteemne uuendamine ja väljaarendamine kolmes keeles
    d. Nutikate linna juhtimise praktikate rakendamine, järjepidev arendamine ja aja- ja asjakohasena hoidmine (tehisintellekt, suurandmed, geoinfosüsteemid jms)
3. Linna valitsemisega seotud teenistujate kvalifikatsioon on tasemel.
    a. Personalipoliitika väljatöötamine
    b. Teenistujate koolitusprogrammi uuendamine ja rakendamine
    c. Talentide värbamine
    d. Teenistujate järelkasvu loomine
    e. Kohalike poliitikute arendusprogrammi väljatöötamine
    f. Kogukondade ja kolmanda sektori organisatsioonide võimestamise ja teenuste delegeerimise arendusprogrammide väljatöötamine
4. Linna erinevad kogukonnad on aktiivselt kaasatud linna juhtimisse.
    a. Üldise kaasamise reglementeerimine, sh huvigruppide regulaarne informeerimine, avalike menetluste läbiviimine jms
    b. Regulaarne kogukondade kaasamine – kaasav eelarve, linnahäkaton, küsitlused jms)
    c. Kogukondade haridus- ja arendusprogrammide väljatöötamine
    d. Kogukondade nõukoja käivitamine

1.4 Strateegia rakendamine

Narva linna strateegia elluviimiseks koostatakse meetmete kaupa eraldi tegevuskava, kus määratletakse tähtajad ning eeldatavad maksumused. Vastavalt tegevuskavale koostavad Narva linna teenistujad oma iga-aastased tööplaanid.

Visioon ja strateegilised eesmärgid vaadatakse üle kord valimistsükli vältel, võttes aluseks siinses peatükis määratletud mõõdikud. Üle vaatamise käigus analüüsitakse, kuivõrd on soovitud seisundi suunas liigutud. Muuhulgas hinnatakse ka visiooni ja eesmärkide ajaning asjakohasust. Vajadusel algatatakse strateegia uuendamine.

Tegevuskava täituvust hinnatakse iga-aastaselt. Vastavalt Narva linna arengudokumentide menetlemise korrale koostatakse igal aastal linna arengukava täitmise aruanne.

Strateegia tulemuslikkuse hindamise ja uuendamise eest vastutab Narva Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet. Strateegia tulemuslikkust hinnatakse järgmiste näitajatega (Tabel 1).

Tabel 1. Narva linna strateegia tulemuslikkuse hindamine

Nr	Näitaja	Algtase	Sihttase 2035	Selgitus
1	Omavalitsuste üldise rahulolu-uuringu kõikide valdkondade keskmine tulemus	2,92 (2020)	Vahemik 3,51–4	Täpsem info: https://minuomavalitsus.fin.ee/et/rahulolutoolaud Vahemik 3,51–4 tähistab edasijõudnu taset, kuni 3 aga olukorda alla baastaseme
2	Omavalitsuse teenustasemed	Vt selgitust	Kõikides valdkondades vähemalt edasijõudnu tase	Täpsem info: https://minuomavalitsus.fin.ee/et/kov/narva-linn
3	Palgatöötaja kuu keskmine brutotulu	1022 (2021)	Vähemalt Eesti keskmine	Eestis oli keskmine brutotulu 2021. a 1 548 eurot, Ida-Virumaal 1202 eurot
4	Elanikkonna vähenemise tempo	1,7% aastas (viimase 6 a keskmine)	Alla 1% aastas	Elanikkonna vähenemise pidurdumine on üks märk elukeskkonna paranemisest
5	Omavalitsuse põhitegevuse tulemi osakaal põhitegevuse tuludest	14% (2020)	16%	16%-suurune tulem võimaldab kasutada individuaalset laenukoormust kuni 100% põhitegevuse tuludest
6	Elanike rahulolu-uuring	Ei ole mõõdetud	Seatakse esimese uuringu tulemuste põhjal	Korraldatakse kord valimistsükli jooksul, järgides elanikkonna soolis-vanuselist koosseisu ja tagades esinduslikkuse

2 Tegevuskava

Tegevuskava toetab Narva linna strateegiliste eesmärkide saavutamist ja visioonini 2035 jõudmist. Eelseisvaks perioodiks (vähemalt neljaks aastaks) kavandatud tegevused lähtuvad olukorra analüüsist, linna strateegilistest arenguvajadustest ning kohalikust eripärast. Tegevuskava kompleksne ellu viimine soodustab Narva linna ees seisvate väljakutsetega toimetulekut ja näeb ette tegevusi, millega soovitakse luua parimaid lahendusi linna järjepidevaks arenguks.

Kasutatud lühendid:

ALPA - Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet

KO - Kultuuriosakond

LAÖA - Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet

LMA - Linnamajandusamet

SAA – Sotsiaalabiamet

RA – Rahandusamet

HTM – Haridus- ja Teadusministeerium

KuM - Kultuuriministeerium

NJ LV – Narva-Jõesuu Linnavalitsus

IVEK – Ida-Viru Ettevõtluskeskus

IVIA – SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur

ID	Tegevus	Algus	Lõpp	Kulud kokku, EUR	Toetus kokku, EUR	Omafin. kokku, EUR	oma-fin. %	omafin. aastal 2024	omafin. aastal 2025	omafin. aastal 2026	omafin. aastal 2027	omafin. aastal 2028	Vastutaja	Partne-rid
	1. Strateegiline eesmärk: Narva on rohelist eluviisi toetav linn													
	1.1 Linn on atraktiivne investoritele energeetika- ja tööstussektoris													
1	Uute arendusprojektide detailplaneeringute koostamine Narva tööstuspargi piirkonnas	2021	2025	75 000	75 000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	ALPA

104	Investorteeninduse arendamine	2023	2029	500 000	500 000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	
2	Projekti "Narva Roheenergia HUB" ellu viimine	2023	2025	900 000	900 000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	LAÖA, Enefit Power AS
3	Narva Tööstusinkubaatori, tööstuse digitaliseerimise, robotiseerimise ja automatiseerimise keskuse loomine Narva tööstuspargi territooriumil	2019	2026	8 000 000	8 000 000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	LAÖA
	1.2 Linn on atraktiivne ettevõtluse arenguks													
97	Narva ettevõtlusstrateegia (sh uuringu läbiviimine) ja tegevuskava koostamine ja ellu viimine	2024	2028	150 000		150 000	100	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	
4	Ettevõtluse (sh idu- ja loomeettevõtluse) toetamine	2023	2028	254 962		254 962	100	28 955	50 000	50 000	50 000	50 000	Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	
5	Ettevõtluse arengut soodustavate ürituste läbiviimine	2023	2028	293 632	12 396	281 236	96	35 500	53 000	53 000	53 000	53 000	Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	IVEK, SA IVIA
6	Olgina äripargi arendamine	2023	2028	4 000 000	4 000 000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	NJ LV
106	Ettevõtjatele ja investoritele suunatud ürituste sarja ellu viimine	2023	2029	300 000	300 000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	
107	Arendusprojekti "Narva Stockoffice" ellu viimine	2026	2026	6 000 000	6 000 000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	
108	Ettevõtlusvaldkonna turundustegevuste ellu viimine	2023	2035	217 000	217 000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	

109	Narva Loomelinnaku loomise toetamine	2025	2027	2 000 000	1 400 000	600 000	30		300 000	150 000	150 000		Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	SA Ida-Viru Loome klaster
	1.3 Linna elamufond ja avalikud hooned on energiasäästlikud													
263	Projekti "Narvas, A.Puškini tn 26 asuva ühiselamu energiatõhususe parandamine" ellu viimine	2024	2026	3 230 400	1 680 000	1 550 400	48	115 000	752 700	682 700			Linnamajandus amet	LAÖA, SA Narva Linna-elamu, SAA
7	Munitsipaalelu-ruumide renoveerimine	2023	2029	25 367 040	244 240	25 122 800	99	145 000	1 152 700	5 130 000	400 000	5 130 000	SA Narva Linnaelamu	LMA
8	Munitsipaalelamute ehitamine, sh Vestervalli 17 üürimajade arhitektuurivõistluse korraldamine ja projekteerimine	2023	2027	9 676 692		9 676 692	100	317 000		4 663 105	4 663 105		Linnamajandus amet	ALPA
9	Projekti "Narva Kesklinna Gümnaasiumi spordihoone energiatõhususe edendamine" ellu viimine	2021	2024	1 022 995	262 836	760 159	74	181 424					Linnamajandus amet	LAÖA
10	Narva Keeltelütseumi uue spordihoone ehitamine	2024	2027	5 422 920	3 796 044	1 626 876	30	300 000	1 000 000	326 876			Linnamajandus amet	LAÖA, ALPA, KO
377	Lasteaiahoonete renoveerimine	2025	2031	21 000 000		21 000 000	100		3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	Linnamajandus amet	LAÖA, KO
110	Jõe 1 hoone renoveerimine	2024	2028	533 300	424 000	109 300	20	3 300		25 000	81 000		Linnamajandus amet	ALPA, Muinsu skaitse amet, LAÖA, KO
54	Munitsipaalhuvi-koolide renoveerimine	2025	2028	5 827 500	3 990 000	1 837 500	32		77 500	900 000	50 000	810 000	Linnamajandus amet	KO

55	Ujula hoone (Võidu 4) rekonstrueerimine koos saunakeskusega	2026	2028	8 500 000	2 986 137	5 513 863	65			355 833	3 158 030	2 000 000	Linnamajandus amet	KO, LAÖA
11	Projekti "Narva Sotsiaaltöökeskuse Sotsiaalmaja (Maslovi 3) energiasäästu suurendamine, II etapp" ellu viimine	2021	2024	1 233 002	630 000	603 002	49	80 666					Linnamajandus amet	SAA
111	Linda 4 munitsipaalhoone renoveerimine	2024	2027	5 545 994	764 592	4 781 402	86	745 994	700 000	2 000 000	1 335 408		Linnamajandus amet	AS Narva Soojus võrk
328	Haigla tn 6 hoone renoveerimine	2025	2028	3 100 000	2 170 000	930 000	30		15 000	15 000	450 000	450 000	Linnamajandus amet	ALPA, LAÖA, KuM
12	Linnavalitsuse uue hoone ehitamine	2026	2029	15 000 000	10 500 000	4 500 000	30			50 000	1 500 000	1 000 000	Linnamajandus amet	LAÖA, ALPA
13	Munitsipaalhoonete energiatõhususe tõstmine ning energiamajanduse taastuvatele energiaallikatele üle viimine	2025	2035	12 000 000	8 400 000	3 600 000	30		300 000	300 000	300 000	300 000	Linnamajandus amet	LAÖA
112	AS Transservis-N administratiivhoone renoveerimine	2025	2028	1 200 000	1 200 000								AS Transservis-N	Sise-minis-teeriu m
	1.4 Linna taristu on keskkonnasõbralik													
14	Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamine	2023	2030	30 000 000	21 000 000	9 000 000	30	60 000	1 140 000	1 400 000	1 500 000	1 500 000	AS Narva Vesi	LMA
113	Projekti "Vanalinna linnaosale lahkvoolse sademeveekanalisatsi ooni süsteemi ehitamine, I kuni V etapp" ellu viimine	2023	2030	8 000 000	5 000 000	3 000 000	38	494 820	600 000	600 000	600 000	600 000	AS Narva Vesi	LMA, ALPA
114	Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni torustike rajamine Äkkeküla (sh	2023	2025	1 500 000		1 500 000	100	400 000	1 100 000				AS Narva Vesi	LAÖA, LMA

	Siivertsini veetorustiku rajamine)													
115	Projekti "Narva linnapiirkonna jalg- ja jalgrattateede võrgustiku rajamise III etapp" ellu viimine	2023	2030	2 250 000	1 570 000	680 000	30			50 000	50 000	180 000	Linnamajandus amet	LAÖA, ALPA
116	Ida-Viru maakonna jalgrattateede võrgustiku planeerimine ja ühenduslõikude projekteerimine (MATA 2021 projekti raames)	2021	2024	102 600	72 119	30 481	30	25 861					Linnamajandus amet	LAÖA, ALPA, NJ LV
233	Narva linnapiirkonna jalgrattateede võrgustiku ühenduslõikude ehitamine (Sepa-EV100 park-Lavretsovi lõik)	2026	2026	450 000	315 000	135 000	30			135 000			Linnamajandus amet	LAÖA
232	Narva linnapiirkonna jalgrattateede võrgustiku ühenduslõikude ehitamine (Joala park - Oru tn)	2024	2025	450 000	315 000	135 000	30		135 000				Linnamajandus amet	LAÖA
17	Uute kõnniteede ehitamine ja olemasolevate kõnniteede renoveerimine	2025	2028	345 000		345 000	100		100 000	100 000	100 000	45 000	Linnamajandus amet	
18	Projekti "Ida-Virumaa linnapiirkondade ühistranspordi infrastruktuuri kaasajastamine" ellu viimine	2025	2027	714 286	500 000	214 286	30		150 000	64 286			Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	MTÜ Ida-Virumaa Ühistranspordikeskus, Kohtla-Järve LV, Jõhvi VV, Sillamäe LV

118	Joala ja A. Puškini tänavate ühendamiseks vajaliku tunneli ja Paemurru tunneli arhitektuurivõistluse korraldamine	2025	2027	40 000		40 000	100		15 000	20 000	5 000		Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	LAÖA, LMA, Eesti Raud-tee
19	Rahu ja Kreenholmi viaduktide renoveerimine	2024	2026	5 700 000		5 700 000	100		1 500 000	4 200 000			Linnamajandus amet	
20	Teede rekonstrueerimine ja ehitamine	2023	2028	10 351 735		10 351 735	100	3 633 045	2 024 900	2 503 660	1 000 000	890 811	Linnamajandus amet	ALPA
21	Projekti "TEN-T transiitteede rekonstrueerimistööd Narvas" ellu viimine	2016	2024	15 696 172	9 088 304	6 607 868	42	162 027					Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	LMA
22	Linnale kuuluvate kvartalisiseste teede ja parkimiskohtade ehitamine	2023	2028	2 105 941		2 105 941	100	710 052	200 000	200 000	200 000	200 000	Linnamajandus amet	ALPA
23	Korteriühistutele kuuluvate kvartalisiseste teede remonttööde kaasfinantseerimine	2023	2028	850 000		850 000	100	50 000	200 000	200 000	200 000	200 000	Linnamajandus amet	ALPA
24	Tallinna maantee ning Kangelaste prospekti ja Kreenholmi tänava arhitektuursete ideevõistluste korraldamine	2023	2028	57 500		57 500	100					35 000	Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	
25	Ülekäigukohtade renoveerimine	2023	2028	186 593		186 593	100	11 000	30 000	20 000	30 000	20 000	Linnamajandus amet	ALPA
26	Tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja taristu renoveerimine	2023	2029	8 830 043		8 830 043	100	307 603	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	Linnamajandus amet	ALPA
119	Uue koostootmisjaama rajamine	2025	2032	129 000 000	129 000 000								Riik	LMA
	1.5 Linna loodusväärtused on kaitstud													

27	Oluliste loodusobjektide ja rohealade võrgustiku arendamine	2023	2027	5 138 738		5 138 738	100		2 220 000	1 870 558	1 000 000		Linnamajandus amet	LAÖA, ALPA
28	Kadastiku karjääri puhkeala korrastamine ja arendamine	2023	2028	665 000		665 000	100	15 000	150 000	150 000	150 000	200 000	Linnamajandus amet	LAÖA
90	Veekogude ökosüsteemi taastamine Narva jõel ja Narva veehoidlal	2025	2028	1 500 000	1 050 000	450 000	30		50 000	100 000	150 000		Linnamajandus amet	ALPA
	1.6 Linna korteri- ja aiandusühistud on aktiivsed osalised rohepöördes													
29	Ühistute teabekeskuse loomine	2023	2028	192 000		192 000	100		48 000	48 000	48 000	48 000	Linnamajandus amet	KredEx
30	Aiandusühistute toetamine	2023	2028	96 000		96 000	100	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	Linnamajandus amet	
31	Elamufondi ehitus- ja remonttööde kaasfinantseerimine "Kodulinn kaunimaks" programmi raames	2023	2028	589 937		589 937	100	80 000	100 000	100 000	100 000	100 000	Linnamajandus amet	
	1.7 Linna elanikud osalevad aktiivselt linna muutmisel kliima- ja keskkonnasõbralikuks													
32	Jäätmete liigiti kogumise toetamine ja ringlusesse suunatavate jäätmete osakaalu suurendamine, ringlussevõtu arendamine	2023	2028	1 365 198	428 400	936 798	69	3 813	265 000	298 750	183 000	183 000	Linnamajandus amet	LAÖA
	1.8 Avalik ruum on võrdselt kvaliteetne, liikuma kutsuv ja turvaline igal pool Narva linnas													
285	Välinäituste ala kontseptsiooni väljatöötamine ja rajamine (Puškini skvääril, ajaloolise Helsinki tänava ääres)	2025	2026	30 000		30 000	100		15 000	15 000			Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	LMA
33	Linna üldplaneeringu koostamine	2020	2024	276 784		276 784	100	51 144					Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	

34	Hoonete lammutamine vastavalt üldplaneeringule	2024	2027	691 590	217 701	473 889	69	85 826	21 960	37 623	391 089		Linnamajandus amet	ALPA
120	Kiirusetabloode paigaldamine	2025	2027	52 500		52 500	100		17 500	17 500	17 500		Linnamajandus amet	
35	Väikevormide rajamine linnakeskkonda	2024	2027	40 000		40 000	100	10 000	10 000	10 000	10 000		Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	LMA
37	Spordi- ja mänguväljakute ehitamine	2023	2028	1 465 960		1 465 960	100		375 000	475 000	325 000	271 642	Linnamajandus amet	SA Narva Linna Arendus
391	Projekti "Äkkeküla olme- ja teenindushoone ehitamine" ellu viimine	2023	2025	3 032 126	1 072 476	1 959 650	65	1 222 426	737 224				SA Narva Linna Arendus	
392	Äkkeküla laskesuusatamise kompleksi arendamine (lasketiiru 3. etapp)	2023	2024	234 683	175 416	59 267	25	48 467					SA Narva Linna Arendus	
393	Äkkeküla spordiala arendamine	2023	2026	243 723	80 000	163 723	67	44 100	40 000	40 000			SA Narva Linna Arendus	
394	Projekti "Äkkeküla loodus- ja liikumiskeskuse loomine" ellu viimine	2024	2026	1 989 000	1 392 300	596 700	30		432 503	137 786			SA Narva Linna Arendus	
39	Projekti "Uue Astri/Fama turu rajamine Narva avalikus linnaruumis" ellu viimine	2026	2029	7 200 000	7 200 000								Fama Invest OÜ	LAÖA, ALPA
40	Peetri platsi rajamine linna peaväljakuks	2023	2028	6 067 000	3 721 620	2 345 380	39		120 000	744 000	1 181 400	274 980	Linnamajandus amet	LAÖA, ALPA
368	Narva avalike hoonete ligipääsetavuse parendamine (liftide ehitamine)	2024	2027	398 100	270 000	128 100	32	128 100					Linnamajandus amet	LAÖA

382	Avalike käimlate rajamine	2025	2027	300 000		300 000	100		100 000	100 000	100 000		Linnamajandus amet	ALPA
	2. Strateegiline eesmärk: Narva on elanikest hooliv linn													
	2.1 Narva linnas on kättesaadav kvaliteetne alus- ja üldharidus													
41	Lasteaedade õppekeskkonna (sh õuealade) parendamine	2023	2028	2 624 213		2 624 213	100		650 000	600 000	433 036	895 000	Linnamajandus amet	KO
348	Vanalinna linnaossa (Hariduse tn 10) eestikeelse lasteaia ehitamine	2021	2024	10 140 243	133 727	10 006 516	99	2 587 843					Linnamajandus amet	KO
433	Narva Lasteaia Cipollino renoveerimine	2024	2027	5 408 800	4 597 480	811 320	15	324 528	486 792				Linnamajandus amet	LAÖA, KO
42	Uute lasteaiahoonete ehitamine eri linnaosadesse (sh arhitektuurivõistluse korraldamine)	2023	2028	24 738 333		24 738 333	100	235 573	3 500 000	3 500 000	8 500 000	9 000 000	Linnamajandus amet	KO, ALPA
44	Tallinna mnt 40 koolihoone lammutamine	2025	2025	250 000		250 000	100		250 000				Linnamajandus amet	
45	Projekti "Narva linnas vähemalt kahe põhikooli ühendamine üheks põhikooliks ning kuni kolme paralleeliga ja väikeklassidega koolihoone ehitamine" ellu viimine	2024	2029	20 024 441	16 960 000	3 064 441	15	20 000	357 000	307 000	500 000	1 000 000	Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	KO, ALPA, LMA, HTM
435	Soldina linnaossa Narva Pähklimäe Kooli uue õppehoone (Narva Paju Kooliga ühise) ehitamine. Linnavolikogu 26.09.2024 otsus "Projekti "Narva linnas vähemalt kahe põhikooli ühendamine	2024	2029	20 024 441	16 960 000	3 064 441	15	20 000	357 000	307 000	500 000	1 000 000	Linnamajandus amet, Kultuuriosakond	

	üheks põhikooliks ning kuni kolme paralleeliga ja väikeklassidega koolihoone ehitamine" teostaja määramine ning oma- ja sildfinantseeringu kinnitamine"													
122	Narva Keeltelütseumi hoone renoveerimine	2028	2029	15 000 000	7 500 000	7 500 000	50					3 750 000	Linnamajandus amet	KO
50	Pähklimäe ja Soldina linnaosades koolistaadionide ehitamine või renoveerimine	2027	2030	4 000 000		4 000 000	100						Linnamajandus amet	KO
46	Narva Kesklinna Gümnaasiumi ümberkorraldamisel tekkiva põhikooli õppehoone ehitamine ja sisustamine	2017	2024	24 045 823	14 792 313	9 253 510	38	3 624 902					Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	KO
123	Eestikeelsele õppele ülemineku toetamine vastavalt iga õppeasutuse jaoks koostatud individuaalsele kavale	2023	2030	632 622		632 622	100	95 692	203 000	166 965	166 965		Kultuuriosakond	HTM
124	Digitaristu tänapäevastamine koolides ja lasteaedades	2024	2027	198 000		198 000	100	125 000	30 000	30 000	13 000		Kultuuriosakond	HTM
51	Mittestatsionaarse õppe tegevuskava koostamine ja ellu viimine	2023	2024	2 100 000	2 100 000								Haridus- ja Teadusministeerium	KO
125	Tartu Ülikooli Narva Kolledži majutusvajaduse lahendamine	2024	2029	5 000 000	5 000 000								TÜ Narva Kolledž	LMA, ALPA
126	Piirihalduse Rahvusvahelise	2023	2028	18 500 000	18 500 000								Sisekaitseakadeemia	LMA, ALPA

	Tippkeskuse väljaarendamine													
	2.2 Huviharidus ja -tegevus on kasutajate, eelkõige noorte huvidega arvestav ning nende vajadusest lähtuv													
52	Spordiklubide toetamine	2023	2028	853 850		853 850	100	100 000	151 000	151 000	151 000	151 000	Kultuuriosakond	
	2.3 Noorsootöö tagab noortele mitmekülgsed arenguvõimalused, pakkudes vajalikku tuge koostöös sotsiaalvaldkonnaga													
56	Noorsootöö projektide ja noorteühingute toetamine	2023	2028	70 000		70 000	100	5 000	15 000	15 000	15 000	15 000	Kultuuriosakond	Narva Noorte keskus
57	Noorte ettevõtlikkuse tõstmine	2023	2028	240 000		240 000	100		60 000	60 000	60 000	60 000	Kultuuriosakond	
58	Mobiilse noorsootöö arendamine	2023	2028	180 000		180 000	100		45 000	45 000	45 000	45 000	Kultuuriosakond	Narva Noorte keskus
59	Õpilasmalevate arendamine. Õpilasmalevates osalejate arvu suurendamine.	2023	2028	343 003		343 003	100	43 750	65 000	65 000	65 000	65 000	Kultuuriosakond	Narva Noorte keskus
	2.4 Tugiteenused eelkõige lastele ja peredele on kättesaadavad ja kvaliteetsed													
60	Laste tugiteenuste arendamine	2023	2028	1 708 398		1 708 398	100	201 000	250 000	270 000	300 000	330 000	Sotsiaalabiamet	
61	Lastega peredele vanemlust toetavate programmide läbiviimine ja nõustamisteenuste arendamine	2023	2028	151 156		151 156	100	17 600	30 000	30 000	30 000	30 000	Sotsiaalabiamet	
	2.5 Kõigile vajajatele on tagatud kõrge kvaliteediga tervishoiuteenused, mis edendavad tervislikke eluviise ja toetavad väärikat vananemist													
62	Tervise edendamise ja haiguste ennetamise tegevuste korraldamine	2023	2028	120 000		120 000	100		30 000	30 000	30 000	30 000	Sotsiaalabiamet	
63	SA Narva Haigla hoonete renoveerimine ning uue hoone ehitamine	2023	2028	38 139 743	34 764 707	3 375 036	9	592 684	828 676	1 128 676	475 000	350 000	SA Narva Haigla	
64	Õendus- ja hooldusabi teenuste osutamine	2023	2027	489 013		489 013	100	79 000	105 000	110 250	115 763		SA Narva Haigla	

127	Tervishoiu valdkonna spetsialistide koolitamine ja värbamine Narva Haigla jaoks	2023	2027	15 000 000	14 250 000	750 000	5	250 000	250 000	250 000			SA Narva Haigla	Tartu Tervis-hoiu Kõrg-kool, Tallinna Tervis-hoiu Kõrg-kool, TÜ arsti-teadus kond, SAA
65	Hooldekodu kompleksi rajamine, sh projekti "Narva uue hooldekodu ehitamine" ellu viimine"	2024	2026	8 292 113	407 225	7 884 888	95	6 518 333	1 366 555				Linnamajandus amet	LAÖA, SAA
243	Projekti "Narva uue hooldekodu päevahoiuteenuse loomine" ellu viimine	2024	2026	1 059 899	784 006	275 893	26	110 359	165 534				Linnamajandus amet	LAÖA, SAA
	2.6 Linna sotsiaalteenused on asja- ja ajakohased ning vastavad abivajajate profiilile													
66	Sotsiaalteenuste arendamine ja teenuskohtade loomine	2025	2028	3 550 000		3 550 000	100		1 000 000	750 000	900 000	900 000	Sotsiaalabiamet	
67	Sotsiaalteenuste klientide elukvaliteedi parendamine ja võrdsete võimaluste tagamine	2023	2028	920 475		920 475	100		150 000	200 000	250 000	300 000	Sotsiaalabiamet	
69	Eluruumi kohandamine vastavalt inimeste erivajadustele	2024	2028	335 000		335 000	100	35 000	60 000	70 000	80 000	90 000	Sotsiaalabiamet	
70	Päevakeskuse ehitamine (sh arhitektuurivõistluse korraldamine)	2025	2027	4 285 000	2 800 000	1 485 000	35		260 000	625 000	600 000		Linnamajandus amet	SAA, ALPA

	2.7 Linnaelanike turvatunne on suurendatud													
129	Turvalisuse tegevuskava koostamine	2024	2025	35 000	35 000								Linnakantselei	Sise-ministeerium, PPA, Päästeamet, Sise-kaitse-akadeemia
	3. Strateegiline eesmärk: Narva on heade sündmuste linn													
	3.1 Kultuuri-, sporditaristu ja märgilised objektid on korda tehtud													
284	Narvia küla arheoloogilised uuringud	2026	2028	36 000	12 000	24 000	67			8 000	8 000	8 000	Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	Muinsuskaitseamet
71	Arheoloogiapargi väljaarendamine	2025	2028	2 800 000		2 800 000	100		100 000	300 000	1 200 000		Linnamajandusamet	ALPA
72	Projekti "Narva Stockholmi platsi projekteerimine ja ehitus, I etapp" ellu viimine	2022	2024	2 302 503	1 618 872	683 630	30	62 320					Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	ALPA, LMA
73	Projekti "Narva Stockholmi platsi ehitus, II etapp" ellu viimine	2023	2027	5 620 978	3 678 500	1 942 478	35	364 658	5 000	811 500	760 000		Linnamajandusamet	LAÖA
74	Projekti "Narva Raekoja hoone ja platsi rekonstrueerimine" ellu viimine	2018	2024	7 512 487	4 486 094	3 026 393	40	312 452					Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	ALPA, LMA
75	Rüütli tänava ajaloolise kvartali detailplaneering	2022	2025	36 000		36 000	100	18 000	3 600				Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	
76	Kaalukoja eeluuringud ja hoone projekteerimine	2026	2027	75 000		75 000	100			50 000	25 000		Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	
77	Peetri (J. Niimani) maja taastamine	2026	2027	7 000 000	4 900 000	2 100 000	30			300 000	1 800 000		Linnamajandusamet	LAÖA

78	Kuningavalli arheoloogilised eeluuringud	2028	2028	33 000		33 000	100					33 000	Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	
79	Sadamate arendamine	2024	2029	1 000 000	700 000	300 000	30	300 000					SA Narva Sadam	LAÖA
355	Jõe tn 3 hoone renoveerimine	2025	2026	1 800 000		1 800 000	100		900 000	900 000			Linnamajandus amet	KO, ALPA
80	Promenaadi ehituse jätkamine	2024	2028	2 000 000	1 400 000	600 000	30		200 000	200 000	100 000	100 000	Linnamajandus amet	LAÖA
81	Honori bastioni restaureerimine	2025	2027	3 000 000	2 100 000	900 000	30		100 000	300 000	500 000		Linnamajandus amet	LAÖA, ALPA
82	Gloria bastioni restaureerimine ja bastioni vallikraavi arendamine	2025	2029	11 250 000	11 250 000								SA Narva Muuseum	ALPA
83	Triumphi bastioni valgustuse taastamine	2026	2027	70 000	70 000								SA Narva Muuseum	
84	Vanalinna ja linnuse vahel silla ehitamine	2026	2030	3 700 000	3 700 000								SA Narva Muuseum	
86	Joaoru rannahoone renoveerimine	2024	2028	360 000		360 000	100		60 000	100 000	100 000	100 000	Linnamajandus amet	SA Narva Linna Arendus
134	Kreenholmi haruraamatukogu üle viimine Narva Rahvaste majja (Kreenholmi 25)	2024	2024	584 583		584 583	100	584 583					Linnamajandus amet	ALPA, KO
322	Narva Keskraamatukogu peahoone (Malmi 8) renoveerimine	2026	2030	6 735 000	300 000	6 435 000	96			1 047 000	1 347 000	1 347 000	Kultuuriosakond	LAÖA, ALPA, Narva Kesk-raamatukogu, Kultuuriminis-teerium
87	Narva koskede vaateplatsi ehitamiseks	2025	2027	3 000 000	2 100 000	900 000	30		100 000	300 000	500 000		Linnamajandus amet	Narva Gate OÜ

	tugimüüri rekonstrueerimine ja vaateplatsi ehitamine													
88	Narva Kreenholmi kultuurikvartali "Manufaktuur" konseptsiooni välja töötamine ja kultuurikvartali rajamine	2023	2028	30 000 000	30 000 000								Narva Gate OÜ	KO, LMA, LAÖA
135	Kreenholmi manufaktuuri munitsipaalterritooriumi heakorrastamine	2024	2028	2 000 000	1 000 000	1 000 000	50		100 000	200 000	300 000	400 000	Linnamajandus amet	Narva Gate OÜ
89	Kreenholmi silla renoveerimine (Kreenholmi ajaloolisel alal)	2026	2027	3 000 000	2 100 000	900 000	30			200 000	700 000		Linnamajandus amet	LAÖA, Narva Gate OÜ
91	Projekti "Narva linna jalgpalli pneumohalli projekteerimine ja ehitamine" ellu viimine	2021	2024	7 810 346	1 500 000	6 310 346	81	6 007 556					Linnamajandus amet	ALPA, KO
136	Maakondliku tähtsusega mitmefunktsionaalse spordikeskuse ehitamine	2025	2027	27 000 000		27 000 000	100		500 000	13 250 000	13 250 000		Linnamajandus amet	KO
92	Narva Kreenholmi staadioni rekonstrueerimine	2025	2028	26 652 407		26 652 407	100			7 995 722	10 660 963	7 995 722	Linnamajandus amet	LAÖA, KO
	3.2 Kultuuriprogramm on mitmekesine ja aastaringselt tihe													
93	Kultuuri- ja spordiürituste korraldamine ja toetamine	2023	2028	1 507 070		1 507 070	100	209 000	270 000	250 000	270 000	250 000	Kultuuriosakond	
94	Kultuuriorganisatsioonide (sh rahvuskultuuriseltside toetamine)	2023	2028	210 000		210 000	100	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	Kultuuriosakond	
	3.3 Teeninduskultuur on kõrge													

137	Karavaniturismi jaoks infrastruktuuri loomine	2025	2027	275 000	192 500	82 500	30		15 000	60 000	7 500		Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	LMA, SA Narva Linna Arendus
	3.4 Linna turundus ja kommunikatsioon osapoolte vahel on aja- ning asjakohane													
95	Kultuuriturismi arengukava koostamine ja tegevuste ellu viimine (TExTour)	2021	2024	122 375	122 375								Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	Narva Gate OÜ
96	Osalemine koostöövõrgustikes (sh turismiklaster, Viru Filmifond ning rahvusvahelised projektid)	2023	2028	81 063		81 063	100	16 063	15 000	15 000	15 000	15 000	Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	
228	"Elav ajalugu" projekti teostamine	2025	2027	245 000	196 000	49 000	20		15 000	17 000	17 000		Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	
98	Projekti "Vana-Narva uus elu" ellu viimine	2022	2024	254 482	167 637	86 845	34	15 000					Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	SA Narva Muuseum
99	Narva linna kultuuristrateegia tegevuste ellu viimine Euroopa kultuuripealinnaks kandideerimise eesmärgil, sh projekti "Narva Euroopa Kultuuripealinnaks" ellu viimine	2023	2027	175 000	131 250	43 750	25		13 750	15 000	15 000		Kultuuriosakond	LAÖA, Ida-Viru Loomeklaster, Ida-Viru Ettevõtluskeskus
	4. Strateegiline eesmärk: Narva on aktiivne, avatud ja kaasav linn													
	4.1 Linnas on loodud ja laialt kokku lepitud uus omavalitsuse juhtimise kontseptsioon													
	4.2 Linnas kasutatakse parimaid kättesaadavaid e-lahendusi													
101	Nutikate linna juhtimissüsteemide kasutamisele võtt	2024	2028	173 362		173 362	100	29 890	35 868	35 868	35 868	35 868	Linnakantselei	
	4.3 Linna valitsemisega seotud teenistujate kvalifikatsioon on tasemel													

	4.4 Linna erinevad kogukonnad on aktiivselt kaasatud linna juhtimisse													
102	Kodanikualgatuse toetamine	2023	2028	1 588 573		1 588 573	100	118 341	300 000	300 000	300 000	300 000	Linnamajandus amet	LAÖA
138	Avalike teenuste teabekeskuse loomine	2024	2025	200 000		200 000	100	100 000	100 000				Linnakantselei	LAÖA

3 Narva linna ja linna arvestusüksuse eelarvestrateegia 2025-2028

3.1. Sissejuhatav osa

Eelarvestrateegia koostatakse Narva linna arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida arengukavas kavandatavate tegevuste finantseerimist. Eelarvestrateegia on finantsplaan, mis on aluseks linna eelarve koostamisel, kohustiste võtmisel ja investeeringuprojektide kavandamisel.

Linna eelarvestrateegia on koostatud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (*edaspidi ka* KOFS) § 20 ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (*edaspidi ka* KOKS) § 37^2 alusel.

Vastavalt Narva Linnavolikogu 21.01.2021 määrusele nr 2 „Narva linna arengudokumentide menetlemise kord“ (https://www.riigiteataja.ee/akt/429012021023) eelarvestrateegia koostatakse linna arengukava osana.

Eelarvestrateegia koostamisel tagatakse linna stabiilse arengu realistliku planeerimise kaudu. Arengukavas püstitatud eesmärke ja tegevuste elluviimiseks on vajalik tagada linna tulubaasi stabiilsus ja investeerimisvõime jätkusuutlikkus.

Eelarvestrateegia hõlmab nelja eelseisvat eelarveaastat ning igal aastal tulenevalt majanduskeskkonnas toimuvatest muutustest korrigeeritakse. Käesolev eelarvestrateegia kajastab Narva linna eelarvepoliitilisi eesmärke ja tegevusi nende saavutamiseks aastatel 2025 – 2028.

Eelarvestrateegia koostatakse Narva linna ja Narva linna arvestusüksuse kohta. Narva linna arvestusüksusesse seisuga 31.12.2023.a kuuluvad järgmised üksused: Narva Linn (Narva Linnavalitsuse isikus), Sihtasutus Narva Linnaelamu, Sihtasutus NARVA HAIGLA, Sihtasutus Narva Linna Arendus, Sihtasutus Narva Sadam.

Eelarvestrateegias on rakendatud finantsdistsipliini tagamise meetme täitmine, et vältida linna ja linna arvestusüksuse raske finantsolukorra ohtu.

Linna eelarvestrateegia koostamise lähtealusteks on Narva linna arengukava, Rahandusministeeriumi 2024. aasta kevadine majandusprognoos ja Stabiilsusprogramm 2024, Eesti Panga majandusprognoos (Rahapoliitika ja majandus 2024/2) ning teised kohaliku omavalitsuse üksuse (edaspidi kov) tegevust mõjutavad õigusaktid.

3.2 Sotsiaalmajandusliku keskkonna analüüs ja prognoos

3.2.1 Eesti üldine majanduskeskkond

Statistikaameti andmetel vähenes sisemajanduse koguprodukt (SKP) 2023. aasta neljandas kvartalis võrreldes 2022. aasta sama perioodiga 2,7%, jooksevhindades moodustas SKP viimases kvartalis 9,9 miljardit eurot. Kokku langes Eesti SKP 2023. aastal 3%, jooksevhindades oli SKP 37,7 miljardit eurot. Aasta arvestuses tulid suurimad positiivsed panused kaubandusest ja kinnisvaraalasest tegevusest, negatiivsed info ja side tegevusalalt. Eratarbimine vähenes 2023. aastal 1,5%. Enim vähenesid 2023. aastal inimeste kulutused muudele kaupadele ja teenustele, kodusisustusele ja vabale ajale. Enim kasvasid aga väljaminekud sidele, eluasemele, restoranidele ja hotellidele. Neljandas kvartalis näitasid

olulist kasvu ka kulutused haridusele ja transpordile. Investeeringud langesid aasta kokkuvõttes 3,4%.

Statistikaameti esialgsetel andmetel oli Eesti valitsemissektori eelarve puudujääk 2023. aastal 3,4% ja võlatase 19,6% sisemajanduse koguproduktist (SKP). Aasta lõpus ületasid valitsemissektori koondeelarve kulud tulusid 1,3 miljardi euroga.

Statistikaameti andmetel tõusis tarbijahinnaindeks 2023. aastal 2022. aasta keskmisega võrreldes 9,2%. Tarbijahinnaindeksi suurimateks mõjutajateks olid 2023. aastal toidu ja mittealkohoolsete jookidega seotud hinnamuutused.

Statistikaameti andmete kohaselt oli keskmine brutokuupalk 2023. aastal 1 832 eurot ehk 11,4% kõrgem kui 2022. aastal. Mediaanpalk oli 2023.aastal 1501 eurot. Tegevusalade lõikes oli keskmine brutokuupalk 2023.a. neljandas kvartalis kõrgeim info ja side, finants- ja kindlustustegevuse ning energeetika tegevusaladel; madalaim oli brutokuupalk aga majutuse ja toitlustuse, muude teenindavate tegevuste ja kinnisvaraalase tegevuse tegevusaladel; enim kasvas keskmine brutokuupalk hariduse (18,6%) ning tervishoiu ja sotsiaalhoolekande (15,4%) tegevusaladel. 2023.aastal neljandas kvartalis kõrgeim brutokuupalk oli Harju (sh Tallinn) (2121 eurot) ja Tartu maakonnas (1941 eurot), madalaim aga Valga (1408 eurot) ja Saare maakonnas (1449 eurot); Ida-Viru maakonna keskmine brutopalk 2023.a. neljandas kvartalis oli 1 508 eurot.

Statistikaameti andmetel elab Eestis 01.01.2024 seisuga 1 374 687 inimest. Eelmisel aastal sündis Eestis 10 949 inimest ja suri 16 002. Eestisse saabus 26 399 inimest ja välja rändas 12 543. Pooled sisserändajatest olid Ukraina kodakondsusega inimesed.

Statistikaameti täpsustatud andmed Eesti majanduse põhinäitajate kohta on avaldatud Statistikaameti kodulehel http://www.stat.ee.

Eesti majandusprognoos

Rahandusministeeriumi 2024.aasta kevadise majandusprognoosi (avalikustatud 04.04.2024.a) kohaselt 2024 aasta kokkuvõttes jääb majanduse reaalne maht enam-vähem 2023. aasta tasemele, kuid majandus pöördub aastases võrdluses kasvule selle aasta teises pooles, kui peaksid paranema nii välisnõudlus kui ka majapidamiste tarbimisvõimalused. 2025. aastaks prognoositakse 3,3 protsendilist majanduskasvu. Järgmistel aastatel on kasv aeglasem kui 3%. Arvestades majanduslangust, võib tööturu olukorda pidada rahuldavaks. Töötajate arv on langenud alates 2023. aasta keskpaigast ning töökohtade arvu langus on olnud suurim tööstuses ja ehituses. 2024. aastaks prognoositakse hõivatute arvu langust 0,3% võrra ja tööpuuduse mõõdukat kasvu. Tööpuudus stabiliseerub prognoosiperioodi lõpuks oma normaaltasemele 6% lähedusse. Palgakasv aeglustub tänavu, kuid püsib vaatamata nõrgale majanduskasvu väljavaatele siiski suhteliselt kiire. Alates 2025. aastast kasvab keskmine palk nominaalse majanduskasvuga sarnases tempos. Energiahindade alanemine ja sisemaise hinnasurve järk-järguline taandumine hoiab inflatsiooni aeglustumistrendil. 2024. aasta tarbijahindade kasvuks prognoositakse 3,4%. Järgmistel aastatel aeglustub inflatsioon veelgi. Prognoosi põhistsenaarium sisaldab üksnes seadustatud maksumuudatusi ja konkreetselt teadaolevaid kuluotsuseid, mis koos makromajanduse muutustega suurendavad eelarvepuudujääki sel aastal 1,4 miljardi euroni ehk 3,5%ni SKPst ning järgmisel aastal 5,3%ni SKPst. Sügav, 5% lähedane, defitsiit püsib prognoositavalt kogu prognoosiperioodi jooksul. Prognoosi lisastsenaariumis on arvestatud kõigi väljakuulutatud meetmete rakendumisega planeeritud mahus, mis vähendab puudujääki 2025. aastal 2,6%ni SKPst ning

0,8%ni SKPst 2028. aastaks. Kohalike omavalitsuste eelarvepuudujääk ulatus 2023. aastal pea 0,5%ni SKPst. Kõrge defitsiit on tingitud omavalitsuste tulude reaalhindades vähenemisest 2021. aastast alates ja kulude kiirest kasvust (sh kasvanud euriborist). Kuna 2025. aastal on kohalike omavalitsuste valimised, mis tavapäraselt on kaasa toonud keskmisest suurema rõhu investeeringutele, siis võib oodata kõrge defitsiidi taseme jätkumist. Valimistele järgnevatel aastatel väheneb omavalitsuste defitsiit keskmiselt 0,2%-le SKP-st. Seda tingib ühelt poolt halvenenud kohalike omavalitsuste finantsvõimekus, mis piirab nende võimalusi kohustusi juurde võtta ja nõuab jätkusuutlikkuse tagamiseks teenuste ja toetuse rahastamise üle vaatamist, ning teiselt poolt kasvab hüppeliselt saadavate investeeringutoetuste maht (välisabi ja CO2).

Rahandusministeeriumi 2024.aasta kevadise majandusprognoosi põhinäitajad on toodud https://fin.ee/riigi-rahandus-ja-maksud/fiskaalpoliitika-ja-majandus/rahandusministeeriumi-majandusprognoos

Väljavõte Rahandusministeeriumi 2024.aasta kevadisest majandusprognoosist

Majanduse põhinäitajad	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
SKP reaalkasv (%)	0,0	3,3	2,8	2,5	2,5
SKP nominaalkasv (%)	4,1	6,2	5,1	4,8	4,8
SKP jooksevhindades (mld eurot)	39,2	41,6	43,8	45,9	48,1
Tarbijahinnaindeks (%)	3,4	2,5	2,1	2,0	2,0
Tööhõive (15-74-aastased, tuhat inimest)	692,5	696,0	696,3	696,3	696,3
Tööhõive kasv (%)	-0,3	0,5	0,0	0,0	0,0
Tööpuuduse määr (%)	7,2	6,7	6,3	6,2	6,1
Keskmine palk (eurot)	1 944	2 042	2 143	2 246	2 354

Stabiilsusprogramm 2024 (avalikustatud 30.04.2024.a) annab raamistiku 2025-2028 aasta eelarvepoliitika plaanimiseks, et tagada Eesti eelarvepoliitika jätkuv kooskõla Stabiilsuse ja kasvu paktiga. Stabiilsusprogramm 2024 lähtub Rahandusministeeriumi 2024. aasta kevadisest majandusprognoosist, 2024. aasta riigieelarvest ja 2024-2027. aasta riigieelarve strateegiast. Mitmed riigieelarve strateegiasse plaanitud meetmed on väljatöötamisel ja võivad vastavalt aruteludele muutuda. Vastavalt nendele aruteludele võib Vabariigi Valitsus otsustada riigieelarve strateegias plaanitud meetmete asendamise mõne muu meetmega. Need otsused langetab Vabariigi Valitsus hiljemalt 2024. aasta sügisel toimuva riigieelarve ja riigieelarve strateegia läbirääkimiste käigus. Meetmete asendamine või muutmine ei mõjuta käesoleva Stabiilsusprogrammiga plaanitud eelarve eesmärke ning ka meetmete muutmise korral lähtutakse Stabiilsusprogrammis toodud eelarve eesmärkidest. Stabiilsusprogrammi 2024 põhinäitajad on toodud https://fin.ee/sites/default/files/documents/2024-04/Stabiilsusprogramm%202024.pdf .

Eesti Panga majandusprognoosi („Rahapoliitika ja Majandus 2/2024“ avalikustatud 14.06.2024.a) kohaselt 2024. aasta kujuneb majanduse kasvule pöördumise aastaks, ehkki aasta keskmine SKP jääb mullusele alla. Kvartalivõrdluses hakkab majandus kosuma selle aasta keskpaigast alates, kuid aastavõrdluses taandub majanduslangus järk-järgult kogu aasta jooksul. 2025. aastal hakkab majandus jõulisemalt taastuma. Sellesse annavad panuse nii välisturgude kasvav nõudlus ja eksport kui ka maksuküüru kaotamisega kaasnev efektiivse

tulumaksumäära langus, mis suurendab netopalgatulu. Leeveneb ka majapidamiste intressikulu, mis samuti parandab inimeste tarbimisvõimalusi. Hõive vähenemine 2024. aastal piirab ka tarbimise kasvu. Majapidamiste tarbimine kasvab sel aastal seetõttu vaoshoitult. Reaalpalk küll tõuseb, kuid laenuintresside alanemine hakkab majapidamistele leevendust pakkuma alles aasta teises pooles. Just intressikulu tõttu kasvab reaalne kasutatav tulu reaalpalgast aeglasemalt. Tarbimisjõud saab tuntavamat tuge alles 2025. aastal, mil lisaks intressilangusest tulenevale kergendusele annab inimestele raha juurde ka jõustuv üksikisiku tulumaksusüsteemi muudatus. Palgakasv aeglustub. Palgakasvu toetab miinimumpalga tõus, mis ületab eelduste järgi keskmise palga kasvu kogu prognoosiperioodi kestel. Samas pidurdab kasvu 2023. aastaga võrreldes väiksem palgatõus valitussektoris. Samuti hoiab brutopalga kasvu 2025. aastal tagasi tulumaksusüsteemi muudatus, sest see suurendab enamiku töötajate netopalka. Eesti eelarvepoliitika võib majanduspilti prognoositust erinevaks kujundada. Praeguseks välja kujunenud ja prognoosi aluseks võetud eelarvepoliitiline suund hoiab järgmistel aastatel eelarvepuudujääki selgelt suuremana kui Euroopa reeglitega lubatud 3% SKPst. On tõenäoline, et edaspidi võetakse vastu otsuseid, millega puudujääki kärbitakse ning riigi rahaline tugi majandusele ja selle kasvule väheneb. Sellise stsenaariumi võimalikkuse kohta annab kinnitust ka menetlemisjärgus olev jooksva aasta negatiivne lisaeelarve, mida käesolev prognoos paraku ei sisalda, sest lisaeelarve lõplik maht ja sisu polnud prognoosi valmimise ajaks kinnitatud. Samal põhjusel ei saa arvestada ka järgmisi aastaid puudutavaid tõenäolisi, aga sisult ja mahult teadmata eelarvepoliitilisi otsuseid puudujäägi vähendamiseks. Võla kuhjumise ja suurenevate intressimaksete vältimiseks on fiskaaldistsipliini taastamine ülimalt tähtis. Kuivõrd majanduskasv on hoogustumas, pole eelarvetugi majandusele enam ka senises ulatuses vajalik.

Väljavõte Eesti Panga majandusprognoosist

Majanduse põhinäitajad	**2024**	**2025**	**2026**
SKP jooksevhindades (mld eurot)	39,43	41,81	43,94
SKP püsivhindades (%)	-0,4	3,6	3,0
Tarbijahinnaindeks (%)	3,8	2,7	2,0
Hõive (%)	-0,9	-0,8	0,4
Töötuse määr (% tööjõust)	8,0	7,8	7,1
Keskmine brutopalk (eurodes)	1 969	2 053	2 149

Eesti Panga prognoosi põhinäitajad on toodud https://haldus.eestipank.ee/sites/default/files/2024-06/rpm2024-2_est.pdf

3.3. Narva linna eelarvestrateegia perioodiks 2025 - 2028

Eelarvestrateegia koostamise peamiseks eesmärgiks on linna arengukavas ja samuti valdkondlikes arengukavades toodud investeeringuprojektide elluviimise kavandamine ning seeläbi piirkonna arengueesmärkide saavutamisele kaasa aitamine.

Eelarvestrateegia on aluseks iga-aastasele eelarve koostamisele ning samuti annab juhised vajalike muutuste tegemiseks (tulude kasvatamiseks või kulude kärpimiseks) ja võimaldab selgemalt aru saada kohaliku omavalitsuse võimekusest teha investeeringuid ning võtta laene ja muid kohustisi.

Eelarvestrateegias on sätestatud Narva linna ja linna arvestusüksuse finantsdistsipliini tagamise meetmete rakendamine ja täitmine. KOFS-i kohaselt peab linn tagama iga-aastaselt põhitegevuse tulemi väärtuse lubaval tasemel ning hoidma netovõlakoormuse individuaalsel piirmääral nii endal kui ka koos sõltuvate üksustega.

Linna arengukavas esitatud arengutegevuste realiseerimine on otseses seoses saadavate tulude mahuga (sh tulumaksu laekumine, riiklikud toetused) ja laenu võtmise võimalustega. Põhjenduseks on asjaolu, et linna tegevuste finantseerimine omavahendist suuremas osas otseselt sõltub Eesti majanduse kasvust, linnaelanike tööhõivest ja sellest tuleneva tulumaksu laekumisest, riigilt saadud toetustest, laenu võtmisest, välisinvesteeringutest.
Rahvastikuregistri andmetel 01.01.2024.a. seisuga oli Narvas elanikkonna arv 52,89 tuh.inimest, aasta tagasi 01.01.2023.a seisuga oli 53,63 tuh.inimest. Arvu vähenemise põhjusteks on loomulik iive ja ränne.
18. jaanuariks 2024 oli Äriregistris registreeritud 4689 Narva ettevõtjat (18.01.2023 seisuga oli registreeritud 4586 ettevõtjat). Narvas on 99,9% kõigist ettevõtetest mikro-, väike- ja keskmised ettevõtted. Põhiosa tegutsevatest ettevõtetest moodustavad mikroettevõtted, kus töötajate arv ei ületa 9 inimest (96,6% kõigist ettevõtetest). Narvas on vaid kaks registreeritud suurettevõtet (rohkem kui 250 töötajaga): OÜ Fortaco Estonia ja AS Hanza Mechanics Narva. Sellised suured ettevõted nagu AS Enefit Power, AS Enefit Solutions, OÜ Maxima Eesti ja OÜ Aquaphor International pole registreeritud Narvas ning ei kajastu linna statistikas. Üldinfo Narva ettevõtluse statistika kohta on avaldatud https://in.rey.ee/statistika-ja-ettevotluse-uldiseloomustus/ .

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi (https://agri.ee/regionaalareng-planeeringud/kohalikud-omavalitsused/finantskorraldus#finantsulevaated) andmetel (väljavõte 28.05.2024) 2023.a kuu keskmine maksumaksjate arv moodustas 23 142, 2024.a viie kuu andmetel kuu keskmine maksumaksjate arv moodustas 26 724.

Eesti Töötukassa registreeritud töötute arvu dünaamika on ära toodud alljärgnevas võrdlustabelis (väljavõte 14.06.2024).

Nimetus	01.01.2023	01.01.2024	01.06.2024
Eesti	51 414	53 074	48 299
Ida-Viru Maakond	6 848	7 384	7 122
Narva linn	2 893	3 111	3 073

Tulude ja investeeringute tase prognoos 2025-2028 aastate kohta on kavandatud konservatiivsuse printsiibist ja ei kata kõike linna arengukava tegevuskavas kirjeldatud tegevusi. Tulude enamlaekumine võimaldab lisaeelarve koostamisel suunata lisavahendeid vastavalt prioriteetsetele tegevustele. Majandusolukorra oodatust nõrgema arenguga, mis võib tuua kaasa tulude alalaekumist, tuleb eelarve ja kuluplaanid õigeaegselt muuta, ümberkorraldada kulud kokkuhoiumeetme rakendamisega. Narva linna ametiasutused (sh hallatavad asutused) majandamiskulude tegemisel, vara ostmisel, teenuse tellimisel, riigihangete korraldamisel lähtuvad eesmärgist tagada rahaliste vahendite läbipaistev, otstarbekas ja säästlik kasutamine, isikute võrdne kohtlemine ning konkurentsi efektiivne ärakasutamine riigihankel.

Käesolevas linna eelarvestrateegias perioodil 2025-2028 on prioriteediks tagada seadusjärgsete avalike teenuste osutamine linna elanikele, muuta kov-i tegevus tõhusamaks ja tagada kvaliteetsete kohaliku tasandi avalike teenuste pakkumine. Selle täitmiseks tuleb sealhulgas parandada elukeskkonna infrastruktuur, luues linnaelanikele kaasaegseid ja mugavaid elutingimusi (sh tehniline ja sotsiaalne infrastruktuur, spordi- ja vabaaja veetmise võimalused) ning tagada kov-i asutuste töötajate motiveerimist.

Kuna kov-i võimalused kohustiste võtmises on piiratud ja finantsdistsipliini tagamise meetmeid tuleb rangelt täita, prioriteedid investeerimistegevuses on eelkõige seotud toetuste (sh Euroopa Liidu) ning välisabi kasutamisega, mis võimaldab kaasata vahendeid prioriteetsetele projektidele linna infrastruktuuri rajamisel ning uuendamisel.

Eelarvestrateegia koostamisel ametiasutustele olid antud piirsummad väljaminekute osas (andmed piirsummadest esitatakse peale andmete saamist linna sissetulekutest). Juhul, kui eesmärkide ja tegevuste täitmiseks oli hinnatud, et olulised tegevused on ebapiisavalt rahastatud, olid need tegevused esitatud eraldi reservtegevuste nimekirjana prioriteetide kaupa, mille realiseerimine saab olla ainult algselt kavandatust suuremate tulude laekumise korral.

Narva linna eelarvestrateegia perioodiks 2025 – 2028 on koostatud tekkepõhise metoodika alusel, andmed on esitatud eurodes. Tekkepõhises eelarves kajastatakse tehingud vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse. Tekkepõhine eelarvestamine annab ülevaate, kui palju saab eelarveaastal kulutuste tegemiseks kohustisi võtta, sõltumata sellest, millal tuleb kohustiste eest tasuda. Narva linna eelarvestrateegia perioodiks 2025–2028 on koostatud lähtudest kehtivatest õigusaktidest (sh alates 2024 aastast muudetud käibemaksumäär).

Ülevaade Narva linna 2023.aasta eelarve täitmise osas, Narva linna 2024.aasta eelarvest (edaspidi 2024.aasta eelarve) ja eelarvestrateegia aastateks 2025-2028 on esitatud punktis 3.6. Ülevaade Narva linna eelarvest on avaldatud linnakodulehel https://www.narva.ee/eelarve-ja-majandusaasta-aruanded .

3.3.1 Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tulud on jaotatud majandusliku sisu järgi vastavalt KOFS-ile järgmisteks liikideks:
1) maksutulud;
2) tulud kaupade ja teenuste müügist;
3) saadavad toetused;
4) muud tegevustulud.

Maksutulud
Eesti maksusüsteem koosneb maksuseadustega sätestatud ja kehtestatud riiklikest maksudest ning seaduse alusel linnavolikogu poolt oma haldusterritooriumil kehtestatavatest kohalikest maksudest. Käesolevas eelarvestrateegias on kavandatud riiklikeks maksudeks füüsilise isiku tulumaks ja maamaks. Kohalikus maksudeks on reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks ning parkimistasu.

Füüsilise isiku tulumaksu laekumist reguleerivad tulumaksuseadus ja füüsilise isiku tulumaksu kohaliku omavalitsuse üksustele eraldamise kord. Alates 01.01.2024 vastavalt

tulumaksuseaduse muudatusele residendist füüsiliste isikute makstud tulumaks, arvestamata 4. peatükis sätestatud mahaarvamisi, laekub maksumaksja elukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvesse järgmiselt: 1) 2,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist; 2) 11,89% residendist füüsilise isiku muust maksustatavast tulust, välja arvatud kohustuslik ja täiendav kogumispension, § 18 lõikes 13 nimetatud dividend ja vara võõrandamisest saadud kasu. Käesoleva eelarvestrateegia koostamise hetkel Riigikogu menetlemisel tulumaksuseaduse muutmise seaduse. Eelnõuga muudetakse kohalike omavalitsuste üksustele tulumaksu eraldamise põhimõtteid. Perioodil 2025–2027 suurendatakse järk-järgult residendist füüsilise isiku riiklikult pensionilt eraldatavat tulumaksu 2,5%-lt 10,23%-le ja vähendades samal ajal järk-järgult muust tulust tulumaksu 11,89%-lt 10,23%-le. Muudatusega kiireneb tulumaksu laekumise kasv kov-ides, kus on eakate osakaal kõrge, ning aeglustub kasv kov-ides, kus on kõrgem tööealiste osakaal ja palgatase. Linna tulumaksu planeerimisel on sh võetud arvesse eelmise aasta tegelik ja jooksva aasta oodatav laekumine; majandusolukorra prognoosid, kohaliku omavalitsuse üksustele laekuva tulumaksu osakaal, maksumaksjate arv, samuti Narva linna elanikele peamisteks tööandjateks olevate ettevõtete majandusnäitajate dünaamika (AS Enefit Power, AS Enefit Solutions, OÜ Fortaco Estonia, OÜ Aquaphor International, HANZA Mechanics Narva AS).

Maamaksumäärad on kehtestatud Narva Linnavolikogu 15.06.2023 määrusega nr 12. Käesoleva eelarvestrateegia koostamise hetkel Riigikogu võttis 19.06.2024 vastu maamaksuseaduse muudatused. Maamaksuseaduse muudatus tähendab kov-idele suuri ja olulisi muudatusi. Maamaksuseaduse muudatuse eesmärk on kov-ide otsustusvõimaluste suurendamine maamaksu määramisel, mis suurendab samal ajal eelduslikult kov-ide maksutulu ja tugevdab finantsautonoomiat. 2025. a maamaksu osas kov saavad maamaksu otsusteks aega juurde kuni 1. oktoobrini (praegu on 1. juuli). Vastavalt maamaksust vabastamise korrale Narva linnas (Narva Linnavolikogu 22.11.2012 määrus nr 23) vabastatakse Narva linna poolt represseeritu ja represseerituga võrdsustatud isikud.

Kohalike maksude seaduse alusel võib kohalik omavalitsus anda määruse oma haldusterritooriumil *kohalike maksude* kehtestamiseks. Kohalikud maksud on käesolevas eelarvestrateegias kajastatud muude maksutuludena: reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks ning parkimistasu. Reklaamimaks on kehtestatud Narva Linnavolikogu 27.02.2020 määrusega nr 6. Maksumaksja on maksuobjekti otsene valdaja, kes on kohustatud reklaamimaksu maksma ning täitma teisi talle seoses maksukohustusega pandud rahalisi ja mitterahalisi kohustusi.

Narva linna teede ja tänavate sulgemise maks on kehtestatud Narva Linnavolikogu 21.05.2015 määrusega nr 18. Teede ja tänavate sulgemise maksu tasuvad füüsilised ja juriidilised isikud demonstratsioonide, rongkäikude ja muude ürituste (sh kultuuri-, spordiürituste, ajutiste kauplemiskohtade organiseerimiseks jne), korraldamise, samuti ehitus- ja remonttööde puhul, kui sellega kaasneb Narva linna haldusterritooriumil asuva üldkasutatava tee, tänava, väljaku, pargi, puhkeala või selle osa sulgemine.

Parkimistasu on kehtestatud Narva Linnavolikogu 22.03.2018 määrusega nr 6 „Narva avalik tasuline parkimisala ja parkimistasu“. Maksukohustuslane on mootorsõiduki juht, kes pargib mootorsõiduki ja/või selle haagise avalikul tasulisel parkimisalal.

Tulud kaupade ja teenuste müügist

Antud tuludena on planeeritud riigilõivud, tulud haridusalasest tegevusest, kultuuri- ja kunstialasest tegevusest, spordi- ja puhkealasest tegevusest, sotsiaalabialasest tegevusest,

tulud üldvalitsemisest, tulud muudelt majandusaladelt, üür ja rent, tulud õiguste müügist, muu toodete ja teenuste müük.

Tulude kavandamisel on võetud arvesse 2023.aasta tegelik ja 2024.aasta oodatav laekumine ning muudatused asutuste tegevustes. Suurimad laekumised antud osas on kavandatud peamiselt haridus- ja sotsiaalabialasest tegevusest saadavate tulude arvelt.

Saadavad toetused tegevuskuludeks

Iga-aastases riigieelarves on ette nähtud toetus nõrgema tulubaasiga kohalikele omavalitsustele. Tasandusfondi jaotamise põhimõtted määratakse seadusega. Tasandusfondi suurus ja jaotamise aluseks olevate arvnäitajate väärtused määratakse riigieelarvega. Tasandusfondi eesmärk on vahendite kasutamise tingimusi määramata ühtlustada kohaliku omavalitsuse üksuste ülesannete täitmise võimalusi. Tasandusfondi jaotamisel võetakse arvesse sh kohaliku omavalitsuse üksusele laekuv tulumaks, elanike demograafiline struktuur, gümnaasiumiõpilaste arv munitsipaalkoolides ja muud kohaliku omavalitsuse üksuse parameetrid. Tasandusfondi vahendid jaotatakse Vabariigi Valitsuse korraldusega.

Toetusfondi suurus ja sellesse kuuluvad toetuste liigid määratakse riigieelarvega. Toetusfond on kohaliku omavalitsuse üksustele seaduses määratud sihtotstarbel ja tingimustel kasutamiseks või riigieelarves määratud sihtotstarbel antav toetus, mida jaotatakse ainult arvnäitajate alusel. Toetusfondi jaotamise aluseks olevad arvnäitajad ja nende arvestamise alused sätestatakse seadusega. Arvnäitajate väärtused määratakse riigieelarvega. Toetusfondi jaotamise ja kasutamise tingimused ja korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega. 2024 aastal toetusfondi vahendid on ette nähtud sh üldhariduskoolide pidamiseks antavaks toetuseks (tööjõukuludeks, täienduskoolituseks, õppekirjanduseks, koolilõunaks, tõhustatud ja eritoe tegevuskuludeks, kultuuriranitsa toetuseks), koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetuseks, suure hooldus- ja abivajadusega lapsele abi osutamise toetuseks; huvihariduse ja –tegevuse toetuseks, toimetulekutoetuse väljamaksmiseks, rahvastikutoimingute kulude hüvitiseks, kohalike teede hoiu toetuseks. Toetusfondi jaotuse kohaliku omavalitsuse üksuste vahel kehtestab Vabariigi Valitsus korraldusega.
Eelarveaasta jooksul täiendavate toetuste saamisel vastavad muudatused viiakse linna eelarvesse.

Muud tegevustulud

Antud tuludena on planeeritud laekumine vee erikasutusest, maardlate kaevandamisõiguse tasu, saastetasud ja keskkonnahäiringute hüvitised, tulud varude müügist, trahvid ning muud tulud.

3.3.2 Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulud on jaotatud majandusliku sisu järgi vastavalt KOFS-ile järgmisteks liikideks:

1) antavad toetused;
2) muud tegevuskulud.

2025-2028 aastate kavandamisel nimetatud kulude osas võeti aluseks eelnevate aastate andmeid ning ametiasutuste tegevuste kavasid. Ametiasutused esitasid reservtegevuste nimekirjad prioriteetide kaupa, mis viiakse ellu algselt kavandatust suuremate tulude laekumise korral.

Antavad toetused
Toetustena tegevuskuludeks on kavandatud sotsiaalabitoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele, sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks, mittesihtotstarbelised toetused.

Aastatel 2025-2028 linna eelarves on planeeritud järgmised antavad toetused sh: sihtasutustele ja mittetulundusühingutele, linna üritustele, sotsiaaltoetused, iga-aastased liikmemaksud jt.

Linnaeelarvest tegevuskuludeks eraldatavad sihtotstarbelised toetused on eelarvestrateegia perioodil planeeritud lähtudes 2023 aasta tasemest, sh SA-le Narva Linnaelamu, SA-le Narva Linna Arendus, SA-le Narva Muuseum, SA-le Vaivara Kalmistud, toetusena avaliku liiniveo korraldamiseks.

Linnas kehtestatud toetuste andmise korrad on suunatud erinevate valdkondade toetamiseks, soodsa linnakeskkonna loomiseks, aiandusühistute ja korteriühistute sihtotstarbeliseks toetamiseks. Eelarvestrateegia perioodil kavandatakse need toetused lähtudes eelarve võimalustest.

Antavad toetused moodustavad ca 14 % põhitegevuse kuludest.

Muud tegevuskulud
Muud tegevuskulud jagunevad personalikuludeks, majandamiskuludeks ja muudeks kuludeks.
Personalikulud moodustavad linna põhitegevuse kuludest ca 60%.

Majandamiskulud koosnevad administreerimiskuludest, kinnistute, hoonete, ruumide, rajatiste, sõidukite ja inventari majandamiskuludest, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuludest, koolituse, õppevahendite, meditsiini- ja hügieenikuludest, toiduainete ja toitlustusteenustest, sotsiaalteenustest ja muude teenuste kuludest.

Eelarvestrateegia perioodil linna asutuste ülesannete täitmisest tulenevad tegevused (k.a sõlmitavad lepingud) kavandatakse lähtudes eelarve võimalustest ning prognoosivatest kuludest. Nt koolieelses lasteasutuses peab lapsele olema tagatud eakohane toit ning koolieelse lasteasutuse seadusest tulenevalt katab lapse toidukulu lasteasutuses vanem. Narva linna lasteaedadel on võimalus eelarvestrateegia kestel sõlmida hankelepinguid toiduainete ostmiseks. Samuti eelarvestrateegia perioodi kestel on vajadus teiste hankelepingute järel, nt info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vara ja tarvikute, meditsiini- ja hügieenitarvete, vara ja inventari remondi- ja hooldusteenuste, sõidukite kasutusrendilepingute osas.

Kuna majandamiskulud on sh otseses seoses riigihangete tulemustega, võib nende maksumus ületada eelarvestrateegias planeeritud. Majandamiskuludele avaldavad mõju sh kommunaalkulude tariifide muudatused. Juhul kui linna tulubaas ei võimalda katta kõiki kulusid, siis sellest tulenevalt tuleb kuluplaanid õigeaegselt muuta ning rakendada kokkuhoiumeetmeid.

Majandamis-ja muud kulud moodustavad linna põhitegevuse kuludest ca 25%.

Kohalikel omavalitsustel on oma kogukonna elu korraldamisel laialdane pädevus. Narva linna olulisemateks kuluvaldkondadeks on haridusvaldkond, majandus (sh ühistransport), elamu-ja kommunaalmajandus, sotsiaalne kaitse (sh toetused, teenused, hoolekande asutused) ning vabaaeg, kultuur ja religioon (sh kultuurimajad, muusika-, spordi- ja huvikoolid, raamatukogud jne).

Narva linna ametiasutuste (sh hallatavate asutuste), teenistuste kulude klassifitseerimine toimub nii majandusliku sisu järgi kui ka valdkondade lõikes. Koondülevaade on esitatud eelarvestrateegia punktis 3.6.

3.3.3 Investeerimistegevus

Investeerimistegevuse eelarveosa jaotatakse majandusliku sisu järgi vastavalt KOFS-ile järgmisteks liikideks:
1) põhivara soetus;
2) põhivara müük;
3) põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine;
4) põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine;
5) osaluste soetus;
6) osaluste müük;
7) muude aktsiate ja osade soetus;
8) muude aktsiate ja osade müük;
9) antavad laenud;
10) tagasilaekuvad laenud;
11) finantstulud ja finantskulud.

Linna jätkusuutliku arengu tagamisel on investeerimistegevus võtmetähtsusega ning selle jätkumiseks tuleb kavandada vajalikud vahendid. Kuna tuleb rangelt täita finantsdistsipliini tagamise meetmeid, kov-i võimalused kohustiste võtmisel on piiratud. Prioriteedina investeerimistegevuses on eelkõige prioriteetsetele projektidele kaasfinantseerimise kaasamine ja selleks omafinantseerimise vahendite kavandamine linna infrastruktuuri rajamiseks ning uuendamiseks.

Arvestades linna omafinantseerimisvõimekust kogu eelarvestrateegia perioodi jooksul, on suuremate investeeringute tegemine võimalik peamiselt kaasfinantseerimise toel.

Antud osa planeerimisel on 2025-2028 aastateks võetud aluseks linnas realiseeritavad ja kavandatavad projektid. Projektide elluviimisest sõltub põhivara soetamiseks saadav sihtfinantseerimine, selle arvelt põhivara soetus ning sellega kaasnevad finantskulud.

Narva linna investeerimistegevuse arvnäitajad on toodud arengukava tegevuskava osas, ülevaade põhiprojektidest (sh kavandatud investeeringuobjektidest) on esitatud punktis 3.6.

3.3.4 Finantseerimistegevus

Finantseerimistegevuse eelarveosa jaotatakse majandusliku sisu järgi vastavalt KOFS-ile järgmisteks liikideks:
1) laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringukohustiste võtmine ning kohustiste võtmine teenuste kontsessioonikokkulepete alusel;
2) võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendi- ja faktooringukohustiste täitmine, emiteeritud võlakirjade lunastamine ning tagasimaksed teenuste kontsessioonikokkulepete alusel.

Kohustiste võtmine ja tagasimaksmine sõltub linnas realiseeritavatest ja kavandatavatest projektidest ja tegevustest. Võttes aluseks eelmiste perioodide kogemust võib eeldada, et eelarvestrateegia perioodil investeerimisprojektide realiseerimisel võib tekkida vajadus sildfinantseerimise üle. Käesolevas eelarvestrateegias need vahendid pole planeeritud, sest

seda osa oluliselt mõjutab 2024.aastal kavandatud projektide prognoositav realiseerimine. Täpsustatud andmed kajastatakse vastava aasta eelarves. Linna kohustiste tagasimaksmine on sõltuvuses ka sildfinantseerimise laekumistest.

Linna võlakohustised on esitatud Narva linna eelarvestrateegia tabelis, esitatud punktis 3.6.

3.4 Narva linna sõltuvate üksuste eelarvestrateegia perioodiks 2025-2028

Narva linn kui kohaliku omavalitsuse üksus ja temast sõltuvad üksused moodustavad Narva linna arvestusüksust. Eelarvestrateegia koostamiseks on vajalik linna sõltuvate üksuste määramine. Sõltuvate üksuste määramisel lähtutakse KOFS-st ja rahandusministri määrusega kehtestatud finantsdistsipliini tagamise meetmete arvutusmetoodikast (on kinnitatud Rahandusministri 16.05.2011 määrusega nr 29). Eelarvestrateegia sisaldab andmeid sõltuvate üksuste majandusolukorrast, sealhulgas arvnäitajaid, mis on vajalikud põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse määra arvutamiseks.

Sõltuvad üksused leitakse kohaliku omavalitsuse konsolideerimisgruppi kuuluvate sihtasutuste ja äriühingute saldoandmike baasil iga aasta lõpu seisuga. Sellest lähtudes 2023.aasta andmete põhjal Narva linna arvestusüksusesse koos linna asutustega kuuluvad Sihtasutus Narva Linnaelamu, Sihtasutus NARVA HAIGLA, Sihtasutus Narva Linna Arendus, Sihtasutus Narva Sadam.

Linnaeelarvest eraldatav toetus sõltuvatele üksustele planeeritakse peamiselt 2024. aasta tasemel lähtudest eelarve võimalustest.

Sõltuvate üksuste andmed 2023. aasta kohta on võetud avalikest infosüsteemidest (https://saldo.rtk.ee).

3.4.1 Sihtasutus Narva Linnaelamu

Sihtasutuse eesmärgid on munitsipaalelamufondi valitsemine ning kasutamise; munitsipaalelamufondi säilitamise tagamine ja tehnilise seisukorra parandamine; mitteeluruumide, hoonete, ehitiste ja rajatiste valitsemine ja valdamine; omandis oleva vara säilitamine ja tehnilise seisukorra parendamine.

Sihtasutuse põhitegevuse tulud koosnevad Narva linna poolt eraldatavast toetusest ja omatuludest rendilepingutelt.

Narva Linnaelamu põhitegevuse kulud on munitsipaalelamufondi haldamine, ühiselamute remonditööd, elu- ja mitteeluruumide ülalpidamiskulud, kommunaalkulud ja muud haldamisega seotud kulud.

Sihtasutus Narva Linnaelamu arvnäitajad on esitatud punktis 3.6.

3.4.2. Sihtasutus NARVA HAIGLA

Sihtasutuse peamiseks tegevusvaldkonnaks on haiglaraviteenused. Sihtasutuse eesmärgiks on kvalifitseeritud tervishoiuteenuste ja sotsiaalteenuste osutamine.

Sihtasutuse tulud moodustuvad peamiselt meditsiinilise tegevuse arvelt (98% tulude üldsummast). Tulude kõikumine aastate lõikes tuleneb meditsiiniteenuste maksumuse hinnakirja prognoositavast muutumisest.

Kuna sihtasutuse NARVA HAIGLA põhitegevuseks on meditsiiniteenuste osutamine, siis suure osa kuludest moodustavad personalikulud (69%). Töötasu prognoositava kasvu korral eelarve tööjõukulude osa suureneb oluliselt. Sihtasutuse NARVA HAIGLA kulude kasv on peamiselt seotud kommunaalteenuste kallinemisega, sisseostetavate tervishoiu- ja diagnostikateenuste mahu ja maksumuse suurenemisega ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulude kasvuga.

Projekti „Narva integreeritud heaoluteenuste arendamise ja osutamise keskus“ (uue hoone projekteerimine ja ehitamine) abikõlblikkuse periood: 01.01.2023a.-31.12.2028a. 2024.aastal on kavandatud sihtfinantseerimise toetus summas 900 tuh.eurot, 2025.aastal 7 200 tuh.eurot ja 2026.aastal 9 900 tuh.eurot.

Projekti „Narva integreeritud heaoluteenuste arendamise ja osutamise keskuse energiatõhusus“ (olemasoleva hoone rekonstrueerimine) abikõlblikkuse periood: 01.01.2023a.-31.12.2028.a. 2025.aastal on kavandatud sihtfinantseerimise toetus summas 544,85 tuh. eurot, 2026.aastal 544,85 tuh. eurot, 2027.aastal 9 025 tuh. eurot ja 2028.aastal 6 650 tuh. eurot.

Kavandavate projektide omafinantseerimiste osade katmiseks ja vajaliku mööbli ostmiseks plaanitakse võtta laenude summades: 2025.aastal – 800 tuh eurot, 2026.a. – 1 600 tuh eurot, 2027.aastal – 700 tuh eurot ja 2028.aastal - 400 tuh eurot, sest oma rahavahendeid ei piisa.

Sihtasutus NARVA HAIGLA arvnäitajad on esitatud punktis 3.6.

3.4.3. Sihtasutus Narva Linna Arendus

Sihtasutuse eesmärgiks on Narva linna piirkonna elukeskkonna kvaliteedi tõstmine, soodsate tingimuste loomine ettevõtluse arenguks Narva linna haldusterritooriumil läbi sihtasutuse omandis või käsutuses oleva kinnisvara ja maa-alade arendamise linnaelanike huvides.

Sihtasutuse tegevus on seotud põhiliselt järgnevate tegevussuundadega: Äkkeküla spordi- ja puhkeala korrastav ja arendav tegevus; hoone asukohaga Paul Kerese tn 20 arendamine ja rendile andmine; Joaoru puhkeala (sh Joaoru Rannahoone) arendamine.

Sihtasutus Narva Linna Arendus põhitegevuse tulu koosneb renditulust ja linnalt saadud toetustest. Põhitegevuse kulud on tööjõukulud, majandamiskulud ning arendustegevusega seotud kulud.

Sihtasutus jätkab tegevust 2025-2028 aastatel kolmel märgitud suunal, lähtudes avanevatest projektide finantseerimise võimalustest, mis on põhiliselt seotud Äkkeküla alade arendamise (projektid ja iseseisev arendamine) ning Paul Kerese 20 tehtavate vajalike renoveerimistöödega. Oma projektide elluviimisel püüab Sihtasutus Narva Linna Arendus kaasata rahavahendeid erinevatest toetusmeetmetest.

Eelarvestrateegia perioodil on planeeritud sh järgmised investeeringuprojektid: Äkkeküla olme- ja teenindushoone ehitamine; Äkkeküla spordiala arendamine; Äkkeküla loodus- ja liikumiskeskuse loomine.

Sihtasutus Narva Linna Arendus arvnäitajad on esitatud punktis 3.6.

3.4.4. Sihtasutus Narva Sadam

Sihtasutus on asutatud rahaliste ja mitterahaliste vahendite kogumise eesmärgiga Narva jõe sadama (k.a.Kulgu osa) rekonstrueerimiseks, arendamiseks turistidele ja kohalikele elanikele

kvaliteetseid teenuseid pakkuvaks jahi- ja väikelaevade sadamaks, haldamiseks, opereerimiseks ja muudeks sellega seonduvateks toiminguteks. Narva Sadama peamised sihtgrupid on väikelaevade omanikud muud piirkonda külastavad turistid. Narva Sadama konkurentideks on eelkõige teised piirkonna väikesadamad, kuid väikesadamate tegevusspetsiifikast tulenevalt tuleks neid vaadata mitte niivõrd konkurentide kuivõrd koostööpartneritena.

Olulised tegevused aastateks 2025-2028 strateegiliste eesmärkide saavutamise osas on: Narva linna sadamate positsioneerimine Eesti, Soome, Rootsi purjesportlaste ja turistide hulgas; sponsorite leidmine; osalemine erinevates projektides.

Sihtasutus Narva Sadam arvnäitajad on esitatud punktis 3.6.

3.5 Finantsdistsipliini tagamise meetmete täitmine

Pikaajaliselt jätkusuutliku fiskaalraamistiku tagamiseks rakendatakse meetmeid kohalike omavalitsuste finantsdistsipliini tõhustamiseks. KOFS-st tulenevalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsdistsipliini tagamise meetmed on kov-i ja kov-i arvestusüksuse kinnipidamine põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakoormuse ülemmäärast seadusandluses kehtestatud tähenduses.

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Põhitegevuse tulemi lubatav väärtus ei tohi olla aruandeaasta lõpu seisuga väiksem kui null. Vastavalt KOFS-ile eelarvestrateegias võib kavandada kohaliku omavalitsuse üksuse ja tema arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest väiksemana: kaheks mittejärjestikuseks aastaks; järgmiseks eelarveaastaks, kui jooksva aasta eelarve põhitegevuse tulem on kavandatud mitte väiksemana kui null. Nimetatud juhul peab eelarvestrateegiaga kavandatavate aastate põhitegevuse tulemite summa olema mitte väiksem kui null.

Netovõlakoormus leitakse võlakohustiste kogusumma ja likviidsete varade kogusumma vahena. KOFS-i alusel kehtivad netovõlakoormuse arvestuse reeglid "Netovõlakoormuse ülemmäär" (KOFS § 34) ja võimalikud piirangud sh: „ Finantsdistsipliini tagamise meetmete rakendamisega arvestamine investeeringutoetuste andmisel" (KOFS § 34^1).

Kui linnal või linna arvestusüksusel nimetatud finantsdistsipliini tagamise meetmete rakendamata jätmine esines esmakordselt aruandeaasta lõpu seisuga ning kohaliku omavalitsuse üksus kavandab vastuvõetud eelarvega meetmete rakendamata jätmist jätkata, informeerib Regionaal- ja Põllumajandusministeerium kohaliku omavalitsuse üksust meetmete rakendamata jätmise tagajärgedest.

Arvestusüksuse näitajate arvutamisel võetakse arvesse kov-i ja temast sõltuvate üksuste saldoandmikud ning elimineeritakse nendes saldoandmikes kajastatud read, millel kajastub sama kov-i või temast sõltuva üksuse tehingupartneri kood.

Andmed Narva linna ja Narva linna arvestusüksuse põhitegevuse tulemist ja netovõlakoormusest 2023 aastal, jooksvaks 2024 aastaks prognoositud ja eelarvestrateegia perioodi igaks aastaks (2025-2028) on esitatud punktis 3.6. Arvestusüksuse sisesed tehingud on elimineeritud.

Esitatud andmetest tuleneb, et Narva linna ja Narva linna arvestusüksuse planeeritud põhitegevuse tulem on positiivne, netovõlakoormus ei ületa KOFS-iga kehtestatud ülemmäära ning vastavad seadusandlusega kehtestatud nõuetele.

3.6 Narva linna eelarvestrateegia 2025-2028 andmed Arengusuunad tegevuskava alusel

Arengusuunad, 2025-2028 aasta, Narva linna omafinantseering (tegevuskava koondandmed)	2025		2026		2027		2028	
1. Strateegiline eesmärk: Narva on rohelist eluviisi toetav linn	**21042987**	**61%**	**33083677**	**48%**	**24276532**	**35%**	**19286433**	**40%**
1.1 Linn on atraktiivne investoritele energeetika- ja tööstussektoris	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
1.2 Linn on atraktiivne ettevõtluse arenguks	433000	1%	283000	0,4%	283000	0,4%	133000	0,3%
1.3 Linna elamufond ja avalikud hooned on energiasäästlikud	6997900	20%	17448514	25%	14937543	22%	12690000	26%
1.4 Linna taristu on keskkonnasõbralik	8894900	26%	11192946	16%	5385000	8%	5370811	11%
1.5 Linna loodusväärtused on kaitstud	2420000	7%	2120558	3%	1300000	2%	200000	0,4%
1.6 Linna korteri- ja aiandusühistud on aktiivsed osalised rohepöördes	163000	0,5%	163000	0,2%	163000	0,2%	163000	0,3%
1.7 Linna elanikud osalevad aktiivselt linna muutmisel kliima- ja keskkonnasõbralikuks	265000	1%	298750	0,4%	183000	0,3%	183000	0,4%
1.8 Avalik ruum on võrdselt kvaliteetne, liikuma kutsuv ja turvaline igal pool Narva linnas	1869187	5%	1576909	2%	2024989	3%	546622	1%
2. Strateegiline eesmärk: Narva on elanikest hooliv linn	**10665557**	**31%**	**8710891**	**13%**	**13229764**	**19%**	**18011000**	**38%**
2.1 Narva linnas on kättesaadav kvaliteetne alus- ja üldharidus	5833792	17%	4910965	7%	10113001	15%	15645000	33%
2.2 Huviharidus ja -tegevus on kasutajate, eelkõige noorte huvidega arvestav ning nende vajadusest lähtuv	151000	0,4%	151000	0,2%	151000	0,2%	151000	0,3%
2.3 Noorsootöö tagab noortele mitmekülgsed arenguvõimalused, pakkudes vajalikku tuge koostöös sotsiaalvaldkonnaga	185000	1%	185000	0,3%	185000	0,3%	185000	0,4%
2.4 Tugiteenused eelkõige lastele ja peredele on kättesaadavad ja kvaliteetsed	280000	1%	300000	0,4%	330000	0,5%	360000	1%
2.5 Kõigile vajajatele on tagatud kõrge kvaliteediga tervishoiuteenused, mis edendavad tervislikke eluviise ja toetavad väärikat vananemist	2745765	8%	1518926	2%	620763	1%	380000	1%
2.6 Linna sotsiaalteenused on asja- ja ajakohased ning vastavad abivajajate profiilile	1470000	4%	1645000	2%	1830000	3%	1290000	3%
2.7 Linnaelanike turvatunne on suurendatud	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
3. Strateegiline eesmärk: Narva on heade sündmuste linn	**2432350**	**7%**	**26354222**	**38%**	**31610463**	**46%**	**10283722**	**21%**
3.1 Kultuuri-, sporditaristu ja märgilised objektid on korda tehtud	2068600	6%	25962222	38%	31250963	45%	9983722	21%
3.2 Kultuuriprogramm on mitmekesine ja aastaringselt tihe	305000	1%	285000	0,4%	305000	0,4%	285000	1%
3.3 Teeninduskultuur on kõrge	15000	0,04%	60000	0,1%	7500	0,01%	0	0,00%

3.4 Linna turundus ja kommunikatsioon osapoolte vahel on aja- ning asjakohane	43750	0,1%	47000	0,1%	47000	0,1%	15000	0,03%
4. Strateegiline eesmärk: Narva on aktiivne, avatud ja kaasav linn	**435868**	**1%**	**335868**	**0,49%**	**335868**	**0,48%**	**335868**	**0,70%**
4.1 Linnas on loodud ja laialt kokku lepitud uus omavalitsuse juhtimise kontseptsioon		0%		0%		0%		0%
4.2 Linnas kasutatakse parimaid kättesaadavaid e-lahendusi	35868	0,1%	35868	0,1%	35868	0,1%	35868	0,1%
4.3 Linna valitsemisega seotud teenistujate kvalifikatsioon on tasemel		0%		0%		0%		0%
4.4 Linna erinevad kogukonnad on aktiivselt kaasatud linna juhtimisse	400000	1%	300000	0,4%	300000	0,4%	300000	0,6%
KOKKU	**34576762**	**100%**	**68484658**	**100%**	**69452627**	**100%**	**47917023**	**100%**

Narva Linnavalitsuse 2023 aasta eelarve täitmine, 2024 aasta täpsustatud eelarve ja eelarvestrateegia perioodil 2025-2028

eurodes

Narva Linnavalitsus	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	**86 403 190**	**84 206 091**	**85 737 457**	**85 044 840**	**84 590 544**	**84 006 545**
Maksutulud	38 011 166	41 552 311	40 680 886	40 680 886	40 680 886	40 680 886
sh tulumaks	37 549 171	41 182 647	40 311 222	40 311 222	40 311 222	40 311 222
sh maamaks	258 145	220 164	220 164	220 164	220 164	220 164
sh muud maksutulud	203 850	149 500	149 500	149 500	149 500	149 500
Tulud kaupade ja teenuste müügist	6 001 301	6 266 607	6 048 234	5 912 634	5 777 654	5 653 324
Saadavad toetused tegevuskuludeks	42 170 770	36 266 627	38 899 100	38 342 083	38 022 767	37 563 098
sh tasandusfond	16 132 037	18 405 039	17 878 644	17 886 079	17 883 105	17 872 696
sh toetusfond	21 202 959	17 089 020	15 150 060	14 665 862	14 320 514	13 913 870
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	4 835 774	772 568	5 870 396	5 790 142	5 819 148	5 776 532
Muud tegevustulud	219 953	120 546	109 237	109 237	109 237	109 237
Põhitegevuse kulud kokku	**72 658 099**	**74 846 719**	**75 415 123**	**71 676 492**	**68 178 344**	**68 711 165**
Antavad toetused tegevuskuludeks	8 334 089	10 839 873	10 303 153	10 284 139	10 128 433	10 744 598
Muud tegevuskulud	64 324 010	64 006 846	65 111 970	61 392 353	58 049 911	57 966 567
sh personalikulud	46 425 024	46 385 895	44 819 267	42 834 506	40 951 702	40 862 834
sh majandamiskulud	17 844 443	17 505 460	20 168 703	18 433 847	16 974 209	16 979 733
*sh alates **2012** sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed*						
sh muud kulud	54 543	115 491	124 000	124 000	124 000	124 000
Põhitegevuse tulem	**13 745 091**	**9 359 372**	**10 322 334**	**13 368 348**	**16 412 200**	**15 295 380**
Investeerimistegevus kokku	**-23 277 661**	**-32 732 759**	**-12 452 442**	**-9 902 137**	**-12 381 659**	**-11 668 023**
Põhivara müük (+)	830 362	518 663	100 000	100 000	100 000	100 000
Põhivara soetus (-)	-39 425 202	-30 709 328	-11 893 924	-11 345 092	-21 230 220	-18 426 471
sh projektide omaosalus	*-21 470 152*	*-27 694 105*	*-8 954 193*	*-7 967 843*	*-10 768 970*	*-10 413 971*
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	18 339 081	2 576 455	2 939 731	3 377 249	10 461 250	8 012 500
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-1 994 925	-1 314 993	-777 224	-40 000		
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)						
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)		-1 468 750	-576 057			
Tagasilaekuvad laenud (+)	767	767	767	767	767	767
Antavad laenud (-)						
Finantstulud (+)	134 344	42 772	1 250	1 250	1 250	1 250
Finantskulud (-)	-1 162 088	-2 378 345	-2 246 985	-1 996 311	-1 714 706	-1 356 069
Eelarve tulem	**-9 532 570**	**-23 373 387**	**-2 130 108**	**3 466 211**	**4 030 541**	**3 627 357**
Finantseerimistegevus	**11 628 004**	**12 665 402**	**-3 198 600**	**-5 749 943**	**-4 030 541**	**-3 627 357**
Kohustiste võtmine (+)	21 352 409	28 750 739	10 307 474	8 007 843	10 768 970	10 413 971
Kohustiste tasumine (-)	-9 724 405	-16 085 337	-13 506 074	-13 757 786	-14 799 511	-14 041 328
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	**1 488 050**	**-9 363 274**	**-5 328 708**	**-2 283 732**	**0**	**0**
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	**-607 384**	**1 344 711**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	**16 975 714**	**7 612 440**	**2 283 732**	**0**	**0**	**0**
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	**34 545 763**	**46 462 778**	**43 264 178**	**37 514 235**	**33 483 694**	**29 856 337**
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksed (kontogrupp 2038)	*748 387*					
sh kohustised, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära	*886 145*					

Netovõlakoormus (eurodes)	**17 570 049**	**38 850 338**	**40 980 446**	**37 514 235**	**33 483 694**	**29 856 337**
Netovõlakoormus (%)	**20,3%**	**46,1%**	**47,8%**	**44,1%**	**39,6%**	**35,5%**
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	**87 289 335**	**84 206 091**	**85 737 457**	**85 044 840**	**84 590 544**	**84 006 545**
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	**101,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	**69 719 286**	**45 355 753**	**44 757 011**	**47 530 605**	**51 106 850**	**54 150 208**
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,19	1,13	1,14	1,19	1,24	1,22

Narva linna investeeringuobjektid valdkonniti

eurodes

Investeeringuobjektid* (alati "+" märgiga)	**2024 eelarve**	**2025 eelarve**	**2026 eelarve**	**2027 eelarve**	**2028 eelarve**
Üldised valitsussektori teenused	**1 473 734**	**576 057**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt	*6 999*				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	*1 466 735*	*576 057*			
Riigikaitse	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
Avalik kord ja julgeolek	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
Majandus	**8 523 064**	**4 605 128**	**6 032 392**	**2 783 750**	**0**
sh toetuse arvelt	*22 582*	*696 000*	*2 256 749*	*2 006 750*	
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	*8 500 482*	*3 909 128*	*3 775 643*	*777 000*	
Keskkonnakaitse	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
Elamu- ja kommunaalmajandus	**727 603**	**1 592 700**	**1 522 700**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt		*840 000*	*840 000*		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	*727 603*	*752 700*	*682 700*	*0*	*0*
Tervishoid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
Vabaaeg, kultuur ja religioon	**6 600 806**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt	*554 451*				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	*6 046 355*				

Haridus	**9 537 157**	**3 750 000**	**3 830 000**	**18 446 470**	**18 426 471**
sh toetuse arvelt	*2 431 191*	*212 500*	*280 500*	*8 454 500*	*8 012 500*
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	*7 105 966*	*3 537 500*	*3 549 500*	*9 991 970*	*10 413 971*
Sotsiaalne kaitse	**6 628 692**	**2 723 320**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt		*1 191 231*			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	*6 628 692*	*1 532 089*			
KÕIK KOKKU	**33 491 056**	**13 247 205**	**11 385 092**	**21 230 220**	**18 426 471**
sh toetuse arvelt	*3 015 223*	*2 939 731*	*3 377 249*	*10 461 250*	*8 012 500*
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	*30 475 833*	*10 307 474*	*8 007 843*	*10 768 970*	*10 413 971*

Narva linna suurimad investeeringuobjektid

eurodes

Olulised investeeringuprojektid ja tegevused (alati "+" märgiga) - laenude arvelt kavandatud/kavandatavad	**2024 eelarve**	**2025 eelarve**	**2026 eelarve**	**2027 eelarve**	**2028 eelarve**
Narva Kesklinna Gümnaasiumi ümberkorraldamisel tekkiva põhikooli õppehoone ehitamine ja sisustamine	**5 259 988**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt	*2 431 191*				
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*2 828 797*				
Narva Kesklinna Gümnaasiumi spordihoone energiatõhususe edendamine	**181 424**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*181 424*				
Narva Kesklinna Põhikoolisse ümberkorraldamisel tekkiva põhikooli õppehoone sisustamine	**796 105**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*796 105*				
Viru 3 parkla (sh sademeveekanalisatsioon, arvestades ka Stockholmi väljaku sadeveega) projekteerimine ja ehitamine	**433 385**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*433 385*				
Linna teede ehitamise projekteerimine ning Tehase ja Joala tänavate ühendamistee projekteerimine ja ehitamine (sh omanikujärelevalve)	**2 001 667**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*2 001 667*				

Narva raekoja hoone ja platsi rekonstrueerimine	**312 452**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*312 452*				
TEN-T transiitteede rekonstrueerimistööd Narvas	**162 027**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*162 027*				
Narvas Linda tn 4 asuva ruumi rekonstrueerimise ehitusprojekti koostamine arhiivi laiendamiseks (ca 413 m2) ning ehitamine ja sisustuse paigaldamine	**745 994**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*745 994*				
Narva linna Vanalinna osa Hariduse tn - Kraavi tn - Karja tn - Vaeselapse tn - Vestervalli tn ehitustööd (sh Narva Eesti riigigümnaasiumi ja põhikooli ühise õppehoone kommunikatsioonide ehitamine ümberkaudsete tänavate rekonstrueerimisel)	**1 590 400**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*1 590 400*				
Narva linna jalgpalli pneumohalli ehitamine (sh omanikujärelevalve)	**6 385 238**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt	*377 682*				
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*6 007 556*				
Kreenholmi tn 25 hoone keldriruumis Kreenholmi raamatukogu projekteerimine ja ehitamine	**584 583**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*584 583*				
Hariduse tn 10 (endine Kraavi 1) lasteaia ja lähiala projekteerimine ning ehitamine ning sisemööbli ja seadmete hankimine	**2 537 010**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*2 537 010*				
Uute lasteaiahoonete ehitamine eri linnaosadesse	**203 333**	**3 500 000**	**3 500 000**	**8 500 000**	**9 000 000**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*203 333*	*3 500 000*	*3 500 000*	*8 500 000*	*9 000 000*
Elav ajalugu	**0**	**56 000**	**94 500**	**94 500**	**0**
sh toetuse arvelt		*41 000*	*77 500*	*77 500*	
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)		*15 000*	*17 000*	*17 000*	
Hooldekodu kompleksi rajamine, sh projekti "Narva uue hooldekodu ehitamine" elluviimine	**6 518 333**	**1 773 780**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt		*407 225*			
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*6 518 333*	*1 366 555*			
Narva uue hooldekodu päevahoiuteenuse loomine	**110 359**	**949 540**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt		*784 006*			
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*110 359*	*165 534*			

Narva avalike hoonete ligipääsetavuse parendamine (sh Kreenholmi tn 25, A. Puškini tn 26 ja Malmi 5a kolme lifti projekteerimine)	**128 100**	**90 000**	**90 000**	**90 000**	**0**
sh toetuse arvelt		*90 000*	*90 000*	*90 000*	
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*128 100*				
Narvas, A. Puškini tn 26 asuva ühiselamu energiatõhususe parandamine	**115 000**	**1 592 700**	**1 522 700**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt		*840 000*	*840 000*		
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*115 000*	*752 700*	*682 700*		
Narva linnas vähemalt kahe põhikooli ühendamine üheks põhikooliks ning kuni kolme paralleeliga ja väikeklassidega koolihoone ehitamine	**0**	**250 000**	**330 000**	**9 946 470**	**9 426 471**
sh toetuse arvelt		*212 500*	*280 500*	*8 454 500*	*8 012 500*
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)		*37 500*	*49 500*	*1 491 970*	*1 413 971*
Narva Stockholmi platsi ehitus, I etapp	**62 320**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*62 320*				
Narva Stockholmi platsi ehitus, II etapp	**364 658**	**5 000**	**2 650 750**	**2 599 250**	**0**
sh toetuse arvelt			*1 839 250*	*1 839 250*	
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*364 658*	*5 000*	*811 500*	*760 000*	
Linna üldplaneeringu koostamine	**51 144**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*51 144*				
SA Narva Linna Arendus – Äkkeküla olme- ja teenindushoone ehitamine (sh: põhiprojekti koostamine ning ehitusprojekti ekspertiisi tegemine), Äkkeküla spordiala arendamine (spordiväljaku asfaltkate, elektritööd), Äkkeküla laskesuusatamise lasketiir III etapp	**1 314 993**	**777 224**	**40 000**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*1 314 993*	*777 224*	*40 000*		
Narva linnapiirkonna jalgrattateede võrgustiku ühenduslõikude ehitamine (Joala park - Oru tn)	**0**	**450 000**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt		*315 000*			
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)		*135 000*			
Ida-Virumaa linnapiirkondade ühistranspordi infrastruktuuri kaasajastamine	**0**	**426 904**	**357 142**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt		*250 000*	*249 999*		
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)		*176 904*	*107 143*		
AS Narva Vesi aktsiakapitali suurendamine (Äkkekülas ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni torustike rajamine; Narva linnas Vanalinna linnaosas sademeveekanalisatsiooni rekonstrueerimise ehitustööde I etapp; ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemide arendustegevused)	**1 466 735**	**576 057**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*1 466 735*	*576 057*			

Eelpool nimetamata muud investeeringud kokku	**2 165 808**	**2 800 000**	**2 800 000**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt	*206 350*				
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*1 959 458*	*2 800 000*	*2 800 000*		
KÕIK KOKKU	**33 491 056**	**13 247 205**	**11 385 092**	**21 230 220**	**18 426 471**
sh toetuse arvelt	*3 015 223*	*2 939 731*	*3 377 249*	*10 461 250*	*8 012 500*
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	*30 475 833*	*10 307 474*	*8 007 843*	*10 768 970*	*10 413 971*

Narva linna sõltuvate üksuste eelarvestrateegia 2025-2028

eurodes

Sihtasutus Narva Linnaelamu	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	**1 443 804**	**1 675 000**	**5 900 000**	**5 900 000**	**5 900 000**	**5 900 000**
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	*805 600*	*940 990*	*940 990*	*940 990*	*940 990*	*940 990*
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt						
Põhitegevuse kulud kokku (+)	**1 431 598**	**1 675 000**	**5 900 000**	**5 900 000**	**5 900 000**	**5 900 000**
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega						
sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega	*2 813*	*2 813*	*2 813*	*2 813*	*2 813*	*2 813*
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)						
Põhitegevustulem	**12 206**					
Investeerimistegevus kokku (+/-)	**26**					
Eelarve tulem	**12 232**					
Finantseerimistegevus (-/+)						
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	**17 292**					
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	**5 060**					
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	**146 655**	**146 655**	**146 655**	**146 655**	**146 655**	**146 655**
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga						
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)						
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)						
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis						
Netovõlakoormus (eurodes)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Netovõlakoormus (%)	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**

eurodes

Sihtasutus NARVA HAIGLA	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	**33 780 569**	**36 530 532**	**38 357 059**	**40 274 912**	**42 288 657**	**44 403 090**
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	*203 109*	*186 947*	*186 947*	*186 947*	*186 947*	*186 947*
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt	*3 796*	*3 796*	*3 796*	*3 796*	*3 796*	*3 796*
Põhitegevuse kulud kokku (+)	**32 459 150**	**35 937 890**	**37 734 785**	**39 621 524**	**41 602 600**	**43 682 730**
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	*19 580*	*19 580*	*19 580*	*19 580*	*19 580*	*19 580*
sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)						
Põhitegevustulem	**1 321 419**	**592 642**	**622 274**	**653 388**	**686 057**	**720 360**
Investeerimistegevus kokku (+/-)	**-413 257**	**-895 299**	**-1 268 431**	**-1 612 913**	**-1 032 883**	**-736 755**
Eelarve tulem	**908 162**	**-302 657**	**-646 157**	**-959 525**	**-346 826**	**-16 395**
Finantseerimistegevus (-/+)	**-54 680**	**-56 254**	**725 080**	**1 473 945**	**520 516**	**246 058**
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	**273 202**	**71 028**	**78 923**	**514 420**	**173 690**	**229 663**
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	**-580 279**	**429 939**				
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	**2 511 810**	**2 582 838**	**2 661 761**	**3 176 181**	**3 349 871**	**3 579 534**
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	**257 201**	**200 947**	**926 027**	**2 399 972**	**2 920 488**	**3 166 546**
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)						
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)						
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis						
Netovõlakoormus (eurodes)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Netovõlakoormus (%)	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**

eurodes

Sihtasutus Narva Linna Arendus	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	**626 717**	**454 068**	**500 000**	**500 000**	**500 000**	**500 000**
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	*428 453*	*487 689*	*487 689*	*487 689*	*487 689*	*487 689*
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt						
Põhitegevuse kulud kokku (+)	**571 775**	**454 068**	**480 000**	**480 000**	**480 000**	**480 000**
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	*76 093*	*77 000*	*77 000*	*77 000*	*77 000*	*77 000*
sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega	983	983	983	983	983	983
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)						
Põhitegevustulem	**54 942**		**20 000**	**20 000**	**20 000**	**20 000**
Investeerimistegevus kokku (+/-)	**2 875**					
Eelarve tulem	**57 817**		**20 000**	**20 000**	**20 000**	**20 000**
Finantseerimistegevus (-/+)						
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	**459 353**	**-408 491**	**30 000**	**30 000**	**30 000**	**30 000**
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	**401 536**	**-408 491**	**10 000**	**10 000**	**10 000**	**10 000**
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	**488 942**	**80 451**	**110 451**	**140 451**	**170 451**	**200 451**
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	**418 491**					
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)						
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)						
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis						
Netovõlakoormus (eurodes)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Netovõlakoormus (%)	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**

eurodes

Sihtasutus Narva Sadam	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	**58 443**	**60 000**	**60 000**	**60 000**	**60 000**	**60 000**
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	*46 789*	*48 360*	*48 360*	*48 360*	*48 360*	*48 360*
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*
Põhitegevuse kulud kokku (+)	**54 739**	**59 000**	**59 000**	**59 000**	**59 000**	**59 000**
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	*4 942*					
sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega						
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)						
Põhitegevustulem	**3 704**	**1 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**
Investeerimistegevus kokku (+/-)	**1**					
Eelarve tulem	**3 705**	**1 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**
Finantseerimistegevus (-/+)						
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	**1 390**		**1 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	**-2 315**	**-1 000**				
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	**5 093**	**5 093**	**6 093**	**7 093**	**8 093**	**9 093**
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga						
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)						
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)						
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis						
Netovõlakoormus (eurodes)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Netovõlakoormus (%)	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**

Narva linna arvestusüksuse eelarvestrateegia 2025-2028 ja finantsdistsipliini meetmete täitmine

eurodes

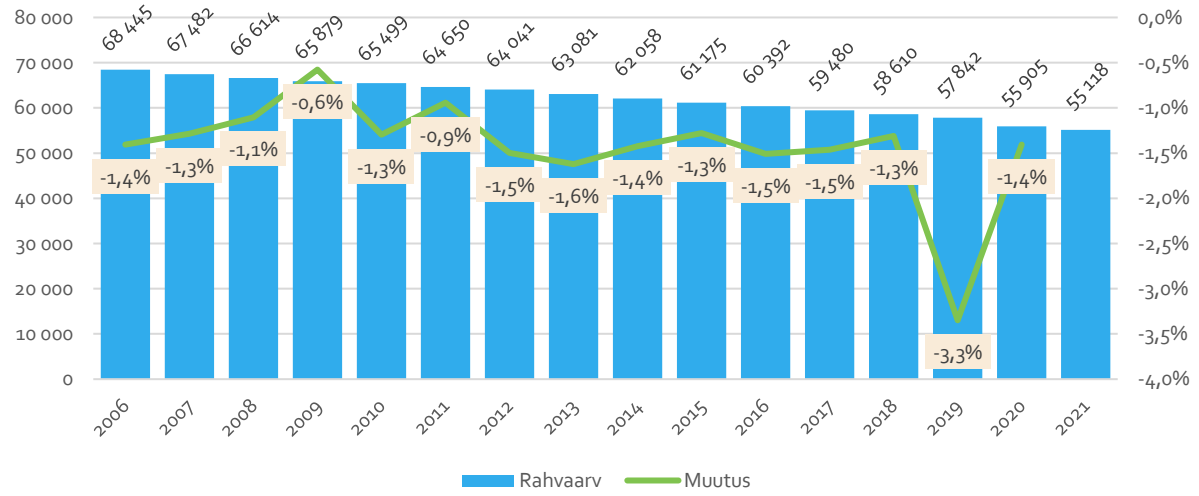
Narva linna arvestusüksus	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	**120 724 261**	**121 161 229**	**128 790 054**	**130 015 290**	**131 574 739**	**133 105 173**
Põhitegevuse kulud kokku	**105 586 899**	**111 208 215**	**117 824 446**	**115 972 554**	**114 455 482**	**117 068 433**
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
Põhitegevustulem	**15 137 362**	**9 953 014**	**10 965 608**	**14 042 736**	**17 119 257**	**16 036 740**
Investeerimistegevus kokku	**-23 688 783**	**-33 628 825**	**-13 721 640**	**-11 515 817**	**-13 415 309**	**-12 405 545**
Eelarve tulem	**-8 551 421**	**-23 675 811**	**-2 756 032**	**2 526 919**	**3 703 948**	**3 631 195**
Finantseerimistegevus	**11 574 091**	**12 609 915**	**-2 472 753**	**-4 275 231**	**-3 509 258**	**-3 380 532**
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	**2 239 288**	**-9 700 737**	**-5 218 785**	**-1 738 312**	**204 690**	**260 663**
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	**-783 382**	**1 365 159**	**10 000**	**10 000**	**10 000**	**10 000**
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	**20 128 214**	**10 427 477**	**5 208 692**	**3 470 380**	**3 675 070**	**3 935 733**
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	**35 221 455**	**46 663 725**	**44 190 205**	**39 914 207**	**36 404 182**	**33 022 883**
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	*886 145*					
Netovõlakoormus (eurodes)	**15 093 241**	**36 236 248**	**38 981 513**	**36 443 827**	**32 729 112**	**29 087 150**
Netovõlakoormus (%)	**12,5%**	**29,9%**	**30,3%**	**28,0%**	**24,9%**	**21,9%**
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	**121 610 406**	**99 530 140**	**98 690 473**	**112 341 886**	**119 834 800**	**96 220 440**
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	**100,7%**	**82,1%**	**76,6%**	**86,4%**	**91,1%**	**72,3%**
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	**106 517 165**	**63 293 892**	**59 708 960**	**75 898 059**	**87 105 689**	**67 133 291**

Lisa 1. Lähteolukorra analüüs

1 Elanikkond

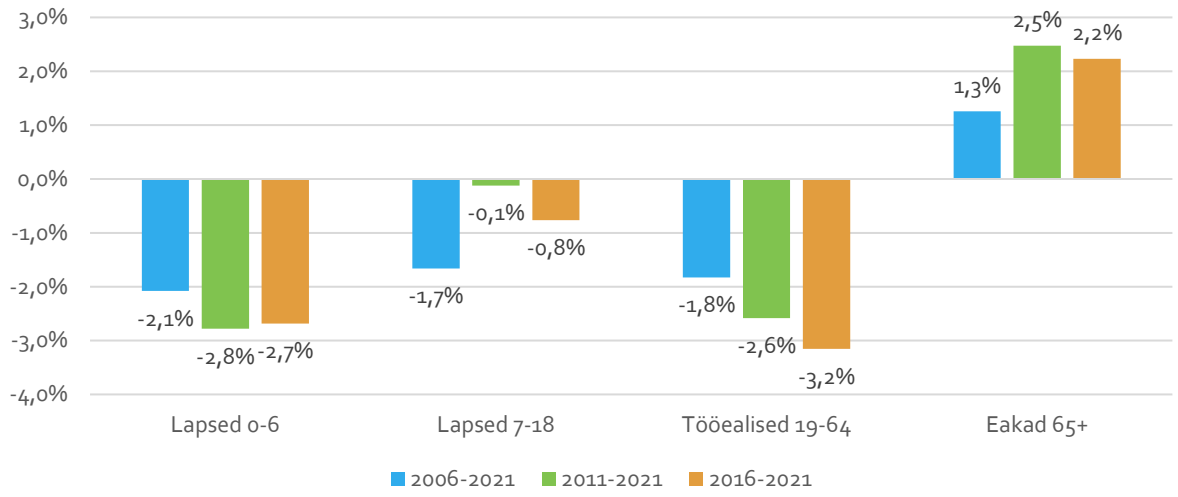
1.1 Elanikkond aastani 2021

Narva linnas elas rahvastikuregistri andmetel 2021. aasta alguse seisuga 55 118 inimest ehk 41% Ida-Viru maakonna rahvastikust. Viimasel 15 aastal on elanike arv Narva linnas järjepidevalt vähenenud, aastakeskmiselt 1,7% , kokku enam kui 13 000 elaniku võrra (Joonis 3).

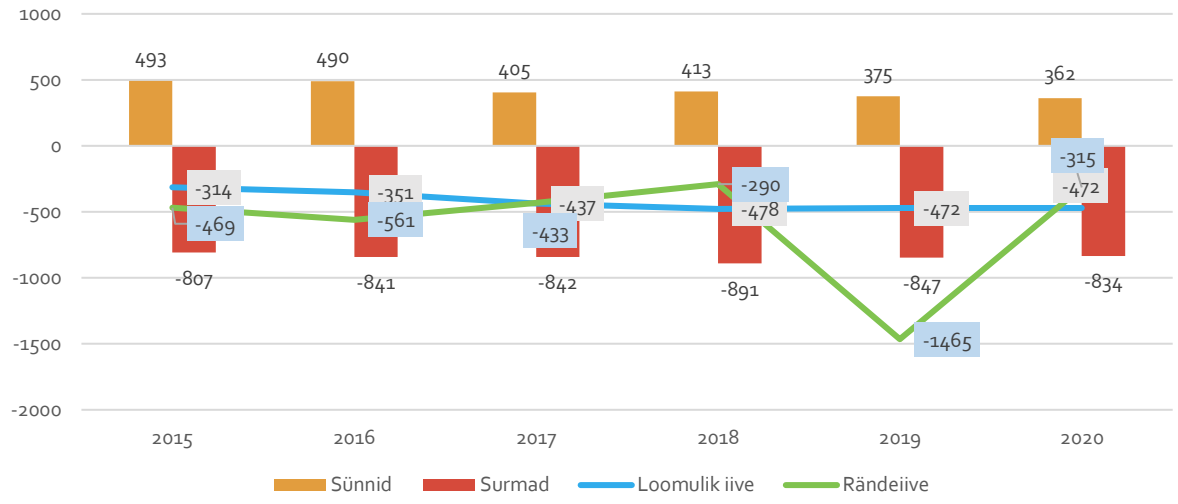
Joonis 3. Rahvaarv Narva linnas 2006–2021 (Rahvastikuregister)

Kõige enam (31% võrra) on kahanenud 0–6-aastaste laste arv. 7–18-aastaste laste arv ja tööeas elanike arv on kahanenud vastavalt 25% ja 27% võrra. Ainsana on suurenenud 65-aastaste ja vanemate elanike arv (19%). Perioodil on oluliselt kiirenenud tööealiste kahanemise tempo (Joonis 4).

Joonis 4. Rahvaarvu aastakeskmine muutus vanuserühmades 2005–2020 (Rahvastikuregister)

Linna loomulik iive on negatiivne, mis tähendab, et surmade arv ületab sündide arvu. Viimasel kuuel aastal on aastakeskmiselt olnud sünde 423 ja surmasid 844 ehk linna rahvaarv on loomuliku iibe tõttu vähenenud 421 elaniku võrra aastas. Samuti on rändeiive olnud negatiivne. Viimasel kuuel aastal on aastakeskmiselt lahkunud 589 inimest enam kui saabunud. Selles sisaldub ka 2019. aastal toimunud rahvastikuregistri korrektuur (Joonis 5).

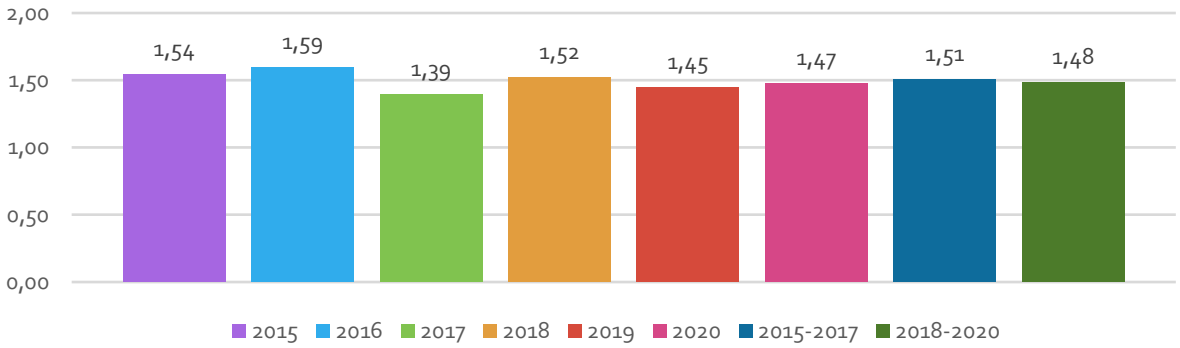

Joonis 5. Loomulik- ja rändeiive 2015–2020 (Rahvastikuregister)

Kui kuus aastat tagasi sündis linnas ligi 500 last, siis möödunud kahel aastal juba alla 400 lapse. Viimasel kuuel aastal on ema keskmine vanus lapse sünnil Eestis tervikuna kiiresti suurenenud. Sarnane trend on ka Ida-Viru maakonnas. Kui aastal 2015 oli 29-aastaste ja nooremate naiste osakaal sündide arvukuses 58%, siis 2020. aastal 47%. Selline trend võib tulenevalt riigi perepoliitika jm mõjudest veel ka järgnevatel aastatel jätkuda, kuid

arvestades bioloogilisi tegureid, mitte lõputult. Rahvaarvult väiksemate põlvkondade peamisse viljakasse ikka jõudmisel väheneb sündide arv Narva linnas paratamatult veelgi.

Summaarne sündimuskordaja on linnas viimasel kuuel aastal püsinud väga stabiilsena mõnevõrra allpool Eesti keskmist taset. Kuue aasta keskmine kordaja on olnud 1,49 last viljakas eas naise kohta (Joonis 6).

Joonis 6. Summaarne sündimuskordaja 2015–2020[2]

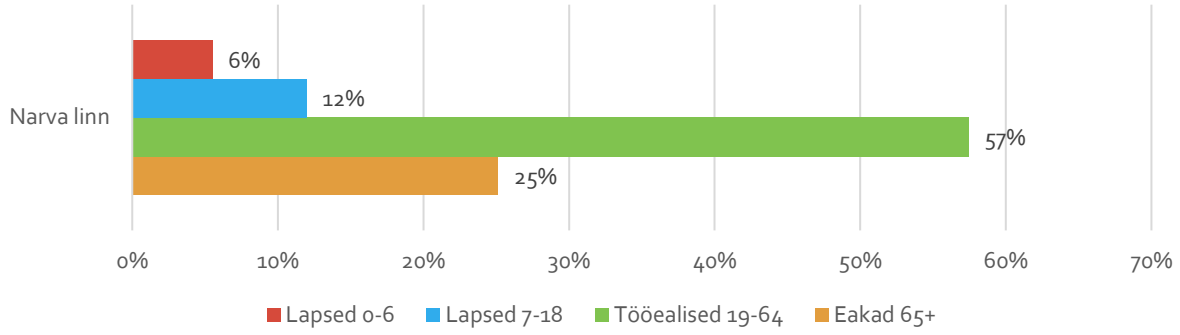
Võrreldes peamises rändeeas (0–49) rahvastiku vanusstruktuuri 2021. aastal viie aasta taguse ajaga (sh arvestades sünde), on näha, et valdav osa väljarändajatest on vanuses 20–34 eluaastat, seejuures kõige enam vanuses 20–24. Seejuures on mõningane erinevus meeste ja naiste rändemustris. Perioodil on mehi lahkunud enam. Kui naiste väljarände tipp on vanuses 20 eluaastat, siis meeste puhul jaotub see ühtlaselt vanusevahemikule 20–24. Samas jätkub lahkumine ka vanemates vanuserühmades. Kuni 9-aastaste laste vanuserühm on olnud ainus, milles on toimunud väheldane sisseränne. 10–19-aastaste vaates on rändesaldo juba negatiivne (Tabel 2).

Tabel 2. Rände kogumõju perioodil 2015–2020 vastava aasta vanuserühmade ja sugude lõikes (Rahvastikuregister)

Vanusegrupp	**Linn kokku**	**sh mehed**	**sh naised**
0–4	29	12	17
5–9	21	17	4
10–14	-115	-58	-57
15–19	-115	-71	-44
20–24	-630	-290	-340
25–29	-489	-288	-201
30–34	-514	-310	-204
35–39	-325	-210	-115
40–44	-298	-193	-105
45 –49	-323	-192	-131
0–49	**-2759**	**-1583**	**-1176**

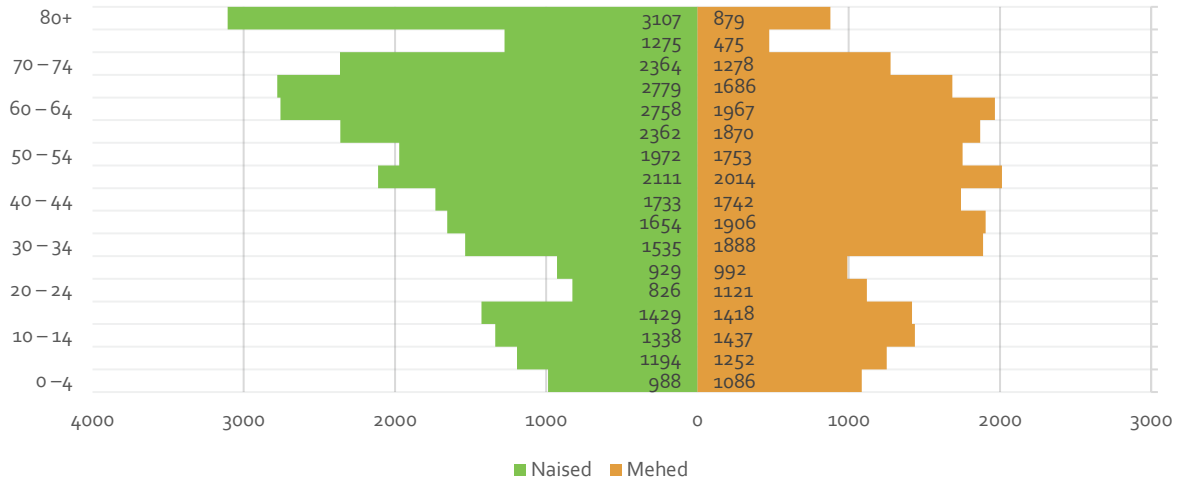
[2] Konsultandi arvutus

Narva linna elanikest 18% on nooremad kui 18 eluaastat, tööealisi on 57% ning 65-aastaseid ja vanemaid elanikke 25% kogurahvastikust ().

Joonis 7. Vanuserühmade osakaal piirkondades 2020 (Rahvastikuregister)

Linna elanikkonna soo-vanuskoosseisu vaadeldes on näha, et elanike jaotus ei ole tasakaalus. Laste põlvkonnad on väiksemad kui vanemate omad. Lähikümnendil on peamises viljakas eas oluliselt väiksemad põlvkonnad. Kui nooremas eas on mehi rohkem kui naisi, siis rahvastiku vananedes olukord pöördub, alates 45. eluaastast on naisi (vanemates vanuserühmades eelkõige tulenevalt sooliselt diferentseeritud elueast) märgatavalt enam ().

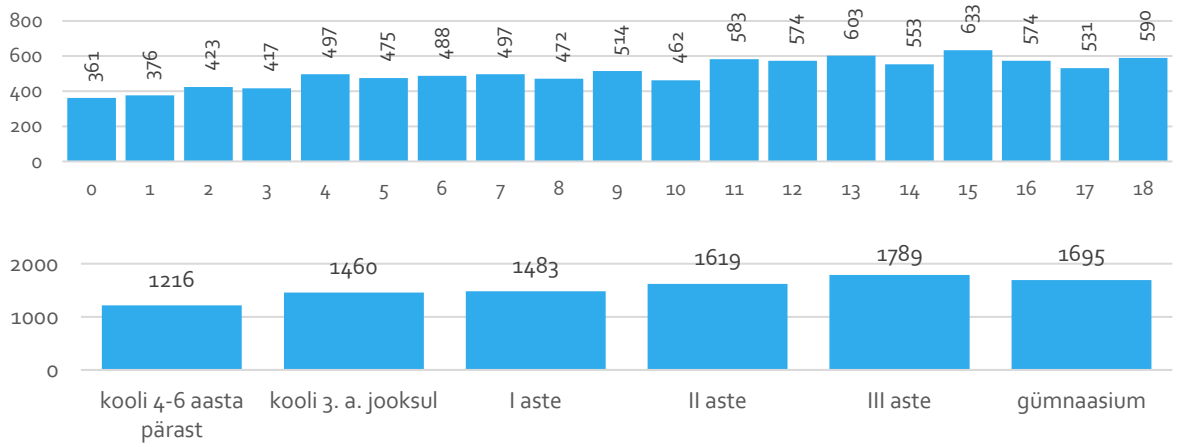
Joonis 8. Rahvastiku soo-vanusjaotus Narva linnas seisuga 1.01.2021 (Rahvastikuregister)

Seoses elanikkonna vananemisega on ülalpeetavate määr kiirelt suurenemas. Demograafiline töösurve indeks on viimasel kaheksal aastal püsinud stabiilselt madal – tööturule sisenevad põlvkonnad on 40% võrra väiksemad kui sealt lahkuvad (Tabel 3).

Tabel 3. Demograafilised näitajad Narva linnas (Rahvastikuregister)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ülalpeetavate määr	0,49	0,51	0,52	0,54	0,56	0,58	0,61	0,62
Demograafilise tööturusurve indeks	0,59	0,59	0,58	0,58	0,57	0,58	0,59	0,58
Sugude suhe	0,83	0,83	0,83	0,83	0,83	0,83	0,81	0,82
Sugude suhe vanuserühmas 20-39	1,12	1,14	1,16	1,18	1,19	1,21	1,17	1,19

2021. aastaks on suuremad laste aastakäigud juba sisenenud põhikooli III astmes ja gümnaasiumieas. Kui 11-aastaste ja vanemate laste aastakäigud on ligi 600 lapse suurused, siis kuni 3-aastaste laste aastakäikudes on u 400 last väi vähem. Võrreldes 4–6 aasta pärast kooli mineva põlvkonnaga, on III kooliaste praegu kolmandiku (u 600 lapse) võrra arvukam. (Joonis 9).

Joonis 9. Kuni 18-aastased lapsed Narva linnas (Rahvastikuregister)

Kokkuvõtvalt saab Narva linna viimase 10 aasta demograafilise olukorra kohta tõdeda järgmist:

- Vähenenud elanike arv ligi 9500 elaniku võrra (-15%). Kahanemisel on oluline mõju nii negatiivsel loomulikul iibel kui ka rändeiibel, viimasel mõnevõrra suurem.
- Vähenenud aastane sündide arv on u 500 sünnilt 360–370 sünnini.
- Väljarände kese on vanusegruppides 20–34, mis mõjutab tuleviku rahavastikupotentsiaali.
- Märkimisväärne on väljaränne ka vanusegrupis 10–19.
- Sündimuskordaja on olnud stabiilselt madalapoolne (u 1,5), mis ei ole piisav rahvastiku taastootmiseks.
- Arvukamad laste aastakäigud on juba vanemates kooliastmetes.

Seega järjest enam tuleb tähelepanu pöörata teenuste osutamisele eakale elanikkonnale ja kohaneda nõudluse vähenemisega alus- ja üldhariduses.

1.2 Elanikkonna prognoos aastani 2040

Statistikaameti koostatud rahvastikuprognoosi järgi kahaneb Ida-Viru maakonna rahvaarv järgneva 20 aastaga veel ligi kolmandiku ehk u 40 000 elaniku võrra. Narva linna seisukohalt tähendaks see rahvaarvu vähenemist u 17 000 elaniku võrra.

Täpsem rahvastikuprognoos Narva linna kohta on koostatud konsultandi poolt. Koostatud on kaks prognoosistsenaariumit: baas-stsenaarium (joonistel A) ja rändestsenaarium (joonistel B).

Rahvastikuprognoos on koostatud enimkasutataval kohortkomponendi ehk vanusnihke meetodil. Vanusnihke meetodil koostatud prognoos näitab rahvastikku moodustavate aastakäikude suuruse sammsammulist teisenemist ühest kalendriaastast järgmisse. Igal aastal lisab sündimus prognoositavasse rahvastikku ühe uue sünnipõlvkonna, vanemate aastakäikude suurus aga väheneb surnute arvu võrra. Avatud rahvastiku puhul muudab aastakäikude suurust ka ränne. Vanusnihke põhimõttel tehtud prognoosi väljund on eri aastakäikude suurus tulevikus.

Tulevast rahvaarvu ja rahvastiku koosseisu mõjutavad kaks olulist tegurit — prognoosi hetkeks kujunenud rahvastiku vanuskoosseis ja see, mis juhtub sündimuse, suremuse ja rändega prognoosiperioodil. Prognoosi lähteaasta rahvastiku vanuskoosseis on prognoosi hetkeks juba kujunenud ehk see mõjutab ühtemoodi kõiki prognoosistsenaariume. Seega tekib stsenaariumitevaheline erinevus sündimus-, suremus- ja rändekäitumisest.

Prognoos on koostatud aastateks 2021–2040, mis demograafilisel ajaskaalal vastab enam kui ühe põlvkonna pikkusele vaatele. Kuni 16-aastasel perioodil on rahvastikuarengute peamiseks mõjutajaks rändeprotsessid, seejärel aga eelkõige soo-vanuskoosseis ning sündimus- ja suremuskäitumine. Milliseks reaalsuses kujuneb rahvastiku dünaamika esimesel prognoosipoolel, sõltub seega peamiselt siiski lähituleviku tegelikust rändekäitumisest.

Prognoos lähtub stabiilse arengu eeldusest ehk ei näe ette suuri ja ootamatuid muutusi, mida on võimatu ennustada. Samas peab arvestama, et majandus on tsükliline ja kriisid omavad olulist mõju elanikkonna rände- ja ka sündimuskäitumisele. Kogu Euroopa rännet mõjutavaks teguriks on sõda Ukrainas, mille tõttu saabub Ukrainast Eestisse üha rohkem inimesi. Ka nn koroonakriisi mõjust (või selle puudumisest) nimetatud protsessidele saab selgust alles järgmiste aastate statistilistest andmetest.

Prognoosis on koostatud baas-stsenaarium ja rändestsenaarium. Baas-stsenaariumis eeldatakse tavapäraselt, et tegemist on suletud rahvastikuga, mis tähendab, et selle koostamisel rännet ei arvestata ning analüüsitakse sündimus- ja suremuskäitumise mõju tuleviku rahvastiku arengule. Seega iseloomustab baas-stsenaarium tänaseks kujunenud rahvastiku sisemist taastevõimet. Rändestsenaariumis on arvestatud väljarände jätkumisega linnast. Prognoosistsenaariumite koostamiseks on kasutatud tarkvara *Spectrum*.

Lähtuvalt rahvastiku- ja haridusanalüüsist on püstitatud järgnevad üldised eeldused, mis jäävad kehtima kogu prognoosiperioodi jooksul:

- Alushariduses (sõime- ja lasteaiakohad) osalevad 1,5 kuni 6 (k.a) aastased lapsed, põhihariduses osalevad 7–15-aastased lapsed (ja gümnaasiumihariduses 16–18-aastased lapsed).
- Põhikooli ja gümnaasiumi teenusevajadus tekib jooksva aasta 1. septembri seisuga. Arvestatud on proportsiooniga, mille kohaselt läheb 1. klassi 74% siseneva aasta ja 26% sellest vanema aasta lastest.

Prognoosi väljundiks on linna tuleviku rahvaarv erinevates vanuserühmades, millest saab tuletada hinnangulise teenusevajaduse alus- ja põhihariduse kohta.

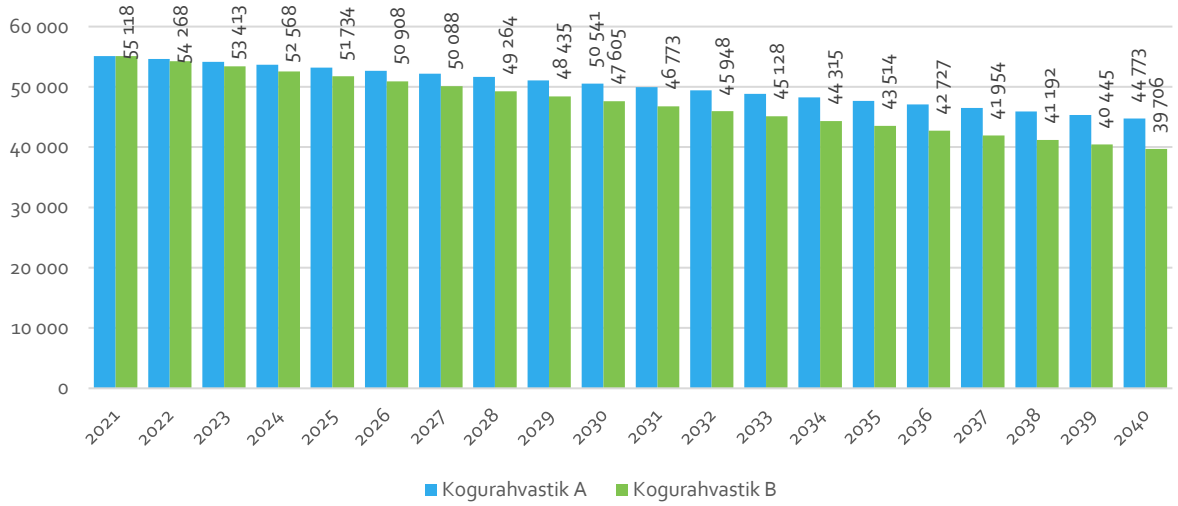
Kuigi tulemused on esitatud ühe lapse täpsusega, tuleb siiski arvestada, et tegemist on hinnanguliste arvudega ning olulisem on prognoosist ilmnev suundumus nii elanikkonna erinevates vanusrühmades kui ka erinevatel haridusastmetel.

- Baas-stsenaariumile (joonistel A) on püstitatud eeldused, kus rändeprotsessidega ei ole arvestatud ehk stsenaarium iseloomustab rahvastiku sisemist taastevõimet. Sündimuse aluseks on summaarne sündimuskordaja 1,5 viljakas eas naise kohta. Kordaja jääb samale tasemele terveks prognoosiperioodiks. Suremuse puhul on aluseks Ida-Viru maakonna meeste ja naiste oodatav eluiga sünnimomendil aastal 2018/2019 (meestel 70,52 ja naistel 80,56 eluaastat), mis jääb muutumatuks prognoosiperioodi lõpuni.
- Rändestsenaariumis (joonistel B) on arvestatud sama väärtusega summaarse sündimuskordajaga kui baas-stsenaariumis. Rände-eelduseks on väljaränne mahus 400 elanikku lähteaastal, rändemaht väheneb ajas. Arvestatud on soo- ja vanusrühmade lõikes diferentseeritud rändajate vanusstruktuuriga. Põhiosa väljarändest toimub vanuses 20–39 eluaastat, vanuserühm 0–9 ei rända. Suremuse puhul on aluseks Ida-Viru maakonna meeste ja naiste oodatav eluiga sünnimomendil aastal 2018/2019 (meestel 70,52 ja naistel 80,56 eluaastat), mis kasvab prognoosiperioodi lõpuni, jõudes aastal 2040 tasemele meestel 74,2 ja naistel 82,5 eluaastat.

Rahvastikuprognoosi väljundiks on rahvaarv vanuserühmades. Kui ka tuleviku väljaränne osutub eeldatust väiksemaks, siis **arvestades toimunud rahvastikusündmusi, on tõenäoseim siiski rändestsenaariumile lähedane olukord** (joonistel B).

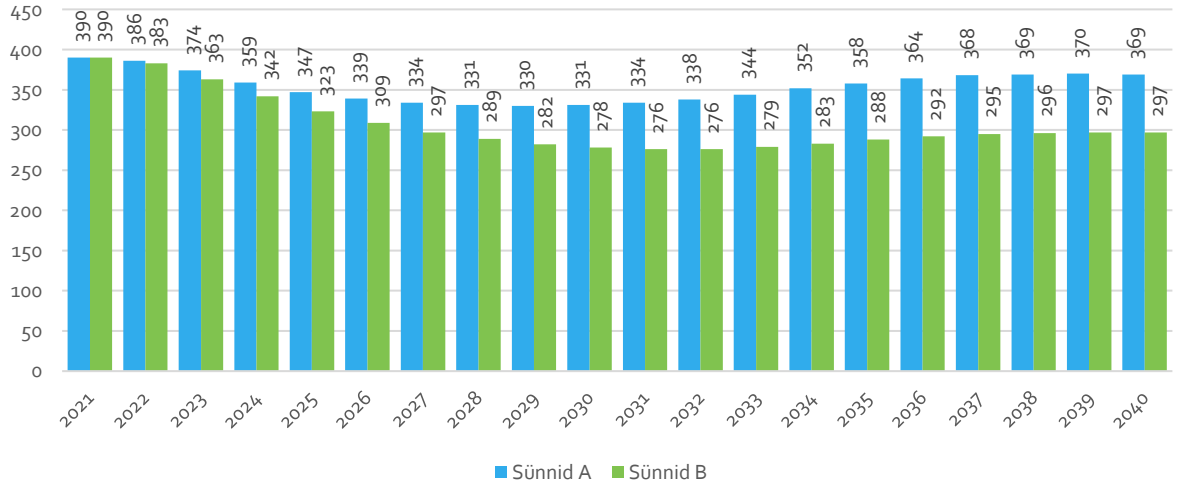
Narva linna rahvaarv kahaneb sõltumata rändekäitumisest võrreldes lähteaastaga prognoosiperioodil iga-aastaselt tulenevalt elanike vanusstruktuurist igal juhul. Baas-

stsenaariumi vaates kahaneb elanike arv aastaks 2040 u 10 000 elaniku võrra ehk 19%, väljarände jätkumisel enam kui 15 000 ehk 28% võrra (Joonis 10).

Joonis 10. Narva linna rahvastikuprognoos aastani 2040[3]

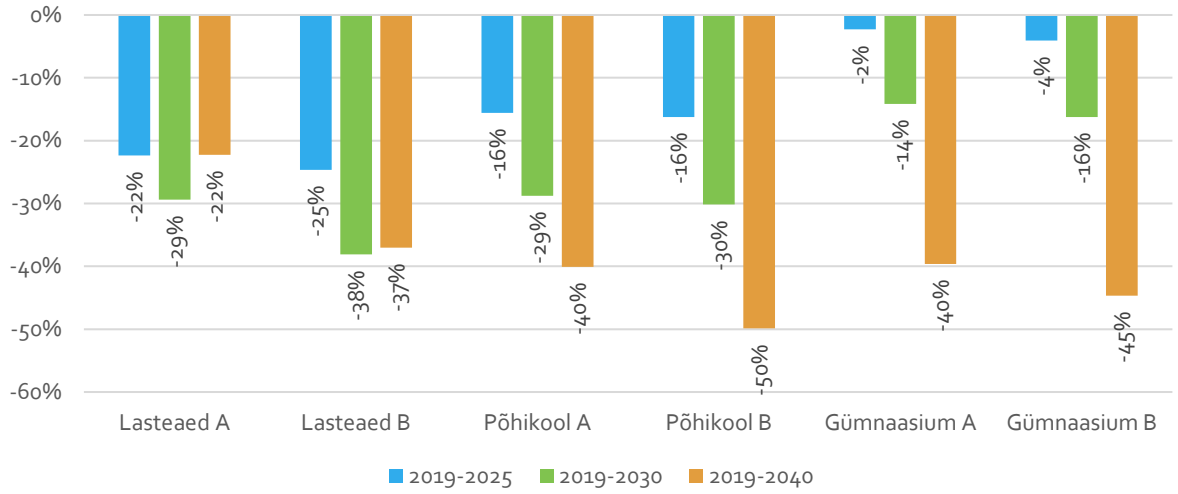
Praeguse sündimuskäitumise jätkudes ja väljarände puudumisel on tuleviku sünnipõlvkonnad linnas kuni 60 lapse võrra väiksemad. Kui viimastel aastatel on sündinud keskmiselt ligi 400 last aastas, siis tulevikus sünniks jätkuvalt u 330 või enam last aastas. See on põhjustatud eelkõige rahvastiku vanusstruktuuri jaotusest viljakasse ikka jõudvates põlvkondades. Väljarände jätkudes on sündide arvu langus kiirem ning juba aastaks 2030 on sündide arv u 100 võrra väiksem (ehk u 280 last aastas) ja jääb sellelaadsele tasemele prognoosiperioodi lõpuni (Joonis 11).

Joonis 11. Narva linna sündide arvu prognoos aastani 2040

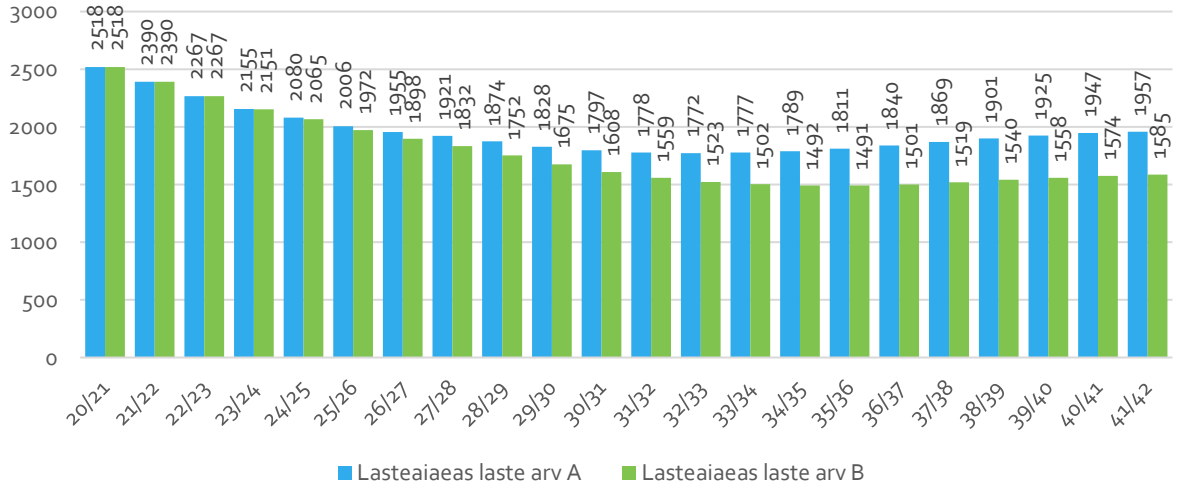
[3] Siin ja järgnevalt konsultandi koostatud prognoosimudelid rahvastikuregistri andmete alusel

Võttes arvesse, et baas-stsenaarium on pigem ebareaalne, jätkub järgnevatel aastatel haridusvaldkonnas teenusevajaduse kahanemine. Prognoosiperioodi lõpuks aastal 2040 on nii lasteaia- kui ka põhikoolieas lapsi vastavalt kuni 40% ja 50% võrra vähem. Gümnaasiumieas noori saab olema kuni 45% võrra vähem. Väljarände puudumisel (mis on ebatõenäoline) kahaneb lasteaiaeas laste arvu enam kui 20%, põhikooli- ja gümnaasiumivanuses laste arv 40% (Joonis 12).

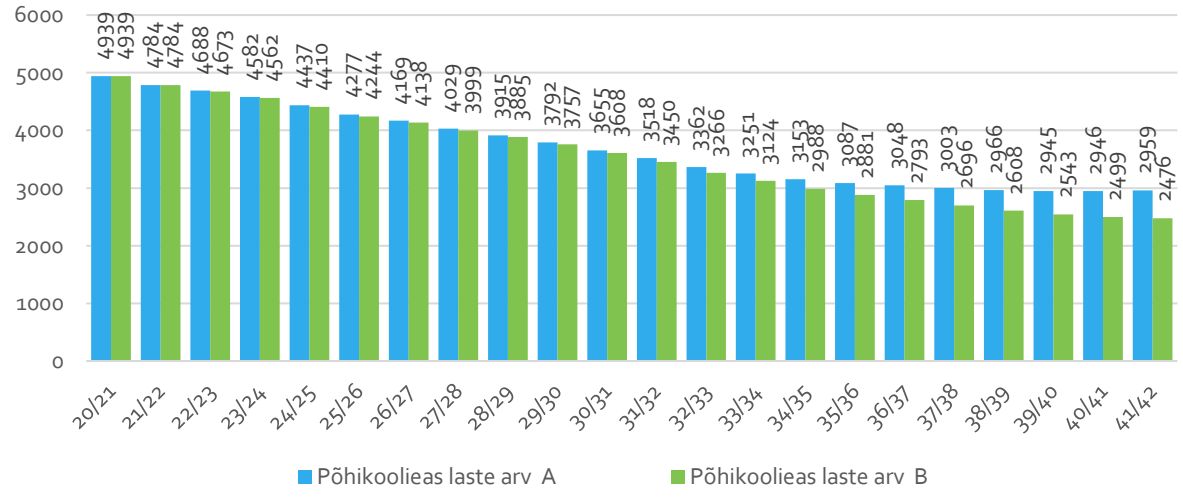
Joonis 12. Lasteaia-, põhikooli- ja gümnaasiumieas laste arvu muutuse prognoos Narva linnas aastani 2040

Lasteaialaste arv kahaneb mõlema prognoosistsenaariumi kohaselt järjepidevalt veel järgneval 12 aastal, misjärel toimub stabiliseerumine vastavalt 1800 (A) või 1500 (B) lapse tasemel ehk õppeaastal 33/34 võib lasteaiaeas lapsi võrreldes möödunud õppeaastaga olla kuni 1000 võrra vähem (Joonis 13).

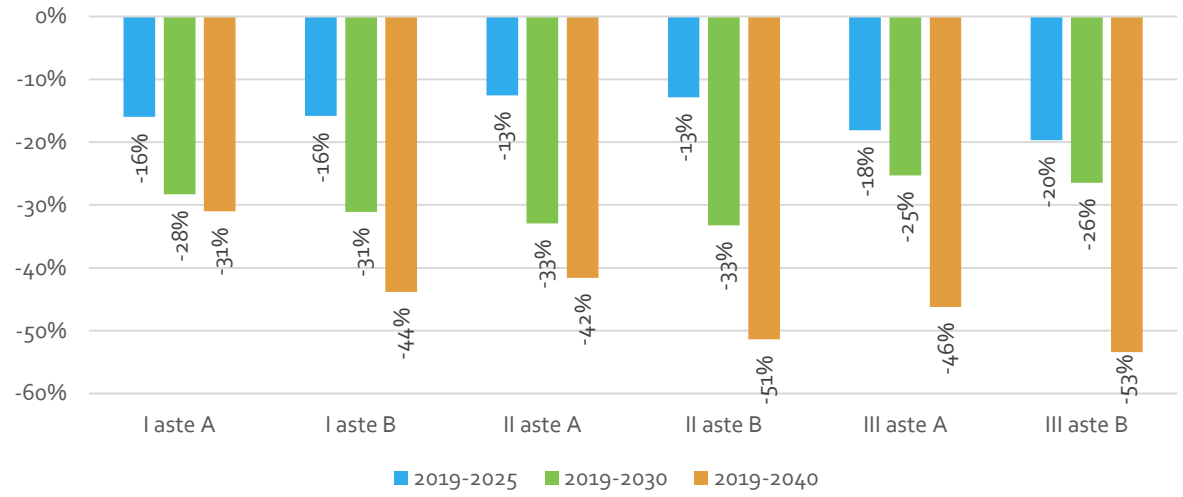
Joonis 13. Lasteaiaeas laste arvu prognoos Narva linnas aastani 2040

Põhikoolieas laste arv kahaneb järjepidevalt prognoosiperioodi lõpuni. Kui aastal 2030 on lapsi mõlema prognoosistsenaariumi kohaselt ligikaudu 3600 (ehk võrreldes lähteaastaga 1300 lapse võrra vähem), siis 2040. aastal kas 2900 (A) või 2500 (B) ehk kuni 2400 lapse võrra vähem (Joonis 14).

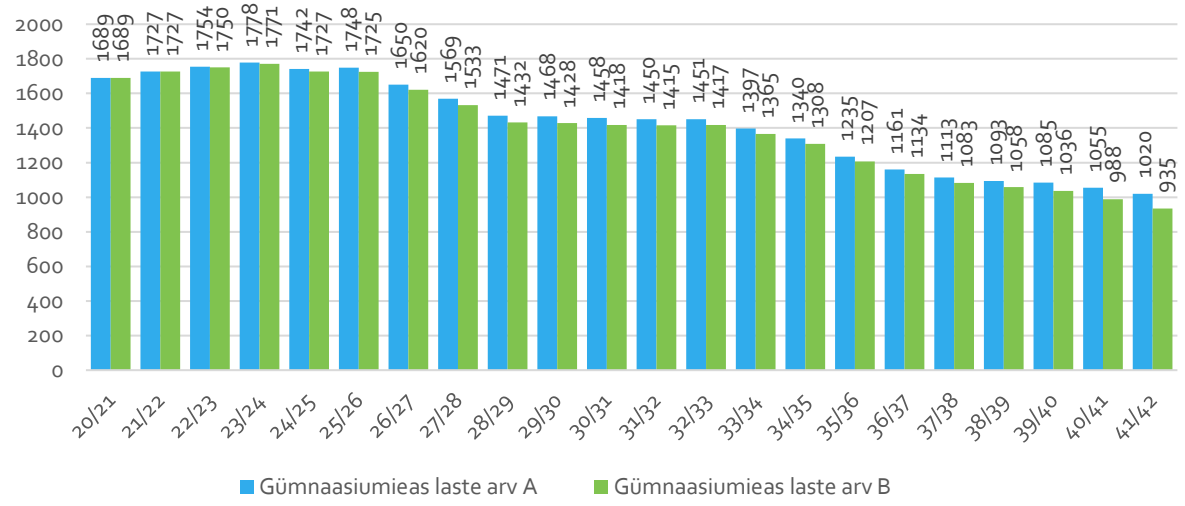
Joonis 14. Põhikoolieas laste arvu prognoos Narva linnas aastani 2040

Mõlema prognoosistsenaariumi järgi toimub suurim kahanemine nii II kui ka III kooliastmes (Joonis 15).

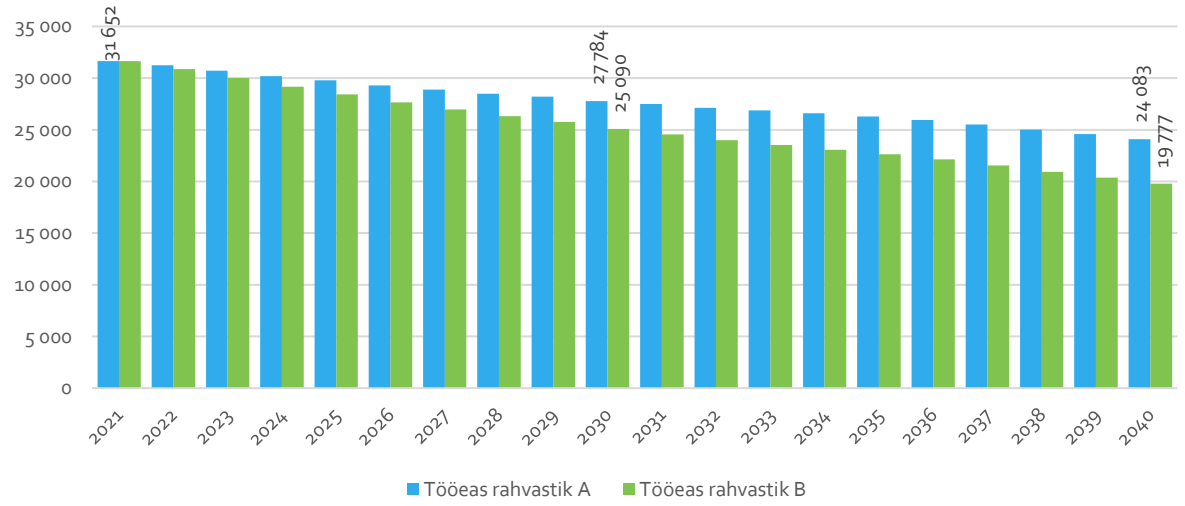
Joonis 15. Põhikoolieas laste arvu prognoos kooliastmete lõikes Narva linnas aastani 2040

Järgneval 15 aastal potentsiaalselt gümnaasiumi või kutsekooli siirduvad lapsed on tänaseks juba sündinud. Vastavas eas laste arv püsib veel järgnevad viis aastat 1700 kandis, misjärel algab kahanemine prognoosiperioodi lõpuni, mil vanusrühmas on u tuhatkond noort ehk u 700 võrra vähem kui lähteaastal (Joonis 16).

Joonis 16. Gümnaasiumi- või kutsekooli eas noorte arvu prognoos Narva linnas aastani 2040

Linna tulude seisukohast väga olulise mõjuga on muutused tööealise rahvastiku arvus, mis jätkab tulenevalt olemasolevast vanusstruktuurist kahanemist igal juhul. Baas-stsenaariumi järgi on juba 10 aasta pärast linnas enam kui 4000 tööealist vähem, rändestsenaariumi järgi u 7000 tööealist vähem. Prognoosiperioodi lõpuks on muutus vastavalt -7500 ja -12 000 vastavas eas elanikku (Joonis 17).

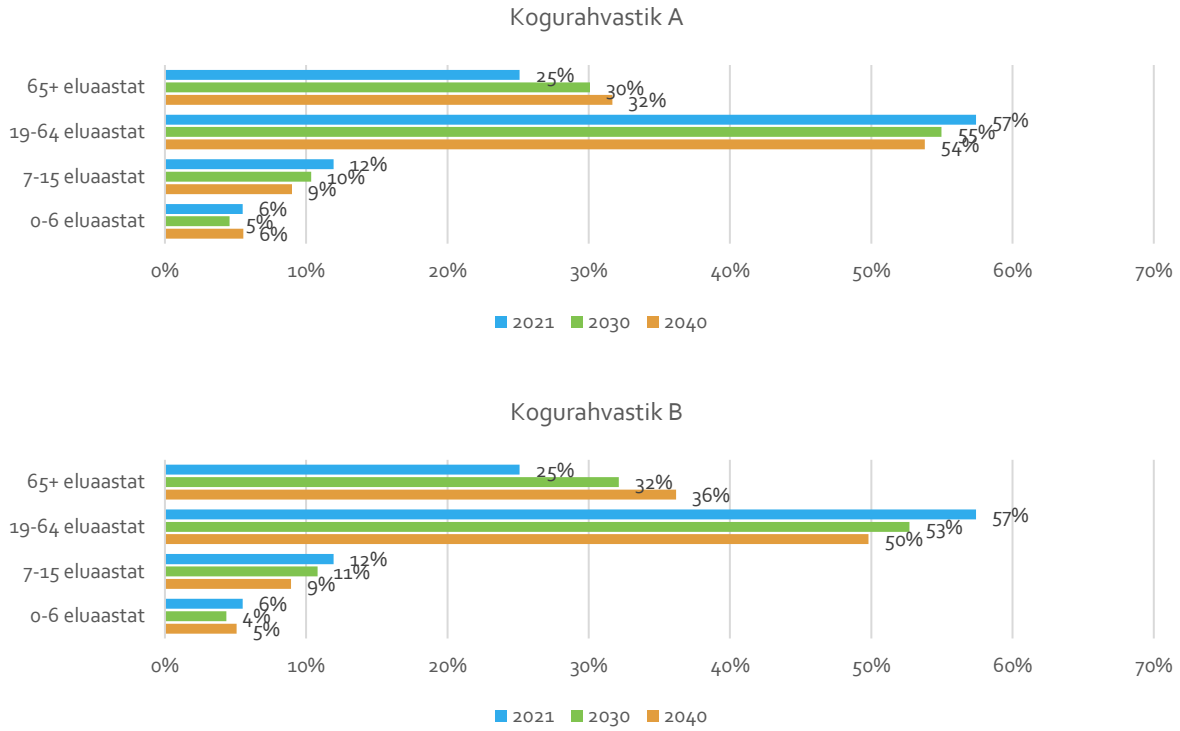
Joonis 17. Tööeas elanike (vanus 19-64) arvu prognoos Narva linnas aastani 2040

Ainsaks suurenevaks vanuserühmaks on tulevikus eakad. Kahaneva maksutulu juures jääb seega erinevate sotsiaalteenuste osutamise vajadus püsima ja isegi kasvab. Vanemate kui 65 eluaastat elanike arv suureneb järgneval kümnendil kuni 1500 võrra. Prognoosiperioodi lõpuks toimub taas langus tasemele u 14 200 eakat. Samas suureneb vanemate kui 80 eluaastat elanike arv (lähteaastal ligi 4000 elanikku) 20 aastaga kuni u 1000 võrra (Joonis 18).

Joonis 18. Eakate (vanus 65+) arvu prognoos Narva linnas aastani 2040

Eakate osakaal rahvastikus suureneb tempokalt, ületades juba järgmiseks kümnendiks 30% piiri kogurahvastikust ning tõuseb prognoosiperioodi lõpuks kuni 36%-ni elanikkonnast. Tööealiste osakaal võib aastal 2040 olla vaid pool elanikkonnast. Samuti väheneb igal juhul lasteaia- ja koolieas laste osakaal rahvastikus (Joonis 19).

Joonis 19. Rahvastiku vanusstruktuuri muutuse prognoos Narva linnas aastani 2040

2 Majanduslik ja sotsiaalne keskkond

2.1 Peamised majandusharud ja ettevõtted

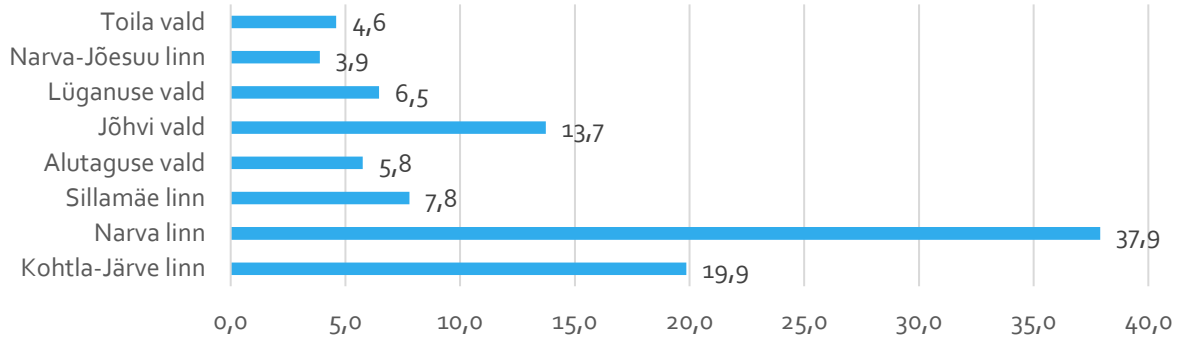
Narva linnale on ajalooliselt iseloomulik töötleva tööstuse suur osakaal. Sama kehtib ka praegu – töötlevas tööstuses on ligi viiendik linnas olevatest töökohtadest (Tabel 4). Üksnes avalik sektor on suurema osakaaluga (21%). Arvuliselt on palju töökohti ka MTÜ-des ja SA-des, kuid mõne üksiku erandiga on nende kvartali käive alla 10 tuhande euro. Seega oluliseks palgamaksjaks neid pidada ei saa.

Tabel 4. Hõivatute ülevaade valdkondade lõikes 2020. a I kvartalis (Maksu- ja Tolliamet)[4]

Sektor	**Hõivatuid kokku**	**%**
Töötlev tööstus	2153	18%
Veondus ja laondus	808	7%
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	388	3%
Hulgi- ja jaekaubandus	1632	13%
Ehitus	1130	9%
Haldus- ja abitegevused	416	3%
Kinnisvaraalane tegevus	178	1%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	256	2%
Majutus ja toitlustus	326	3%
Muud teenindavad tegevused	263	2%
Ülejäänud valdkonnad kokku	527	4%
Äriettevõtted kokku	**8077**	**66%**
MTÜ-d ja SA-d kokku	1621	13%
Avalik sektor	2511	21%
Kõik kokku	**12209**	

Narva linnas paikneb statistiliselt 37,9% kõikidest Ida-Virumaa ettevõtetest, ületades teisi haldusüksusi vähemalt kahekordselt (Joonis 20). See osakaal on viimastel aastatel püsinud peaaegu muutumatuna, kõikudes vähem kui ühe protsendipunkti võrra. Sama võib öelda ka teiste maakonna omavalitsuste kohta.

[4] Näidatud on Narva linna registreeritud ettevõtete andmed. Lisaks tegutseb linnas teisi ettevõtteid, mis on registreeritud mujale (näiteks Eesti Energia AS on registreeritud Tallinnasse).

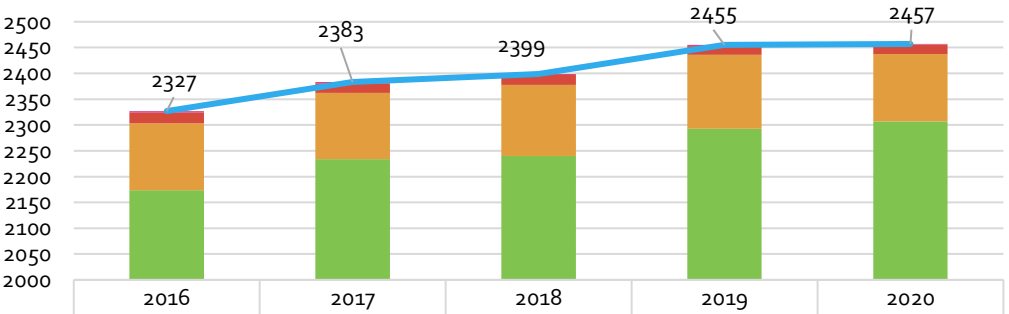

Joonis 20. Ettevõtete osakaal Ida-Virumaa haldusüksustes 2020 (%) (Statistikaamet)

Narva linna suurimad ettevõtted töötajate arvu alusel (enam kui 100 töötajat) on (Maksu- ja Tolliameti 2021. a I kvartali andmed):

- Fortaco Estonia OÜ (töötlev tööstus)
- Hanza Mechanics Narva AS (töötlev tööstus)
- Narva-Bark AS (töötlev tööstus)
- Eesti Energomontaaž AS (ehitus)

Linnas tegutsevate ettevõtete arv on aasta-aastalt kasvanud (Joonis 21). Lõviosa ettevõtetest on väikesed, alla 10 töötajaga. Suurettevõtteid on Narva linna registreeritud üks.

	2016	2017	2018	2019	2020
250 ja enam	3	2	2	2	1
50-249	21	19	19	17	19
10-49	129	128	138	143	130
Vähem kui 10	2174	2234	2240	2293	2307
Kokku	2327	2383	2399	2455	2457

Joonis 21. Ettevõtete arv Narva linnas töötajate arvu lõikes (Statistikaamet)

Ettevõtete sünni- ja surmamäärad on Narva linnas viimastel aastatel stabiilsed olnud. 2018. aastal[5] oli ettevõtete sünnimäär 12,3 ja surmamäär samuti 12,3. See tähendab, et tegevust

[5] Kõige uuemad Statistikaameti andmed

alustas sama palju ettevõtteid, kui lõpetas. Võrdluseks, Eestis olid määrad vastavalt 12,4 ja 11 ning Ida-Virumaal 11,6 ja 11,4.

100 tööealise elaniku kohta oli 2020. a alguses Narva linnas 7,38 ettevõtet[6]. Võrdluseks, Eestis keskmine näitaja samal ajal oli 16,35 ja maakonna oma 7,86. Sellest võib järeldada, et ettevõtlusaktiivsus on Eesti keskmisest madalam, mis tuleneb ajalooliselt suurte tööstusettevõtete olemasolust kogu maakonnas. Samas on viie aastaga ettevõtlusaktiivsus Narvas kasvanud – 2016. aastal oli 100 tööealise elaniku kohta vaid 6,20 ettevõtet.

Rahandusministeeriumi kevadise majandusprognoosi kohaselt majandusarengut mõjutavad oluliselt geopoliitilised tegurid. Eesti Panga prognoosi kohaselt Venemaale seatud sanktsioonid toovad kaasa teatud mõju väliskaubandusele nii otseselt kui läbi kaubanduspartnerite kaubavahetuse ka kaudselt. Sanktsioonid süvendavad pakkumispoolseid piiranguid, eriti mõnede oluliste kaubagruppide puhul, nagu puidutoore, metallid, väetised ning mineraalsed kütused. Eesti ettevõtted otsivad uusi eksporditurge ning tarnijaid, kuid tõenäoliselt on see aeganõudev, sest sama probleemi ees on ka teiste riikide ettevõtted. Vastavalt prognoosidele tootmist takistavad probleemid süvenevad.

2.2 Tööalane ränne

Töökohtade paiknemisest ja tööalasest rändest annab ülevaate töötamise registri (kirjas töötaja töökoht aadressi täpsusega) ja rahvastikuregistri andmete (kirjas elaniku elukoht aadressi täpsusega) ühendamine.

Suurim osa Narva linna elanikest töötab oma elukohajärgses omavalitsuses (Tabel 5). Küllalt suur osa elanikest käib tööl ka Tallinnas ja Narva-Jõesuus – vastavalt 1880 ja 1810. Kokku käib mujal tööl üle 6100 Narva linna elaniku.

Tabel 5. Narva linna registreeritud elanike töökohtade paiknemine seisuga 1.01.2020 (Statistikaamet)[7]

Töökoha omavalitsus	Töökoha maakond	Töötajate arv
Narva linn	Ida-Viru maakond	15494
Tallinn	Harju maakond	1880
Narva-Jõesuu linn	Ida-Viru maakond	1810
Jõhvi vald	Ida-Viru maakond	489
Kohtla-Järve linn	Ida-Viru maakond	413
Sillamäe linn	Ida-Viru maakond	397
Tartu linn	Tartu maakond	207
Rae vald	Harju maakond	171
Saue vald	Harju maakond	109
Maardu linn	Harju maakond	107
Viimsi vald	Harju maakond	75
Pärnu linn	Pärnu maakond	54

[6] Statistikaameti statistilisse profiili kuuluvate ettevõtete arv korrutatud 100-ga ja jagatud 15–64-aastaste elanike arvuga.

[7] Tabelis kajastuvad minimaalselt 20 töötajaga liikumised.

Jõelähtme vald	Harju maakond	41
Rakvere vald	Lääne-Viru maakond	41
Harku vald	Harju maakond	36
Lüganuse vald	Ida-Viru maakond	33
Viljandi vald	Viljandi maakond	25
Haapsalu linn	Lääne maakond	23
Keila linn	Harju maakond	22
Rakvere linn	Lääne-Viru maakond	21
Mustvee vald	Jõgeva maakond	20
Saku vald	Harju maakond	20
Tapa vald	Lääne-Viru maakond	20
Muud omavalitsused kokku		126

Muudest omavalitsustest käib Narva linnas tööl kokku veidi rohkem kui 1700 inimest (Tabel 6). Enim käivad Narva linnas tööl Narva-Jõesuu elanikud.

Tabel 6. Muudest omavalitsustest pärit Narva linnas töötavate inimeste arv seisuga 1.01.2020 (Statistikaamet)[8]

Elukoha omavalitsus	**Elukoha maakond**	**Töötajate arv**
Narva-Jõesuu linn	Ida-Viru maakond	713
Tallinn	Harju maakond	352
Sillamäe linn	Ida-Viru maakond	295
Kohtla-Järve linn	Ida-Viru maakond	142
Jõhvi vald	Ida-Viru maakond	65
Tartu linn	Tartu maakond	33
Toila vald	Ida-Viru maakond	29
Alutaguse vald	Ida-Viru maakond	23
Lüganuse vald	Ida-Viru maakond	15
Viru-Nigula vald	Lääne-Viru maakond	13
Pärnu linn	Pärnu maakond	12
Maardu linn	Harju maakond	11
Rae vald	Harju maakond	11

2.3 Turism

Narva linn on ajaloo- ja kultuuripärandi poolest rikas. Rahvusvaheliselt on tuntud Narva ja Ivangorodi kaitseehitised, sh linnused, bastionid jm Narva jõe vastaskallastel. Narva Hermanni linnuses tegutseb Narva Muuseum, mis on aasta-aastalt tegelenud ekspositsiooni uuendamise ja hoonete säilitamisega. Linnuses leiavad aset mitmed suurüritused, nagu näiteks traditsiooniks kujunenud Narva Põhjasõja-aegsete lahingute rekonstruktsioonid, muusikafestival Station Narva jne.

Olulise tähtsusega objekte on Narvas rohkelt (nimekiri ei ole ammendav):

- Victoria bastioni kasematid – restaureeritud käikudes paikneb ekspositsioon, mis tutvustab Narva kaitsesüsteemi ajalugu.

[8] Tabelis kajastuvad minimaalselt 10 töötajaga liikumised. Täpsemaid andmeid Statistikaamet ei väljasta.

- Kreenholmi manufaktuur, mis rajati 1857. aastast alates väldanud pool sajandit kestnud ehitustööde käigus. Praeguseks on tekstiilitööstus oma tegevuse seal lõpetanud ja 300 tuhande m² suurune kompleks seisab tühjalt, kuid Euroopa Liidu toetuse abil on kavas Kreenholmi saarele rajada tekstiilimaailm, lisaks kinnitas Riigikogu riiklikult tähtsate kultuuriobjektide nimekirjas Narva Kreenholmi kultuurikvartali „Manufaktuur" rajamise, mille maksumus küündib 30 miljoni euroni. Rahastusest pool tuleb Kultuurkapitalilt, pool eraomanikult.
- Narva raekoda, mis on Narva ajaloolise linnasüdame keskus. Raekoja rekonstrueerimine on parajasti käimas.
- Gloria bastionil paiknev kunagi magasiaidaks rajatud hoone, kus praegu asub Narva Muuseumi kunstigalerii.
- Pimeaed – avalik park, mis sai oma nime Pimevärava järgi. Tegemist on Eesti esimese linnapargiga.
- Jõeäärne promenaad – linna ajaloolises südames asuv kaldapealne ligi 1 km pikkune ala bastionide ja jõe vahel.
- Aleksandri kirik – üks suurimaid kirikuid Eestis, kus on kontsertide korraldamiseks suurepärane akustika. Kiriku torn on rekonstrueeritud, peahoone vajab põhjalikku remonti. Peale Aleksandri koguduse pankrotti omandas kirikuhoone pankrotivara hulgast Eesti Vabariik eesmärgiga unikaalne hoone säilitada, korda teha ning kultuuriürituste korraldamiseks kasutusele võtta.
- Narva Issanda Ülestõusmise peakirik – tegutsev õigeusu kirik, mis jäi 1944. a pommitamisest puutumatuks.
- Vana haiglahoone, mis algselt ehitati Kreenholmi Manufaktuuri tarbeks. Tänapäeval asub seal Narva Haigla.

Lisaks ajaloolistele hoonetele ja kompleksidele paikneb linnas mitmeid mälestisi ja monumente. Ajaloomälestisi on Narvas tervelt 360, millest 50 on ehitismälestised, 6 ajaloomälestised, 301 kunstimälestised ja 3 arheoloogiamälestised.

Narva linnas on puhkaeestis.ee andmetel 10 majutusasutust, neist kolm on hotellid, ülejäänud hostelid või külaliskorterid. Restorane ja kohvikuid on Narvas ligi 30, neist vaid üks on kvaliteedimärgisega. Seega võib eeldada, et linna turismiinfrastruktuur ei ole piisav suure hulga külastajate kvaliteetseks teenindamiseks.

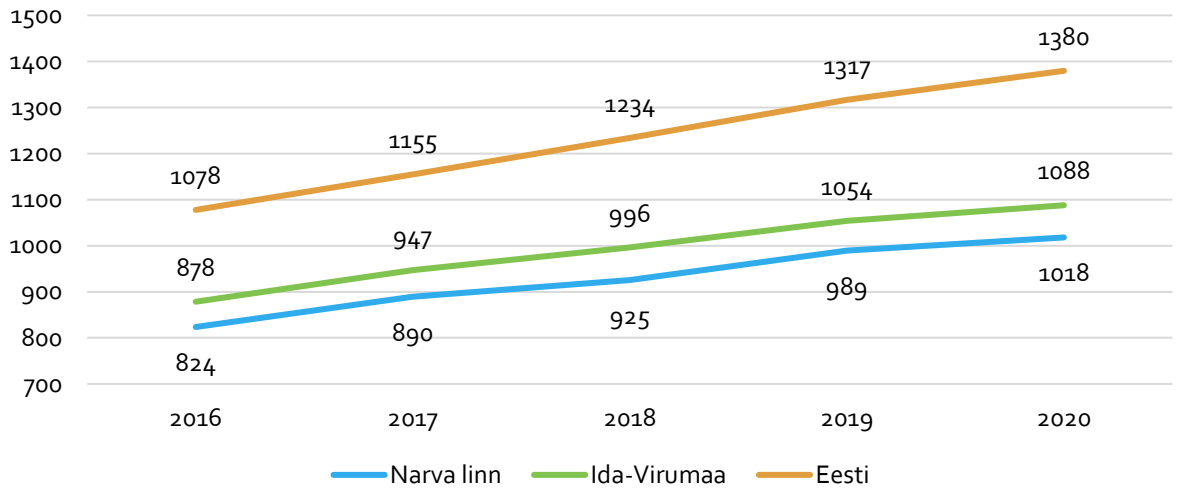
Narva jõe potentsiaal on täielikult rakendamata – sadamad (Jõe ja Kulgu) ei ole lõplikult välja arendatud.

Samas on linna külastajate arv on aasta-aastalt kasvanud, millele andsid sarnaselt kogu maailmale tagasilöögi koroonaviirusega seotud piirangud.

Narva kandideeris Euroopa kultuuripealinnaks 2024, kuid kaotas Tartu linnale. Järgmine võimalus kultuuripealinnaks saada on 2037.

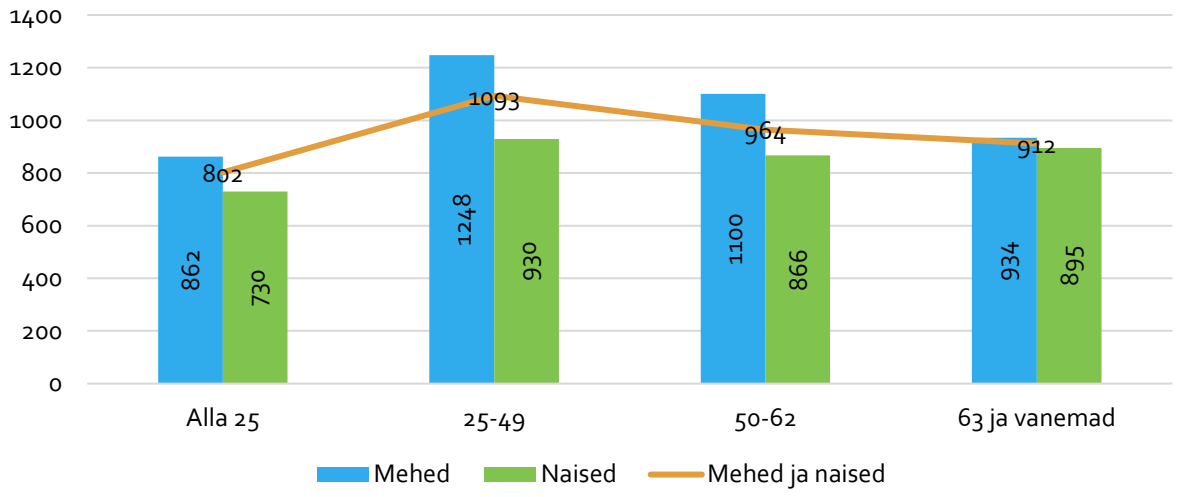
2.4 Elanike sissetulek ja toimetulek

Palgatöötaja kuukeskmine brutotulu on perioodil 2016–2020 kasvanud 194 euro ehk ligi 24% võrra (Joonis 22). 2020. aastal oli brutotulu Narva linnas sarnane maakonna keskmisega, jäädes aga Eesti näitajale 362 euro võrra alla. Ka tulu kasvutempo näitab pigem lõhe süvenemist – vaadeldaval perioodi suurenes Eesti keskmine brutotulu kiiremine (28% võrra).

Joonis 22. Palgatöötaja kuukeskmine brutotulu perioodil 2016–2018 (Statistikaamet)

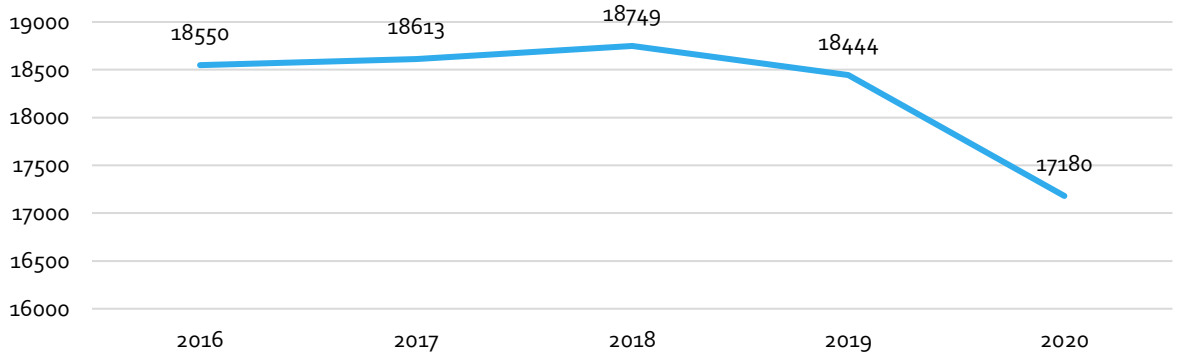
Kõikides vanusegruppides teenivad Narva linnas mehed naistest rohkem (Joonis 23). Kõige kõrgem tulu on vanusegrupis 25–49 (keskmiselt 1093 eurot; võrdluseks, Eesti keskmine oli samal ajal samas vanusegrupis 1544 eurot ehk 451 eurot kõrgem), kõige madalam noorimas (802), mis on ka mõistetav.

Joonis 23. Palgatöötaja kuukeskmine brutotulu Narva linnas soo ja vanuserühmade lõikes 2020. a (Statistikaamet)

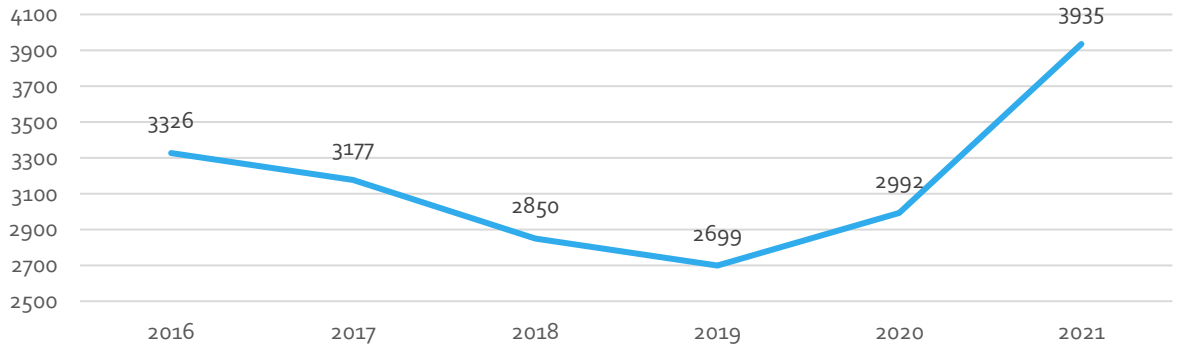
Sarnaselt Ida-Viru maakonna trendile on ka Narva linnas brutotulu saajate arv viimase viie aasta vältel kahanenud (Joonis 24). Maakonnas on brutotulu saajate arv kahanenud ligi 8%, Narva linnas 7,4% võrra, Eestis aga jäänud samaks.

Brutotulu teenis 2020. aastal ligi 31% kogu linna elanikkonnast (rahvastikuregistri andmed 1.01.2020 seisuga). Arvestades elanikkonna kahanemist, väheneb aja jooksul nende osakaal veelgi, s.o järjest väiksem hulk inimesi peab üleval pidama üha suurenevat grupp. Ida-Virumaal teenis 2020. a brutotulu 33,4% ja Eestis veidi üle 39% elanikkonnast.

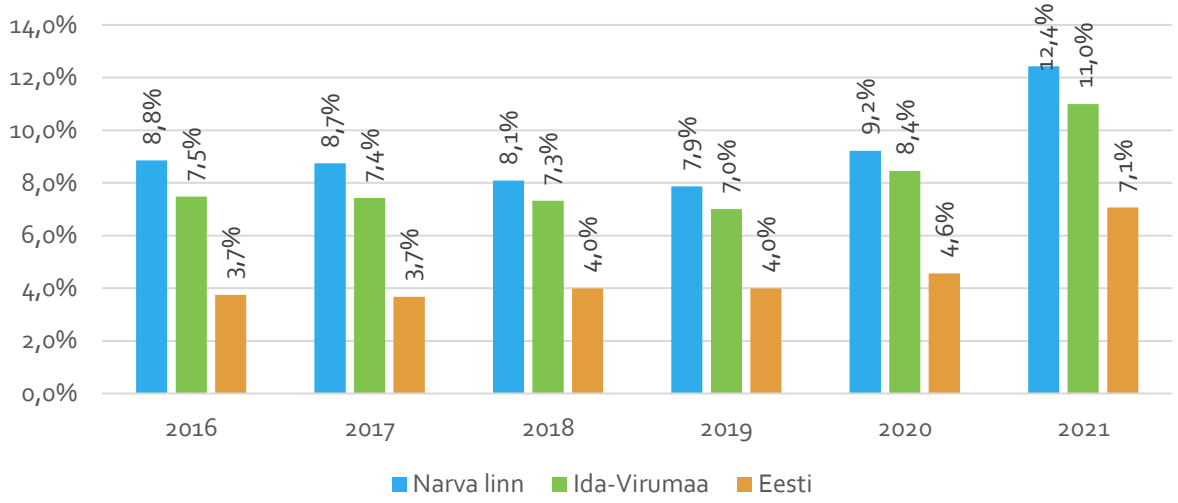
Joonis 24. Brutotulu saajate arv Narva linnas perioodil 2016–2020 (Statistikaamet)

Registreeritud töötute arv peegeldab selgelt koroonakriisi mõju – viimase aastaga on töötute arv hüppeliselt tõusnud (Joonis 25). Nii Ida-Viru maakonnas kui ka Eesti riigis tervikuna on trendid samad.

Joonis 25. Registreeritud töötute arv Narva linnas perioodil 2016–2021 1. jaanuari seisuga (Töötukassa)

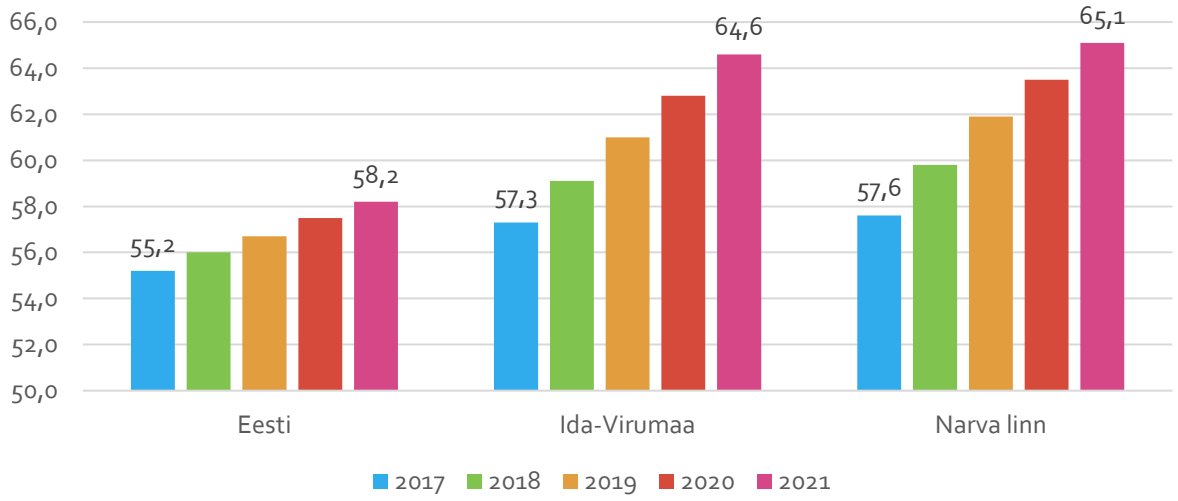
Registreeritud töötute osakaal linna tööealisest elanikkonnast[9] on Narva linnas ja Ida-Virumaal olnud läbivalt kõrgem riigi vastavast näitajast (vahemikus 3,9–5,4 protsendipunkti kõrgem).

Joonis 26. Registreeritud töötute osakaal tööealisest elanikkonnast (Töötukassa, Rahvastikuregister)

[9] Tööealise elanikkonna all on siin käsitletud eagruppi 19–64. Allikate lõikes võib see erineda, näiteks Statistikaamet loeb tööealiseks elanikkonnaks vanusegrupiks 15–64. Joonis on esitatud, ilmestamaks võrdlust linna, maakonna ja riigi vahel.

Ülalpeetavate määr[10] on nii Narva linnas, Ida-Viru maakonnas kui ka Eestis tervikuna viimase viie aasta jooksul kasvanud (Joonis 27). Narva linnas on see aga Eesti keskmisest näitajast märgatavalt kõrgem. Peaasjalikult tuleb see üle 65-aastaste vanusegrupi suurest osakaalust. Arvestades linna demograafilist profiili, suureneb ülalpeetavate määr järgmistel aastatel veelgi. See tähendab, et surve alles jäävale tööealisele elanikkonnale suureneb veelgi.

Joonis 27. Ülalpeetavate määr (%) perioodil 2017–2021 (Statistikaamet)

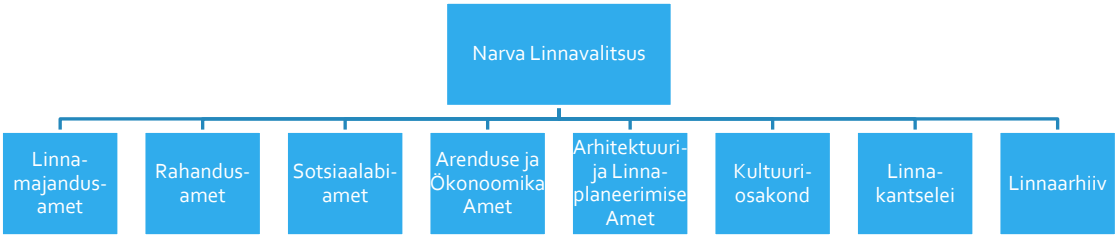
[10] Mitte tööealiste (0–14 ja üle 65-aastased) elanike arv 100 tööealise (15–64-aastased) elaniku kohta. Mõningane erinevus peatükis 2.1.1 toodud infost tuleneb erinevatest andmebaasidest – siin on kasutatud Statistikaameti andmeid, peatükis 2.1.1 on näitajad ise arvutatud rahvastikuregistri andmete põhjal.

3 Linna juhtimine ja eelarve

3.1 Juhtimisorganisatsioon

Narva linna omavalitsusorganid on linnavolikogu ja linnavalitsus. Omavalitsuse esinduskogu on 31-liikmeline ja selles on moodustatud 11 alalist komisjoni.

Narva Linnavalitsus koosneb linnapeast, abilinnapeast ja kolmest linnavalitsuse liikmest. Töö on jaotatud erinevate struktuuriüksuste vahel (Joonis 28).

Joonis 28. Narva Linnavalitsuste struktuur

Narva linna struktuurides, sh volikogu kantselei on kokku 219,65 teenistuskohta.

Hallatavaid asutusi on 39, neist 38 on Kultuuriosakonna poolt hallatavad, sh 17 lasteaeda, 2 põhikooli, 6 üldhariduskooli ja täiskasvanute kool.

Linna valitseva mõju all olevad üksused on veel (kokku 8) Transservis-N AS (korraldab piiriülest transiiti), Narva Vesti AS (joogiveega varustamine ja heitveekäitlus), Narva Jäätmekäitluskeskus OÜ (jäätmemajandus), Narva Linnaelamu SA (kinnisvara haldus), Narva Haigla SA, Narva Sadam SA, Narva linna Arendus SA (kinnisvaraarendus) ja Narva Linnaleht SA (likvideerimisel).

Lisaks on linna olulise mõju all (kokku 3) Küste OÜ (maastike hooldus ja korrashoid), Narva Muuseum SA ja Vaivara Kalmistud SA.

3.2 Eelarvepositsioon

Narva linna põhitegevuse tulude maht on u 70 miljonit eurot. Ligikaudu poole tuludest moodustavad saadavad toetused, 43% maksutulud ning 7% tulud kaupade ja teenuste müügist. Eestis keskmiselt on maksutulude osakaal eelarves 61%, toetuste osakaal 28% ja kaupade ja teenuste müügist saadavate tulude osakaal 10%. Seega on linna omatulud võrreldes riigi keskmisega madalamad ja toetuste osakaal eelarves selle võrra suurem.

Põhitegevuse kuludest moodustavad tööjõukulud 66%, majandamiskulud 24% ja antavad toetused 10%. Eestis keskmiselt on tööjõukulude osakaal eelarves 53%, majandamiskuludel

33% ja toetustel 12%. Narva linnas on seega keskmine tööjõukulude osakaal kõrgem ning majandamiskulude ja antud toetuste osakaal võrreldes Eesti keskmisega madalam.

Linna eelarvepositsioon on möödunud kuuel aastal järjepidevalt paranenud. Põhitegevuse tulem on suurenenud 4,5 miljonilt 10 miljoni euroni ehk 14%-ni põhitegevuse tuludest. Eesti keskmine on 13%. Seoses eelarvemahu kasvu ja elanikkonna kahanemisega on tulud elaniku kohta kuue aastaga suurenenud u 500 euro võrra.

Linna võlakohustused olid 2021. a lõpu seisuga 29,7 miljonit eurot. Perioodi 2015–2021 jooksul pole võlakoormus absoluutsummas oluliselt muutunud. Samas seoses eelarvemahu kasvu ja likviidsete varade suurenemisega on netovõlakoormuse määr 2021. a lõpuks kahanenud 13%-ni. Võlakohustused elaniku kohta on perioodil suurenenud 82 euro võrra 551 euroni.

Perioodil 2015-2021 on linn investeerinud põhivarasse ligi 60 miljonit eurot, kokku enam kui 1000 eurot elaniku kohta (2021. a. seisuga). Investeeringute kogumahust 28% on olnud võimalik teha sihtfinantseeringute toel (Tabel 7).

Tabel 7. Narva linna eelarvenäitajad (Rahandusministeerium, konsultandi arvutus)

	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	***2021*[11]**
Põhitegevuse tulud	52 166 000	54 130 000	58 186 000	65 968 000	70 618 000	71 083 000	72 799 000
Põhitegevuse kulud	47 569 000	48 098 000	50 530 000	56 917 000	60 633 000	61 174 000	62 902 000
Põhitegevuse tulem	4 597 000	6 032 000	7 656 000	9 052 000	9 985 000	9 910 000	9 898 000
Tulemi osakaal tuludest	9%	11%	13%	14%	14%	14%	14%
Põhitegevuse tulud elaniku kohta	853	896	978	1 126	1 221	1 271	1 349
Põhitegevuse tulem elaniku kohta	75	100	129	154	173	177	183
Võlakohustused aasta lõpu seisuga	28 684 000	23 490 000	23 177 000	28 216 000	25 432 000	28 446 000	29 717 000
Likviidsed varad aasta lõpu seisuga	3 668 000	5 050 000	5 815 000	9 916 000	12 835 000	14 202 000	19 979 000
Netovõlakoormus (eurodes)	25 016 000	18 440 000	17 362 000	18 300 000	12 597 000	14 244 000	9 738 000
Netovõlakoormuse %	47,95%	34,07%	29,87%	27,74%	17,84%	20,04%	13,38%
Võlakohustused elaniku kohta	469	389	390	481	440	509	551
Põhivara soetus	7 725 000	3 135 000	6 358 000	11 658 000	7 124 000	12 105 000	12 019 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	4 501 000	87 000	897 000	4 644 000	1 637 000	2 399 000	6 968 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	856 000	108 000	88 000	632 000	152 000	346 000	292 000
Põhivara soetus elaniku kohta	140	54	108	210	126	223	223

Maksimaalne netovõlakoormus on 2020. a lõpu seisu arvestusega enam kui 55 miljonit eurot. Seega on teoreetiline vaba laenuvõime veel u 25 miljonit eurot. Olemasoleva põhitegevuse

[11] Näitajad elaniku kohta on arvutatud 01.01.2022. a seisuga Narva elanike arvu suhtes.

tulemi juures on laenamine võimalik. Suures mahus on olemas ka likviidseid varasid, mille kasutuselevõtmine põhivara investeeringuteks on kavandatud 2021. aasta eelarvega.

Maksumaksjad moodustavad u 42% elanikkonnast. Väliskeskkonnast tuleneb jätkuv surve linna kulude kasvuks palgakasvu ja hindade kallinemise näol. Teisalt piiravad tööealise elanikkonna kahanemine ja väljaränne tulumaksu laekumise kasvu.

Tuleviku vaates on linna jooksva majandamise ja investeerimisevõimekuse olemasoluks soovitav vähemalt säilitada linna praegust eelarvepositsiooni. Investeerimis- ja finantseerimistegevuse maksimaalseks võimendamiseks on vajalik vähemalt 16% põhitegevuse tulemi saavutamine.

Linna 2021. a eelarve jaotus näitab, et konkurentsitult suurim osa linna põhitegevuse kuludest on seotud haridus- ja kultuurivaldkonnaga (66%). Linnamajanduse ja sotsiaalabi korraldusele kulub vastavalt 14% ja 13% vahenditest (Tabel 8).

Tabel 8. Põhitegevuse kulude jaotus linna 2021. a eelarve täitmises

Struktuuriüksus	**Kulud**	**Osakaal**
Kultuuriosakond	41 201 007	66%
Linnamajandusamet	8 666 552	14%
Sotsiaalabiamet	8 473 849	13%
Arenduse ja Ökonoomika Amet	1 530 736	2%
Linnakantselei	1 485 972	2%
Arhitektuuri- Ja linnaplaneerimise Amet	597 127	1%
Rahandusamet	492 915	1%
Linnavolikogu Kantselei	453 509	1%
Kokku	**62 901 667**	**100%**

3.3 Kinnisvara

Narva linnale kuulub 84 hoonet, kus osutatakse või on varemalt osutatud omavalitsuse teenuseid. Narva linnal on teenuste osutamiseks kasutatavat (või varasemalt kasutatud) kinnisvara kokku netopinnaga ligi 215 000 m². Kinnisvara haldamise korraldamine on jaotatud Kultuuriosakonna (131 000 m²) ja Linnamajandusameti (84 000 m²) vahel.

Lähtuvalt kasutuse funktsioonist moodustab ligi veerandi (51 000 m²) koolide kasutuses olev pind (v.a spordihooned). Lasteaedade kasutuses on 34 000 m², spordirajatisi 26 000 m² ja huvikoolid tegutsevad 15 000 m² suurusel pinnal. Ühiselamute pinda on 28 000 m². Mitmed varasemalt peamiselt lasteaedade kasutuses olnud hoonetes tegutsevad erinevad seltsid (14 000 m²), haigla ja perearstide kasutuses on ligi 10 000 m² pinda. Täielikult kasutusest väljas olevat pinda on 6000 m².

Vastavalt linnavalitsuse spetsialistide hinnangule on hea seisukorras 25% hoonete pinnast (54 000 m²), rahuldavas seisukorras 69% (148 000 m²) ning amortiseerunud 6% (12 500 m²).

Lähtuvalt funktsioonist on kõige paremas seisukorras kultuuri, noortekeskuse ja sotsiaalfunktsiooniga hooned, kus hea seisukorraga pinna osakaal on kõrgem kui 80%.

Tervishoiu ja administratiivsete tegevustega sisustatud hoonetes on näitaja vastavalt 66% ja 71%. Muude funktsioonide puhul on see oluliselt madalam. Lasteaedade, koolide ja spordirajatiste pinnast on heas seisukorras ainult paarteist protsenti (Tabel 9).

Tabel 9. Narva linna omandis teenuste osutamiseks kasutatav kinnisvara ja selle hinnanguline seisukord (Narva Linnavalitsus)

Kasutusotstarve	Hea	Rahuldav	Amortiseerunud	Kokku	Osakaal kogupinnast	Heas seisukorras pinna osakaal
Kool	6 939	31 336	12 482	50 757	24%	14%
Lasteaed	3 845	29 985		33 830	16%	11%
Ühiselamu		27 966		27 966	13%	0%
Sport	2 879	23 429		26 308	12%	11%
Huvikool	6 084	9 200		15 283	7%	40%
Seltsitegevus	4 784	9 339		14 123	7%	34%
Tervishoid	6 508	3 282		9 790	5%	66%
Kultuur	8 814			8 814	4%	100%
Administreerimine	4 815	1 924		6 738	3%	71%
Kasutusest väljas		6 064		6 064	3%	0%
Muu	4 910	221	163	5 294	2%	93%
Sotsiaal	3 509	818		4 327	2%	81%
Raamatukogu		3 368		3 368	2%	0%
Noortekeskus	1 166			1 166	1%	100%
Õpilaskodu		884		884	0%	0%
Kokku	**54 252**	**147 816**	**12 646**	**214 714**	**100%**	**25%**

Vastavalt riigikontrolli 2016. aastal koostatud raportile oli Eestis keskmiselt ühel omavalitsusel (suurusega enam kui 20 000 elanikku) elaniku kohta hallatavat hoonepinda u 3,9 ruutmeetrit[12]. Narva linnas on vastav näitaja 2021. aasta rahvastiku arvestusega samuti 3,9 m². Teisalt tuleb arvestada, et näitaja on suurema rahvaarvuga linnalises keskkonnas üldjuhul madalam (näiteks Tallinnas 1,8 m² ja Tartus 2,8 m² elaniku kohta) ja väiksemates linnades või maalises keskkonnas, kus teenuste tarbijad on hajutatud ja neid on vähem, vastavalt kõrgem. Samuti oli Eestis keskmiselt enam kui 60% lasteaia- ja koolihoonetest heas või väga heas seisukorras.

Linna kasutuses oleva hoonepinna keskmistatud ehitusaasta on 1969. Enam kui pool hoonete pinnast on valminud 1970. aastatel. Peale sajandivahetust valminud uusehitisi või juurdeehitusega hooneid on kokku ligi 25 000 m² suurusel pinnal (sh juurdeehitustega hoonete vanemad osad).

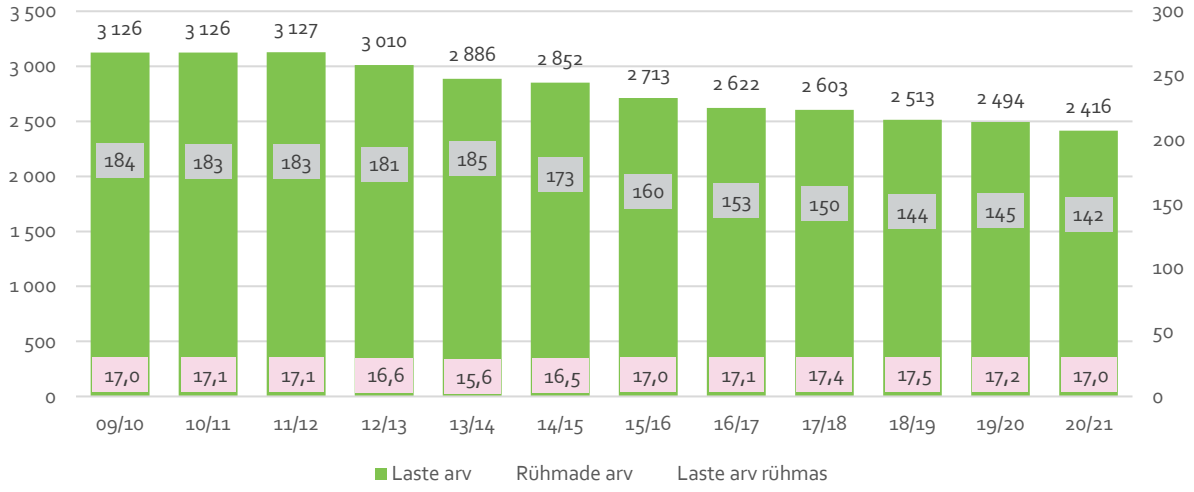
Arvestades hoonete seisukorra hinnangut ja eeldades, et rahuldavas või amortiseerunud seisukorras hoonete rekonstrueerimise maksumuseks kujuneb vähemalt 1000 eurot ruutmeetri kohta, on Narva linna investeerimisvajadus teenuste osutamiseks kasutatavasse kinnisvarasse vähemalt 150 miljonit eurot. Kui möödunud kuuel aastal oli investeeringute maht kokku u 50 miljonit eurot (sh sihtotstarbelised eraldised), siis kuluks olemasoleva kinnisvara korrastamiseks arvestuslikult 20 aastat või enam. Teisalt on vajalik üle vaadata hoonete kasutuse vajalikkus ja otstarbekus.

[12] Ülevaade omavalitsuste hoonestatud kinnisvarast ja selle haldamisest, Riigikontroll 2016

4 Valdkondade ülevaade

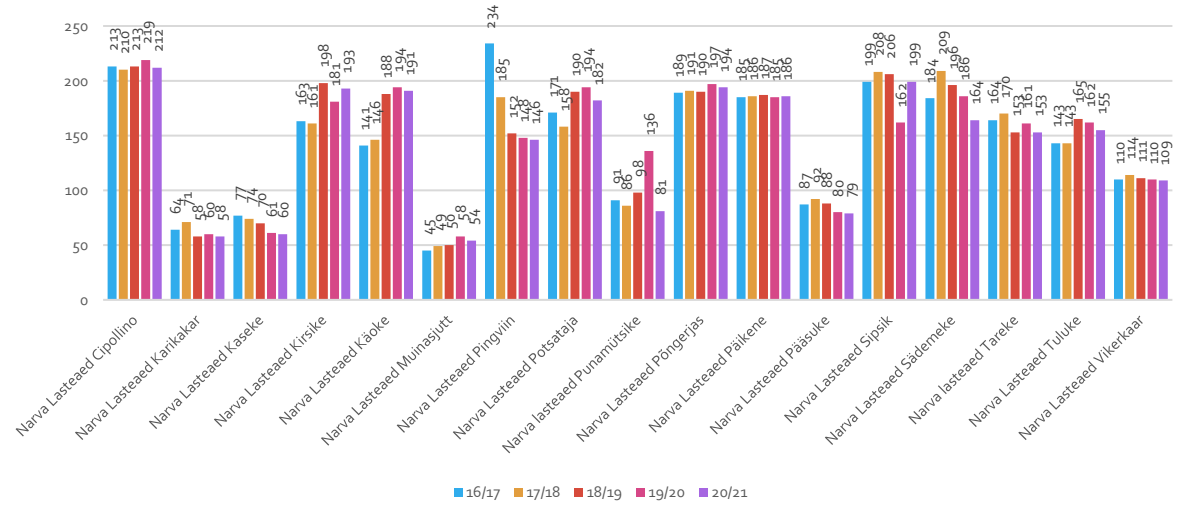
4.1 Haridus

Narva linnas oli 2020/2021 õppeaastal avatud 17 munitsipaallasteaeda kokku 142 rühmaga. Lapsi käis lasteaias enam kui 2400. Rühma keskmine täituvus oli 17,0 last. Laste arv lasteaedades ja rühmade arv on kümnendi jooksul järjepidevalt vähenenud, keskmine rühmatäituvus on jäänud samale tasemele (Joonis 29).

Joonis 29. Lasteaias käivate laste ja rühmade arv perioodil 09/10–20/21 (Haridussilm)

Valdav osa lasteaedadest (11 asutust) on 8 või enama rühmaga ja neis käib u 150 last või enam. Suurim asutus on lasteaed Cipollino 214 lapsega ja väikseim lasteaed Muinasjutt 54 lapsega (Joonis 30).

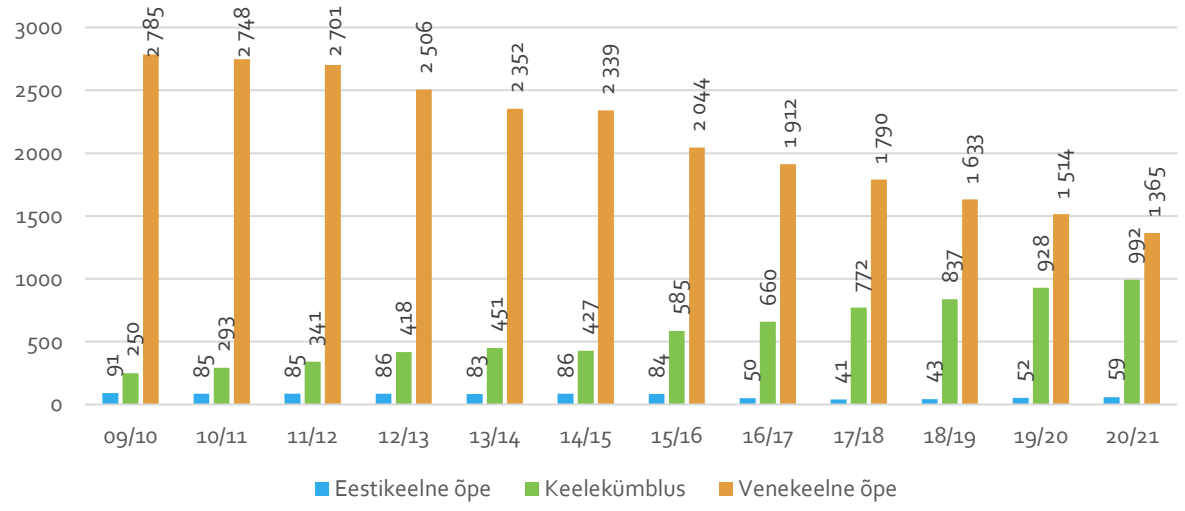
Joonis 30. Laste arv linna lasteaedades õppeaastatel 16/17–20/21 (Haridussilm)

Möödunud õppeaastal linna lasteaedades käinud 2416-st lapsest 95% (2297 last) on Narva linna elanikud. Kui mujalt omavalitsustest pärit lapsi oli viis aastat tagasi veel ligi 200, siis möödunud aastal 119. Teiste omavalitsuste lasteaedades (peamiselt Narva-Jõesuu linnas) käivate Narva linna elanikest laste arv on püsinud pigem stabiilne ja neid oli möödunud aastal 39 (Tabel 10).

Tabel 10. Õpilasränne lasteaedades õppeaastatel 16/17–20/21 (EHIS)

	16/17	**17/18**	**18/19**	**19/20**	**20/21**
Linna lasteaedades kokku	**2622**	**2603**	**2513**	**2494**	**2416**
sh Narva linna lapsed	2426	2407	2350	2350	2297
sh teise KOV-i lapsed	196	196	163	144	119
Narva laste osakaal linna lasteaedade lastest	93%	92%	94%	94%	95%
Narva linna lapsed kokku	**2472**	**2455**	**2396**	**2393**	**2336**
Narva lapsed mujal	46	48	46	43	39
Narva linna lastest paikne	98%	98%	98%	98%	98%

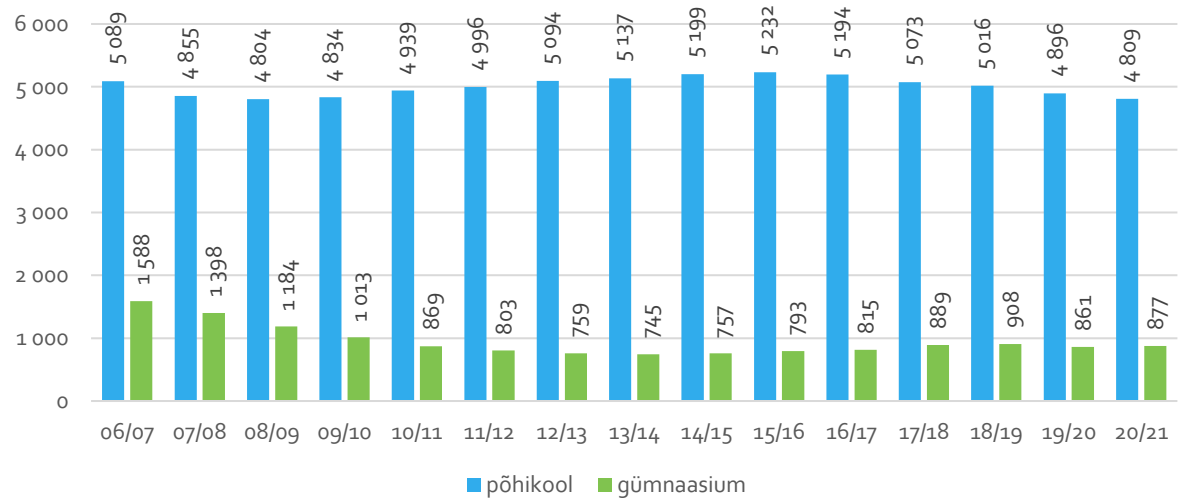
Valdav osa õppest lasteaedades on venekeelne. Samas on viimasel kümnendil oluliselt suurenenud keelekümblusrühmade ja nendes käivate laste arv. Õppeaastal 20/21 oli lasteaedades 89 venekeelset rühma 1365 lapsega (56%), 49 keelekümblusrühma 992 lapsega (41%) ja 4 eestikeelset rühma 59 lapsega (Joonis 31).

Joonis 31. Laste arv lasteaedades vastavalt õppekava keelele õppeaastatel 09/10–20/21 (Haridussilm)

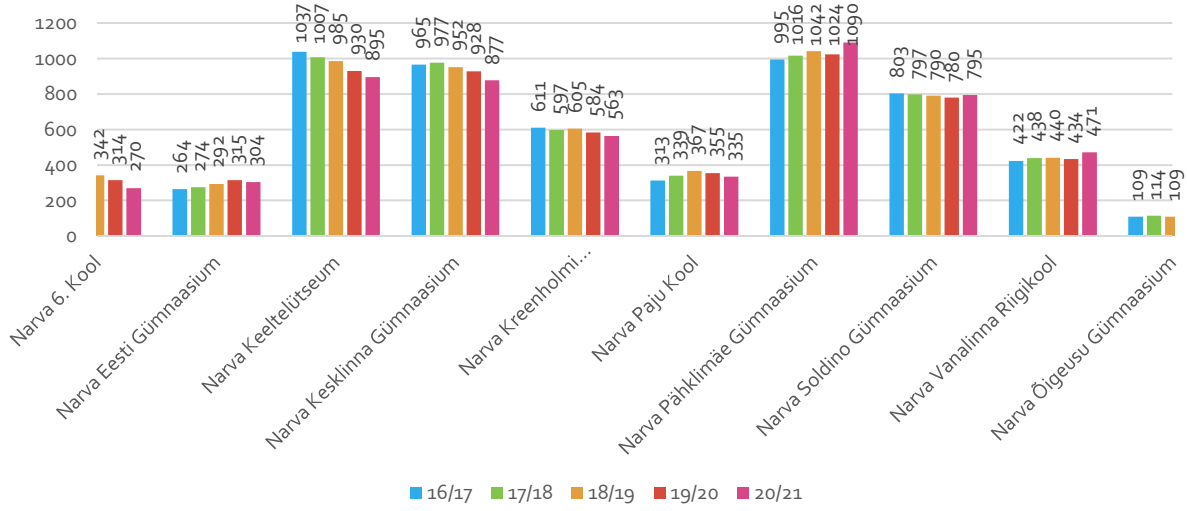
Narva linnas tegutseb 11 üldhariduskooli. Munitsipaalkoole on 8 (sh Täiskasvanute Gümnaasium), kaks riigikooli (Narva Vanalinna Riigikool, Narva Eesti Gümnaasium) ja üks erakool (Narva Õigeusu Gümnaasium). Gümnaasiumiaste on kaheksas statsionaarse õppevormiga koolis, põhikoolidena tegutsevad munitsipaalomandis Paju Kool ja 6. Kool.

Õppeaastal 20/21 õppis põhikooliastmes 4809 õpilast ja gümnaasiumiastmes 877 õpilast. Kui põhikooliõpilaste arv on mõningase kõikumisega juba pikemat aega püsinud 5000 õpilase kandis, siis gümnaasiumiõpilaste arv on 15 aasta jooksul kahanenud u 700 võrra (Joonis 32).

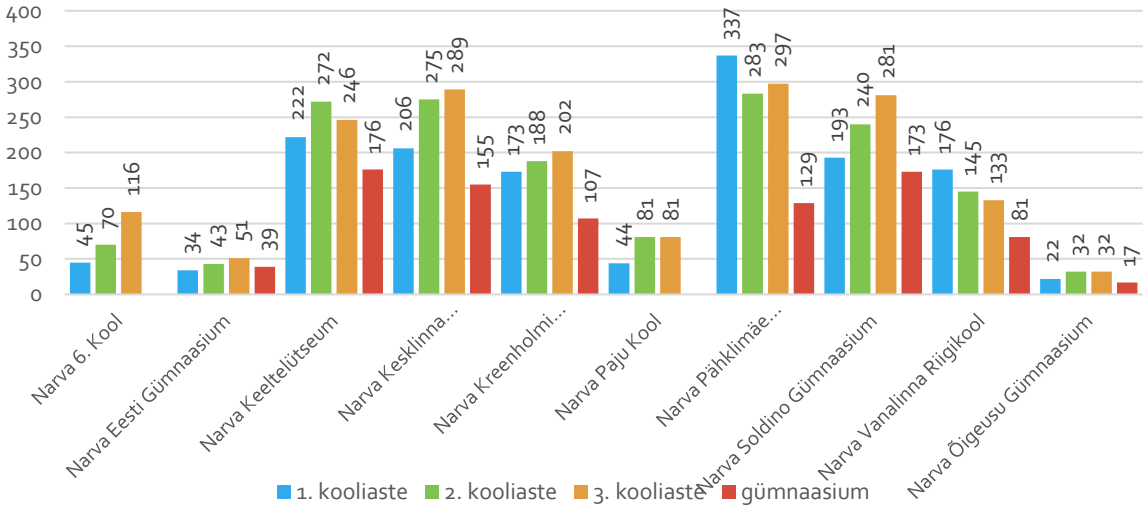
Joonis 32. Põhikooli ja gümnaasiumiastme õpilaste arv statsionaarses õppes perioodil 06/07–20/21 (Haridussilm)

Linnas asuvad koolid on pigem suure õpilaste arvuga. Viies koolis on õpilasi enam kui 500. Suurim kool on Narva Pähklimäe Gümnaasium enam kui tuhande õpilasega. Väikseim munitsipaalkool on Narva 6. Kool 270 õpilasega (Joonis 33).

Joonis 33. Õpilaste arv Narva linna koolides õppeaastatel 16/17–20/21 (Haridussilm)

Kui üldjuhul on koolides enim õpilasi I või II kooliastmes, siis erandiks on Pähklimäe Gümnaasium ja Vanalinna Riigikooli, kus arvukaim on I kooliaste (Joonis 34).

Joonis 34. Õpilaste arv Narva linna koolide kooliastmetes õppeaastal 20/21 (Haridussilm)

Linnas asuvate koolide põhikooliastme õpilastest 94% on Narva linna elanikud, teistest omavalitsustest pärit õppureid on u 300. Teiste omavalitsuste põhikoolides õpib u 140 linna elanikust õpilast, neist Narva-Jõesuu Koolis 53 õpilast. Õpilasrände mustris viimasel viiel aastal olulisi muutusi toimunud ei ole (Tabel 11).

Tabel 11. Õpilasränne põhikoolis õppeaastatel 16/17–20/21 (EHIS)

	16/17	**17/18**	**18/19**	**19/20**	**20/21**
Linna põhikoolides kokku	**5193**	**5072**	**5015**	**4896**	**4809**
sh Narva linna lapsed	4860	4726	4677	4581	4510
sh teise KOV-i lapsed	333	346	338	315	299
linna laste osakaal linna põhikoolide lastest	94%	93%	93%	94%	94%
Narva linna lapsed kokku	**5008**	**4890**	**4825**	**4728**	**4649**
Narva lapsed mujal	148	164	148	147	139
linna lastest paikne	97%	97%	97%	97%	97%

Koolide gümnaasiumiastme õpilastest on Narva linna elanikke 91%, mujalt tulijaid on u 80. Linna õpilased eelistavad selgelt linna koole, väljaspool Narvat käib ainult ligi 30 õpilast ehk 3% gümnasistidest (Tabel 12).

Tabel 12. Õpilasränne gümnaasiumis õppeaastatel 16/17–20/21 (EHIS)

	16/17	**17/18**	**18/19**	**19/20**	**20/21**
Linna gümnaasiumides kokku	**816**	**890**	**909**	**861**	**877**
sh Narva linna lapsed	725	801	828	796	799
sh teise KOV-i lapsed	91	89	81	65	78
linna laste osakaal linna gümnaasiumide lastest	89%	90%	91%	92%	91%
Narva linna lapsed kokku	**742**	**820**	**849**	**825**	**827**

Narva lapsed mujal	17	19	21	29	28
linna lastest paikne	98%	98%	98%	96%	97%

Narva Täiskasvanute Gümnaasiumis õppis mittestatsionaarses õppes möödunud aastal 236 õpilast, seejuures on õpilaste arv viie aastaga kasvanud u 100 võrra. Õpilastest 83% on Narva linna elanikud, ligi 50 õpilast on pärit teistest omavalitsustest. Mujal mittestatsionaarses õppes õppivaid Narva linna elanikke on kümmekond.

Võrreldes omavahel lasteaias käivate laste arvu normatiivsete kohtade omaga, on näha, et vakantsi on ligikaudu 5% jagu (Tabel 13). Sealjuures on mõningaid lasteaedu, kus vabu kohti pole. Samas on linnas mitmeid lasteaiahooneid ka kasutusest väljas.

Tabel 13. Normatiivsed lasteaiakohad ja laste arv lasteaedades õppeaastal 20/21 (Narva Linnavalitsus, EHIS)

Asutus	**Normatiivne kohtade arv**	**Laste arv õppeaastal 20/21**	**Vabad kohad**	**Vabade kohtade osakaal kohtadest**
Narva lasteaed Punamütsike	130	81	49	38%
Narva Lasteaed Sädemeke	186	164	22	12%
Narva Lasteaed Tuluke	176	155	21	12%
Narva Lasteaed Potsataja	196	182	14	7%
Narva Lasteaed Tareke	167	153	14	8%
Narva Lasteaed Karikakar	68	58	10	15%
Narva Lasteaed Põngerjas	203	194	9	4%
Narva Lasteaed Pääsuke	88	79	9	10%
Narva Lasteaed Kaseke	68	60	8	12%
Narva Lasteaed Käoke	196	191	5	3%
Narva Lasteaed Cipollino	216	212	4	2%
Narva Lasteaed Sipsik	202	199	3	1%
Narva Lasteaed Pingviin	145	146	-1	-1%
Narva Lasteaed Vikerkaar	108	109	-1	-1%
Narva Lasteaed Muinasjutt	52	54	-2	-4%
Narva Lasteaed Kirsike	180	193	-13	-7%
Narva Lasteaed Päikene	154	186	-32	-21%
Kokku	**2535**	**2416**	**119**	**5%**

Koolide osas on olukord teistsugune – ligikaudu pool pinnast on tegelikult kasutuseta (Tabel 14). Kõige suurema täituvusega on Narva Kesklinna Gümnaasium, kõige väiksemaga Narva 6. Kool.

Tabel 14. Normatiivsed koolikohad ja õpilastearv koolides õppeaastal 20/21 (Narva Linnavalitsus, EHIS)

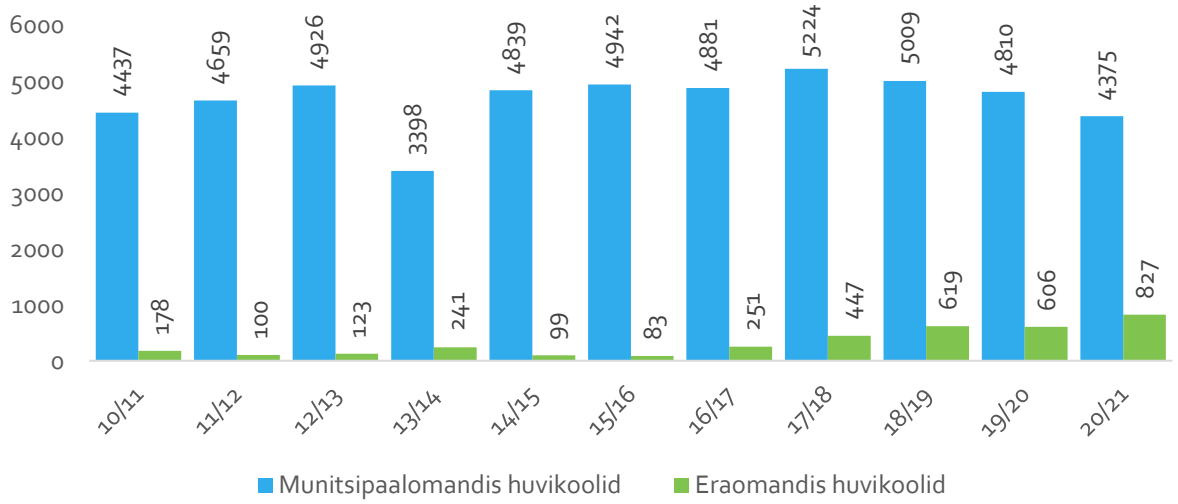
Asutus	**Normatiivne kohtade arv**	**Õpilaste arv õppeaastal 20/21**	**Vabad kohad**	**Vabade kohtade osakaal kohtadest**

Narva Soldino Gümnaasium	1528	714	814	53%
Narva 6. Kool	975	231	744	76%
Narva Keeltelütseum	1366	740	626	46%
Narva Pähklimäe Gümnaasium	1420	917	503	35%
Narva Paju Kool	620	206	414	67%
Narva Kreenholmi Gümnaasium	860	563	297	35%
Narva Eesti Gümnaasium	420	128	292	70%
Narva Kesklinna Gümnaasium	1017	770	247	24%
Kokku	**8206**	**4269**	**3937**	**48%**
Narva Täiskasvanute Kool	*140*	*272*	*-132*	
*Narva Vanalinna Riigikool**	*540*	*454*	*86*	

Narva linnas tegutseb kuus munitsipaalomandis huvikooli ja klubi:

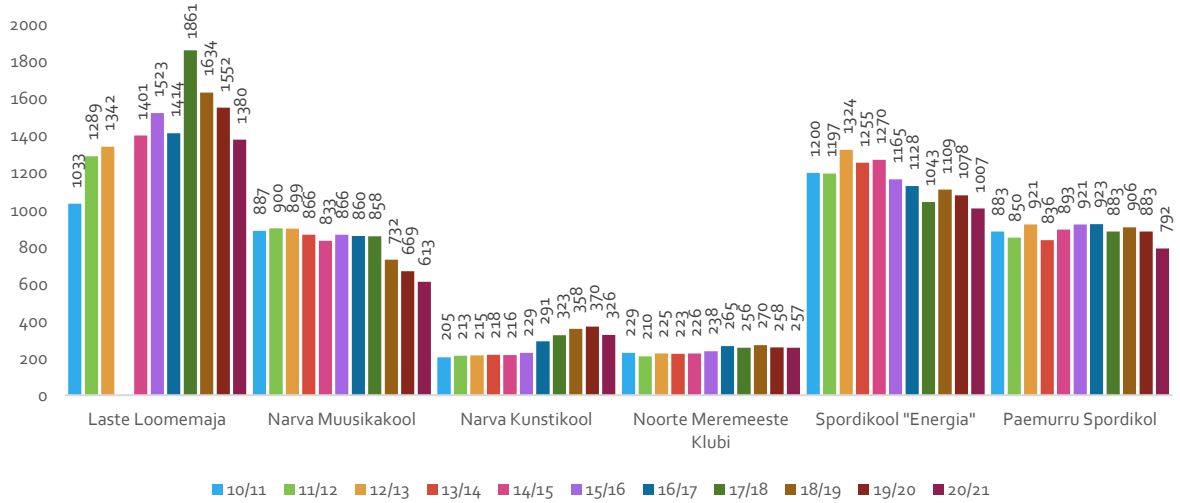
- Narva Laste Loomemaja – enam kui 30 erinevat ringi (tantsud, keeled, kunst- ja käsitöö, foto, mudelism jne)
- Narva Muusikakool – muusikaõpe 25 õppekaval (erinevad instrumendid ja koorilaul)
- Narva Kunstikool – õppekavapõhine ja vabaõpe erinevatel kunstialadel
- Narva Noorte Meremeeste Klubi – meremitmevõistluse ja purjetamise treeningud, veeturism, mudellaevandus, mereskautlus ning ujumine
- Narva Spordikool Energia – treeningud järgnevatel distsipliinidel: ujumine, sõudmine ja aerutamine, laskesuusatamine, jalgratta- ja motosport, võrkpall, judo, korvpall ning poksimine
- Narva Paemurru Spordikool – treeningud järgnevatel distsipliinidel: korvpall, iluvõimlemine, laskmine, lauatennis, poks, jäähoki, iluuisutamine ja kergejõustik

Õpilasi munitsipaalomandis huvikoolides on viimasel kümnel aastal olnud u 4500–5000 kandis, samas möödunud õppeaastal u 600 võrra vähem kui kõrgaastal 17/18. Erahuviharidus on linnas olnud pikka aega väga tagasihoidliku osakaaluga ning erahuvikoolides õppivate laste arv on kasvama hakanud alles viimasel kolmel–neljal aastal. Õppeaastal 20/21 õppis erahuvikoolides 827 õpilast ehk 16% kõikidest huvikoolide õpilastest (Joonis 35).

Joonis 35. Õpilaste arv Narva linna munitsipaalomandis huvikoolides kokku õppeaastatel 10/11–20/21 (Haridussilm)[13]

Õpilaste arvult suurim munitsipaalhuvikool on Narva Laste Loomemaja maja 1380 lapsega. Kahe spordikooli peale kokku on õppureid 1800 ja muusikakoolis enam kui 600. Väiksema õpilaste arvuga on kunstikool ja meremeeste klubi (Joonis 36).

Joonis 36. Õpilaste arv Narva linna munitsipaalomandis huvikoolides õppeaastatel 10/11–20/21 (Haridussilm)[14]

Õppekava liigi lõikes on olnud kõige populaarsemad spordierialad (enam kui 40% õppuritest) ning muusika ja kunsti erialad (enam kui 30% õppuritest). Samas eelnevate mõningase vähenemise arvel on kasvanud eelkõige üldkultuuri osakaal. Loodus- ja tehnikaerialadel on õppurite arv ja osakaal olnud läbi aja tagasihoidlikud (Tabel 15).

Tabel 15. Huvikoolide õppurid õppekava valdkondade lõikes õppeaastatel 13/14 kuni 20/21 (Haridussilm)

	Loodus	**Muusika ja kunst**	**Sport**	**Tehnika**	**Üldkultuur, sh rahvus-koolid**
13/14	0%	34%	47%	2%	17%
14/15	0%	34%	50%	2%	14%
15/16	2%	35%	48%	1%	14%
16/17	0%	35%	46%	2%	18%
17/18	3%	33%	40%	1%	22%
18/19	1%	32%	44%	1%	21%
19/20	3%	30%	42%	1%	24%
20/21	1%	31%	44%	1%	22%

Lisaks on mitmekesine huvitegevuste valik koolide juures.

[13] Õppeaasta 13/14 andmed on Laste Loomingumaja kohta puudu
[14] Õppeaasta 13/14 andmed on Laste Loomingumaja kohta puudu

4.2 Noorsootöö

Narva linnas koordineerib noorsootööd Kultuuriosakond, samuti tegeleb noorsootöö küsimustega linnavolikogu noorsookomisjon. Noortevaldkonnaga on tihedalt seotud järgmised asutused ja organisatsioonid:

- Narva Noortekeskus – linna asutus, mis tegeleb noorsootöö korraldamise, toetamise ja arendamisega. Keskus korraldab koostööd haridusasutustega, korraldab sündmusi, viib läbi projekte, koolitusi jpm. Keskus on samuti vastutav suviste malevate korraldamise eest. Keskmiselt osaleb malevates 120 noort.
- Narva Noorteparlament – Narva linna noorte osaluskogu, mis seisab noorte huvide eest linnas.
- Kultuurimaja Rugodiv – linna asutus, mis tegeleb kultuurielu korraldamisega. Muuhulgas tegutsevad seal mitmed noortekollektiivid.
- Narva Spordikeskus – linna asutus, mis tegeleb sportimisvõimaluste loomisega.
- Narva Keskraamatukogu – linna asutus, mis pakub noortele arenguprogramme ja huvitegevust.
- SA Narva Linna Arendus – linna sihtasutus, mis tegeleb Äkkeküla territooriumi arendamise, Kerese 20 linnahoone, Joaoru ja jõepromenaadi haldamisega. Sihtasutus korraldab mitmeid suurüritusi.
- MTÜ Vitatiim – eraalgatuslik ühing, mis pakub noortele mitteformaalse õppimise ja vabatahtliku tegevuse võimalusi.

Lisaks pakuvad noortele veel tegevust loomeinkubaator OBJEKT, Baltic eSport, Programmeerimise kool Edukoht, Kaitseliidu Narva Malevkond, Karu Klubi (noorte sotsiaalsete oskuste arendamine) jt. **Täpsemalt on võimalusi kirjeldatud Narva noorsootöö arengukavas 2021–2026.**

Avatud noorsootöö põhimõttel tegutsevad noortekeskus EXIT (linna asutuse tegevuse raames), Narva avatud noortekeskus RLK (MTÜ) ja MTÜ Virumaa Heategevuskeskus.

Kokkuvõtvalt, Narvas tegutsevad mitmed organisatsioonid, mis noorte mitmekülgsele arengule kaasa aitavad. Teisalt on asutustevaheline koostöö puudulik ja info killustunud. Samuti ei soosi avalik ruum noorte ajaveetmist ja koosviibimist, mistõttu kasutatakse sellel eesmärgil sageli kaubanduskeskusi.

4.3 Kultuur, sport ja vaba aeg

Narva linna kultuuriasutused on:

- Narva Muuseum (sh Kunstigalerii)
- Narva Keskraamatukogu (filiaalid Energia ja Kreenholm) – munitsipaalasutus
- Kultuurimaja Rugodiv – munitsipaalasutus

- Geneva Kontserdimaja
- Teater Ilmarine
- Teater Kuninglik Kaelkirjak
- Vaba Lava (ei ole linna asutus)
- Narva eesti keele maja
- Rahvaste maja
- Art-klubi Ro-Ro
- Narva kunstiresidentuur (ei ole linna asutus)
- Narva Linna Sümfooniaorkester – munitsipaalasutus
- Narva Muuseum kogub ja tutvustab Narva linna ning piirkonna ajalugu. Muuseum tegutseb Hermanni linnuses ja Kunstigaleriis.

Kultuurimaja Rugodiv pakub mitmekülgseid võimalusi huvitegevuse harrastamiseks. Majas tegutseb 15 huvialaringi, kus osaleb üle 600 inimese. Iga-aastaselt korraldatakse u 1300 sündmust, mille külastajate arv on 300 tuhat. Maja on üldiselt heas korras – siseruumid renoveeriti 2018. a ja fassaad aasta tagasi.

Geneva Kontserdimaja pakub võimalusi kontsertide ja seminaride läbiviimiseks. Suurde kontserdisaali mahub kuni 650 inimest ja kammersaali 150. Geneva korraldab ka ise mitmesuguseid sündmusi.

Narva Keskraamatukogu panustab kohaliku kogukonna ja linna haridus- ja kultuurielu arengusse. Raamatukogu kujundab oma teenuseid erinevatele sihtrühmadele sobivateks - korraldab huvitegevust, digipädevuste ja keele õpetamist, meediapädevuste ja lugemisharjumuste kujundamist, koduloolist ja loomingulist tegevust, koostöös teiste asutustega toetab täiskasvanuharidust ning korraldab üritusi lasteaia ja koolilastele, samuti toetab kohalike loomeinimeste tegevust.

Teatrielamusi pakuvad teater Ilmarine ja Vaba Lava, mis rajas 2018. aastal endisesse tehasesse multifunktsionaalse teatrikeskuse.

Narva kunsturesidentuur (NART) on eri valdkondades tegutsejate vahel loomingulist läbikäimist loov kultuuriplatvorm, kus korraldatakse residentuure, näituseid, loenguid ja hariduslikke töötubasid. Rahvusvaheline residentuuriprogramm on avatud kunstnikele, kes tegutsevad mitmesugustes valdkondades, nagu kunst, muusika, etenduskunst, arhitektuur, disain, film, kirjandus, kureerimine jm.

Lisaks tegutseb linnas ka Apollo Kino.

Aktiivsed on ka mitmed rahvuskultuuriseltsid, mida on linnas ligi paarkümmend. Suur osa seltsidest tegutseb Rahvaste Majas.

Välja on kujunenud mitmed traditsioonilised rahvusvahelise haardega sündmused, millest üheks olulisemaks on rahvusvaheline Chopini loomingule pühendatud konkurss, mis toimub juba alates 1997. aastast. Traditsiooniliselt toimuvad suve alguses ka Narva Päevad ja Peterburi kaasaegse kunsti festival. Uueks suurürituseks on Station Narva – muusika ja

linnafestival, mis 2021. a toimub neljandat korda. Sügisel toimuvad Narva kui Eesti sügispealinna programmi üritused ja Narva Ooperipäevad.

Vaba aja sisustamiseks toimuvad Narvas paljud sarjad, spordivõistlused, kontserdid ja loengud.

Täpsemalt on kultuuri- ja spordivaldkonda käsitletud Narva kultuuristrateegias 2030.

Narva linnas tegutseb kaks spordikooli ja mitukümmend spordiklubi. Narva Spordikeskus pakub mitmekülgseid võimalusi sportimiseks. Spordiregistri andmetel on Narvas kokku 76 spordiobjekti. Populaarseks sportimise ja vaba aja veetmise kohaks on Äkkekülas asuv kompleks. Lisaks on Narvas ujula, jäähall, lasketiir ja sõudebaas. Seega võimalused on mitmekülgsed. Teisalt vajavad objektid investeeringuid, et kaasas käia nüüdisaja nõuetega.

4.4 Sotsiaalvaldkond

Narva linnas korraldab sotsiaalteenuseid, sotsiaaltoetusi ja muud sotsiaalabi Narva Linna Sotsiaalabiamet. Ameti haldusalas on sotsiaalhoolekanne, terviseedendus ja tervishoid. Ameti hallatavaks asutuseks on Narva Sotsiaaltöökeskus.

Narva Sotsiaaltöökeskus on hoolekandeasutus, mis osutab teenuseid sotsiaalselt vähekindlustatud isikutele (sealhulgas lapsed ja lastega perekonnad, puuetega ja eakad inimesed, toimetulekuraskustega täiskasvanud). Narva Sotsiaaltöökeskuse peamiseks eesmärgiks on kvaliteetsete sotsiaalteenuste osutamine Narva linnas, linnaelanike toimetuleku igakülgne toetamine ning toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isikute sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

Osutatavad sotsiaalteenused on:

- Koduteenus
- Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus
- Tugiisikuteenus
- Täisealise isiku hooldus
- Isikliku abistaja teenus
- Varjupaigateenus
- Turvakoduteenus
- Turvakoduteenus lastele
- Sotsiaaltransporditeenus
- Võlanõustamisteenus
- Lapsehoiuteenus
- Asendushooldusteenus
- Järelhooldusteenus
- Haridusliku erivajadusega õpilaste haridusasutustesse invatransporditeenus

Makstavad sotsiaaltoetused on:

- Sünnitoetus
- Koolitoetus
- Esmakordselt kooli mineva lapse toetus
- Koolimineku toetus
- Puuetega lapse hooldajale hooldajatoetus
- Puudega laste ravimitoetus
- Laste suvepuhkuse toetus
- Jõulupakitoetus
- Elluastumistoetus
- Hooldajatoetus
- Haridusliku erivajadusega õpilase transporditoetus
- Transporditoetus
- Proteesitoetus
- Toimetulekutoetus
- Linnatoetus
- Eluruumi kohandamise toetus
- Erakorraline toetus
- Matusetoetus

Sotsiaaltöökeskuses asuvad hooldekodu (132 kohta), sotsiaalmaja ja turvakodu (korraga kuni 20 last).

Tervishoiuteenuseid osutatakse SA-s Narva Haigla, kus on olemas EMO, kirurgiakliinik, naistekliinik, sisehaiguste kliinik, taastusravi osakond, õendusabi osakond, patoloogia osakond ja polikliinik. Suurimaks probleemiks on kvalifitseeritud personali nappus, samuti vajab taristu olulisel määral tänapäevastamist.

Lisaks tegutseb linnas veel mitmeid teisi erameditsiini teenuste osutajaid.

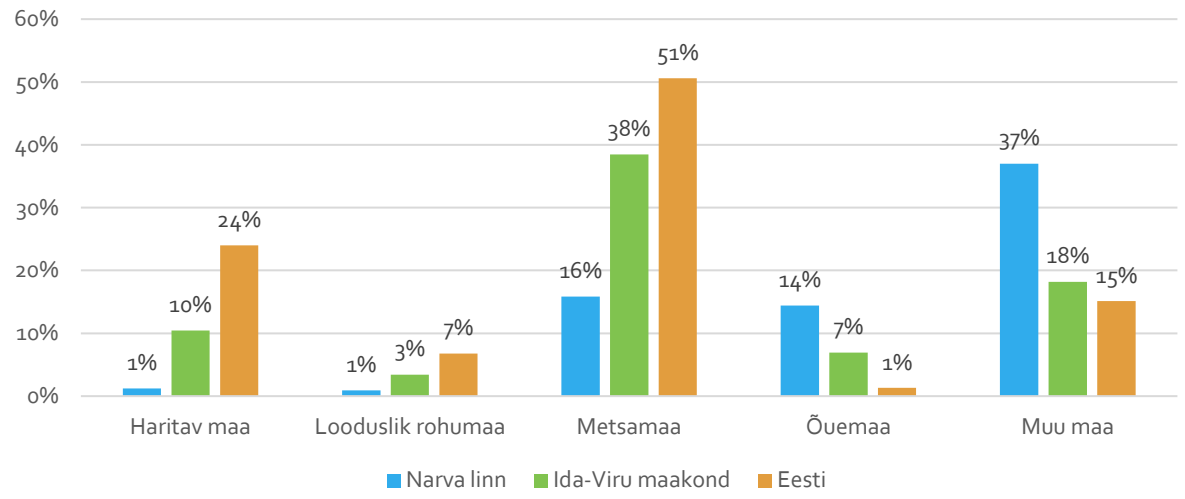
Perearste tegutseb Narva linnas 39. Puudub korralik perearstikeskus, vastuvõtud toimuvad enamasti amortiseerunud ruumides.

4.5 Planeerimine

Narva linna pindala on 84,01 km², millest maismaa on 62,04 km². Territoorium moodustub Narva jõe ja veehoidla vahelisel alal asuvast põhiterritooriumist ja lahustükkidest – Kudruküla ja Olgina linnaosadest, kuhu pääs toimub läbi Narva-Jõesuu linna alade. Kokku on Narvas 15 linnaosa: Siivertsi, Sutthoffi, Pähklimäe, Kalevi, Vanalinn, Soldino, Kerese, Joaoru, Kreenholmi, Paemurru, Kulgu, Veekulgu, Elektrijaama ja kaks lahustükki.

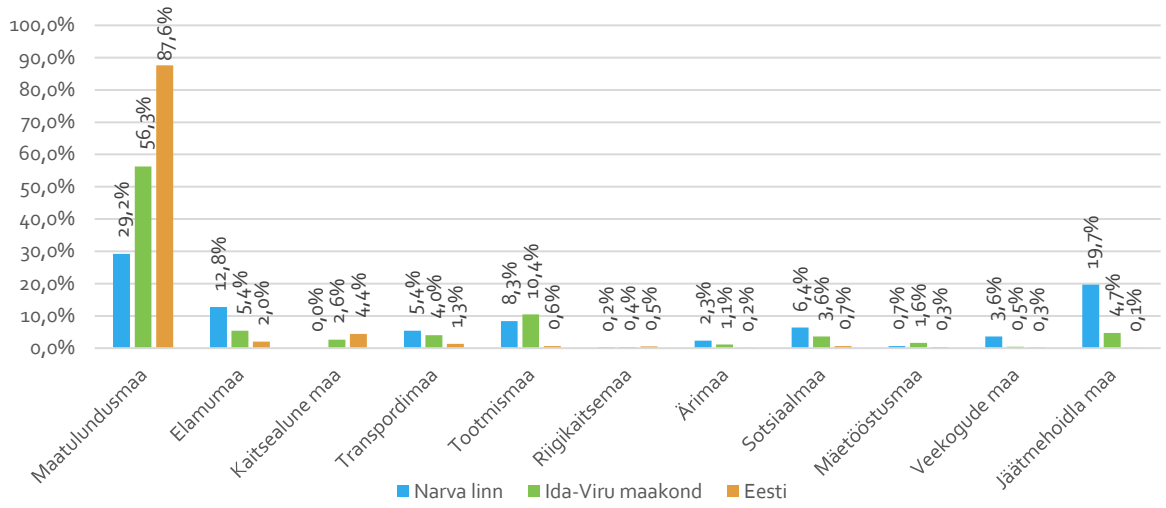
Linnaruumis eristuvad selgelt kõrge ja madala hoonestusega alad. Hoonete kõrgus väheneb linna läänepiirist jõe suunas. Nõukogude perioodist pärit korruselamud paiknevad enamjaolt kompleksse mikrorajoonidena suuremate teede ning puiesteede vahelistel aladel. Kerese ja Kalevi linnaosades, samuti Vanalinnas on enim levinud 60. aastate korterelamud, mis on halvas olukorras. Väikeelamupiirkonnad on enamasti suurematest liikumisteedest eemal – Paemurrus ja Kreenholmis. Omalaadseks on Olgina ja Kudruküla, kus asuvad peaasjalikult ainult hooajalised elamud. Linna ümbritseb aiandusühistute vöönd, kus on mitu tuhat krunti. Tootmismaad asuvad enamjaolt Tallinna maanteest lõunas, olles kompaktselt koos.

Tegemist on valdavalt linnalise keskkonnaga, mida peegeldab ka maakasutus (Joonis 37).

Joonis 37. Maakasutus Narva linnas (Maa-amet)

Maakatastrisse on kaetud kogu linna maa. Narva puhul torkavad maakasutuses silma mõningad iseärasused. Võrreldes riigi keskmisega on oluliselt kõrgem elamumaa, transpordimaa, tootmismaa, sotsiaalmaa ja jäätmehoidla maa osakaal. Viimane moodustab ligi viiendiku kogu linna pindalast (Joonis 38). Tegemist on põlevkivist elektri tootmise jääkide ladustamiskohtadega – tuhaväljadega.

Joonis 38. Maakatastrisse kantud maa sihtotstarvete lõikes (Maa-amet)

Narva üldplaneering on kehtestatud 2013. aastal. Algatatud on uue üldplaneeringu koostamine, kuid see on alles algusjärgus. Lisaks on veel kehtivad Vanalinna linnaosa üldplaneering – linnaosa tulevikustrateegia väljatöötamine ja rakendamine, ala ligikaudu 46 ha (kehtestatud 2012) ja tööstuspiirkondade üldplaneering – tööstushoonete rajamiseks sobivate alade määratlemine, ala ligikaudu 600 ha (kehtestatud 2010). Niisiis on Narva linna planeeringudokumendid küllalt vanad, kuid kuni uue planeeringu kehtestamiseni tuleb lähtuda olemasolevatest.

Narva linna ruumilise arengu eesmärk on vastavalt kehtivale üldplaneeringule linna territooriumil elanikele ja külalistele võimalikult soodsate elamis- ja puhkamistingimuste tagamine. Selle ülesande täitmine on tegelikkuses aasta-aastalt keerukamaks muutunud, kuna linn on rajatud ligi 80 tuhandele elanikule, kuid juba praegu elab seal mitukümmend tuhat vähem. See tähendab, et olulisimaks planeerimisalaseks väljakutseks on ehitustegevuse kavandamine selliselt, et linnaruum vastaks elanike arvule praegu ja tulevikus, olles samal ajal ligipääsetav ning meeldiv. Samuti vajab lahendamist linnaosade omavaheline ühendatus. Eriti puudutab see Kreenholmi ja ülejäänud Narvat (raudtee poolitab linnaruumi ja Tallinna maanteed). Lahendamist ja kokkulepet vajab, millist funktsiooni need tulevikus kandma peaksid.

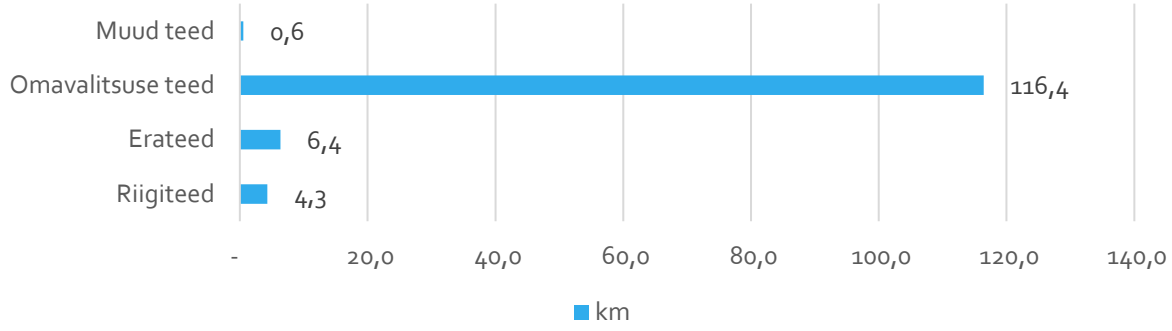
2020. a läbi viidud Narva noorte taju-uuringus tõdetakse, et Narvas eelistatakse jalutada, mis tähendab, et tänavaruum peab olema mugav ja turvaline. Ebameeldivateks kohtadeks peetakse koolide vahetut ümbrust, samuti kaubanduskeskusi, kuigi seal käiakse. Seega on vajalik luua kaubandusruumi vabasid aja veetmise kohti ja korrastada haridusasutuste ümbrused. Populaarsed on pargid jt rohealad, samuti promenaad, mille potentsiaali tuleks veelgi rohkem rakendada. Linnaruum üldiselt peaks olema paremini valgustatud ja rohkem soovitakse näha tänapäevast arhitektuuri. Seega peegeldavad noorte arvamused üldises pildis hästi Narva avaliku ruumiga seonduvaid probleeme.

4.6 Taristu ja transport

Narva linna territooriumi läbivad riigiteedest üle-euroopalise tähtsusega põhimaantee nr 1 (Tallinn-Narva), riikliku tähtsusega tugimaantee nr 91 (Narva-Narva-Jõesuu-Hiiemetsa) ja kõrvalmaanteed nr 13109 (Narva-Auvere) ning 13212 (Kudruküla-Puhkova).

Olulise liikluskoormuse moodustab transiit suurte veoautodega, mis linna territooriumil piiri ületavad. Teel järjekorda ootavate autode arvu vähendamiseks on rajatud vastavad parklad ja elektrooniline järjekorrasüsteem. Transiidi mõjutab negatiivselt Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu, mis on põhjustanud muu hulgas ka ELi poolt rakendatud sanktsioone Venemaa ja tema liitlase Valgevene suhtes.

Narva linnas on kokku 127,6 km teid ja tänavaid, neist valdav osa on munitsipaalomandis (Joonis 39). Kattega teid on 116,2 km (91%) ja katteta 11,4 km (9%).

Joonis 39. Narva linna teed (Transpordiamet)

Linna läbib samuti Tallinn-Peterburi raudtee, mis on oluline transiittee.

Linnas on raudtee- ja autobussijaam, samuti mitmed tollilaod. Töötab Euroopa normidele vastav veoautode tolliterminal. 2 km kaugusel linna piirist asub Olgina lennuväli, mis suudab vastu võtta väikelennukeid ja koptereid. Rahvusvahelised lennujaamad asuvad Tallinnas (209 km) ja Peterburis (150 km).

Narvast 25 km kaugusel asub Euroopa Liidu idapoolseim süvasadam – Sillamäe sadam. Kaid on võimelised vastu võtma suuri kaubalaevu, samuti reisilaevu.

Probleemiks on tänavate ja teede olukord. Aasta-aastalt on seda järjepanu parendatud, kuid siiski ei ole nende olukord kõikjal rahuldav. Samuti on takistuseks kõrged äärekivid, mis pärsivad liikumist lapsevankrite ja eakate abivahenditega. Samuti on osaliselt amortiseerunud tänavavalgustus.

Maakonnas korraldab ühistransporti MTÜ Ida-Viru Ühistranspordikeskus. Linnas töötavad 15 bussiliini. Linnaliine opereeris kuni 2022. a alguseni AS ATKO Bussiliinid.

4.7 Kommunaalmajandus

Kommunaalmajandus hõlmab soojamajandust, jäätmekäitlust, ühisveevärki ja -kanalisatsiooni, gaasi- ja elektrivarustust, samuti elamufondi.

Narva linna varustab soojusega Balti Elektrijaam, mis kasutab soojatootmiseks põlevkivi. Operaatoriks on AS Narva Soojusvõrk. Kokku on soojustrasse Narvas ligi 77 km, millest renoveeritud on umbes pooled. Narva eripäraks on soojuse odav hind – 39,83 eurot MW/h eest. Võrdluseks, Eesti keskmine hind on 60,70 eurot MW/h eest. Fossiilsetest kütustest loobumine tooks tõenäoliselt kaasa sooja hinna märkimisväärse kasvu. Energiasäästu suurendamiseks on tarvis renoveerida kogu kaugküttevõrk.

Jäätmekäitlust korraldab linna omanduses olev ettevõte Narva Jäätmekäitluskeskus OÜ. Linnas toimib korraldatud jäätmeveo teenus. Jäätmekäitluse arengut käsitleb Narva jäätmekava. 2019. aastal koguti Jäätmeregistri andmetel Narva linnas kokku 551 tuhat tonni jäätmeid. Aasta-aastalt on kogused vähenenud. Siiski moodustab jäätmetest lõviosa (ligi 90%) ladustamine prügilasse. Selle vähendamiseks tuleb suurendada tarbijate teadlikkust ja jäätmete liigiti kogumist.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga tegeleb linna omanduses olev ettevõte AS Narva Vesi. Narva linna joogivesi tuleb Narva jõest 26 km kaugusel linnast. Veetöötlusjaam asub Narvas. Siivertsi linnaosa veevarustuseks kasutatakse erinevalt ülejäänutest põhjavett. Kanalisatsioonitorustiku pikkus linnas on 285 km. Probleemseks on veepuhastusseadmete ülekoormatus, kuna suures osas linnas puudub eraldi lahkvoolne sademevee süsteem. Seega puhastatakse sademevett ühisvoolse kanalisatsiooni puhastusseadmetes.

Gaasivarustuse tagab linnas AS Eesti Gaas. Gaasitorustiku pikkus on üle 70 km.

Võrguettevõtteks Narva linnas on VKG Elektrivõrgud OÜ, mis on VKG Grupi tütarettevõte.

Linnale kuuluva elamufondi haldamisega tegeleb SA Narva linnaelamu, mille hallata on 1231 munitsipaalkorterit ja 7 ühiselamut.

Täpsemalt käsitletakse kommunaalmajanduse valdkonda väljatöötamisel olevates valdkonnapõhistes arengukavades (Narva linna jäätmekava, Narva linna soojusmajanduse arengukava, kliima- ja energiakava) ning Narva linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas.

4.8 Keskkond

Narva lähiajalugu on tihedalt seotud suurtööstusega. Seetõttu on ka linna keskkonnaseisund üle elanud raskeid aegu. Viimase 10 aasta jooksul on see kõikides valdkondades paranenud.

Olulisel määral mõjutab Narva keskkonnanäitajaid Balti Elektrijaama paiknemine linnas. Elektrijaam on linna suurim veetarbija, jäätmetekitaja ja õhusaastaja. Elektrijaama veetarbimise ja jäätmetekke (põlevkivituha) puhul pole viimase 12 aasta jooksul ühest trendi ning need sõltuvad konkreetse aasta toodangumahust. Samas on õhuheitmetes sisalduvate saasteainete puhul toimunud oluline langus tänu vanade katelde demonteerimisele ja alles

jäänud katelde puhastusseadmete uuendamisele. Vastavalt Balti Elektrijaama pikaajalisele arengustrateegiale väheneb süstemaatiliselt elektri tootmine fossiilsetest allikatest (põlevkivi), samas suureneb taastuvatest allikatest (päikese, tuule-, geotermaalne energia) elektri tootmine. See nõuab märkimisväärseid investeeringuid.

Probleemseks on asjaolu, et Narva jõkke lastava puhastamata sademe- ja drenaaživeest on leitud ohtlikke aineid. Narva jõe saastatuse näitajad on sellele vaatamata oluliselt paranenud. Viimati leiti normeületavaid saasteaineid 2015. aastal. Jõe hüdrobioloogiline seisund allpool Narvat on aga väga halb, kuna jõevee loomulik veerežiim on hüdroelektrijaama paisu poolt rikutud. Paisu tõttu on enamiku aastast kuiv ka linna suurim looduslik vaatamisväärsus Narva juga ning joa all asunud kalakoelmud. Saasteainete sisalduse osas on paranenud ka Narva veehoidla seisund. Siiski vajab jõe keskkonnaseisund pidevat seiret ja parandamist, mille osas on eelduseks koostöö Venemaaga.

Vaatamata Balti Elektrijaama lähedusele on välisõhu kvaliteet Narva linnas Eesti suuremate linnade seas üks paremaid. Lisaks elektrijaamale on vähenenud ka teiste ettevõtete õhuheitmed, seda peamiselt saastavamate ettevõtete tegevuse lõpetamise tõttu linnas.

Narva linna territooriumist moodustavad looduslikud alad üle poole. Seda eelkõige Balti Elektrijaama tuhaväljadest lõunasse jäävate suurte metsa- ja sooalade tõttu. Seniajani pole looduslikel aladel ka tulnud asuda taanduma arendustegevuse surve ees.

Looduskaitsealuseid alasid Narvas on seevastu aga üsna vähe, vaid kolm, mis moodustavad kokku veidi üle protsendi linna pindalast. Looduskaitsealustest liikidest on olulisimad linna vanades parkides ja bastionides elavad nahkhiired ja jões elutsevad haruldased kalad. Andmeid Narva liigirikkuse kohta on aga napilt, mistõttu võivad tähelepanuväärsete liikide elupaigad ja kasvukohad olla lihtsalt teadmata.

Kokku on Narva linnas Keskkonnaregistri andmetel 71 looduskaitsealust objekti, millest suurima osa (67 objekti) moodustavad kaitsealuse liigi leiukohad. Lisaks on Narvas kaks maastikukaitseala, üks hoiuala ja üks kaitsealune park. Rahvusvahelise tähtsusega ala on Struuga looduskaitseala (Natura loodusala), mis osaliselt hõlmab ka Narva linna territooriumi.

Veekogusid on linnas 8, millest suurim on Narva veehoidla.

Paikseid õhusaaste allikaid on Narvas 34, millest 24 on tööstusettevõtted, 4 tanklad ja 6 katlamajad.

Narva linna piires on kokku neli jääkreostuse objekti: Narva asfaltbetoontehas, Balti Elektrijaama tuhaväli nr 1 ja 2, Narva raudteesõlm ja vedurite ekspluatatsiooni jaoskond ning Narva ehitusmaterjalide kombinaadi püsijäätmete prügila. Kõige akuutsem jääkreostusobjekt on Narva raudteesõlm ja vedurite ekspluatatsiooni jaoskond. Seal asuvad 1971. aastal rajatud endine veduridepoo ja selle kütusehoidla. Pinnast ja põhjavett reostavad ained on diislikütused ja mootoriõlid. 2015. aastal likvideeriti küll maapealsed kütusemahutid, kuid alles on kütusepumpla, maa-alune torustik ja puhastusseadme settebassein, kus on kütusejäägid sees. Pinnas ja põhjavesi on suurel alal (hinnanguliselt 14

ha) reostunud ja reostuse kandumine kõrvalaladele jätkub. Seetõttu on jääkreostusobjekti mõju põhjaveele ja pinnaveele (Narva jõgi) hinnatud suureks.

Tuhaväljade pindalad on 490 ja 570 ha. Tuhaväli nr 2 on alates 1987. aastast kasutusest väljas ja 2008. aastal osaliselt ümber kujundatud tööstuslike jäätmete prügilaks, ülejäänu on haljastatud ja sellele on rajatud tuulikupark. Keskkonnaregistris on tuhaväljad klassifitseeritud eriti keskkonnaohtlikeks objektideks.

Lisaks neljale jääkreostusobjektile on Narvas veel 7 keskkonnaohtlikku objekti, millest kolm on mahutid ja neli tanklad.

Kokkuvõtvalt, keskkonnareostus on Narva linnas järjepanu vähenenud, kuid tööstusest tulenevalt on reostusoht jätkuvalt suur. Kuniks põlevkivist elektritootmine jätkub, säilib ka peamine reostusallikas.

4.9 Kodanikuliikumine

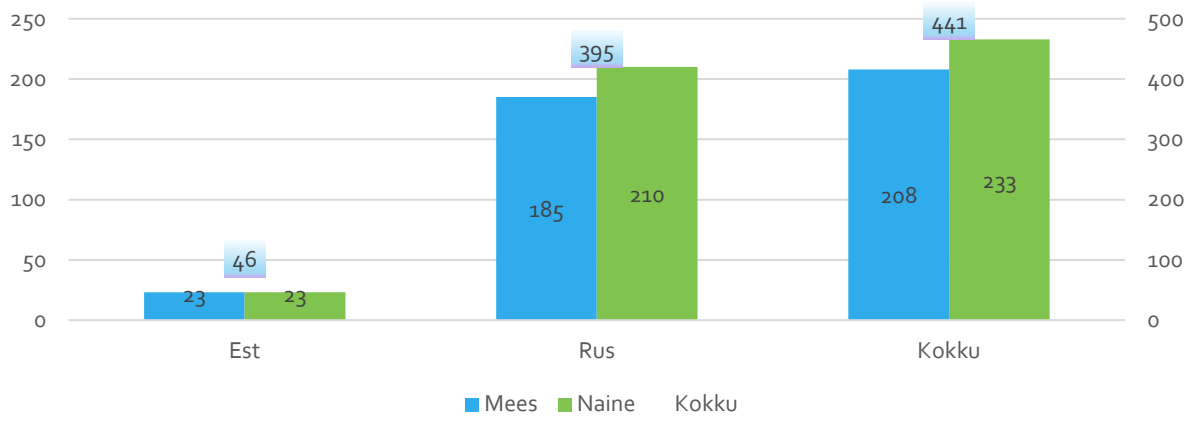
Statistikaameti andmetel tegutses Narva linnas 2020. a 940 mittetulundusühingut ja sihtasutust, mida on ligikaudu 100 võrra enam kui aastal 2017 (Tabel 16). Seda on 12,6% enam. Samal ajal on kolmanda sektori organisatsioonide arv Eestis ja Ida-Viru maakonnas kasvanud vastavalt 51,9% ja 48,3%, mis on oluliselt suurem kasvutempo. Ka näitab organisatsioonide arv 1000 elaniku kohta seda, et Narvas on ühendusi oluliselt vähem – 2020. a oli 1000 elaniku kohta 16,8 organisatsiooni, samal ajal kui Eestis oli 31,3 ja maakonnas 26,2. Seega võib järeldada, et Narvas vajab kodanikuühiskond edasist arendamist ja ka avaliku sektori tuge.

Tabel 16. SA-de ja MTÜ-de arvu dünaamika (Statistikaamet, Rahvastikuregister)

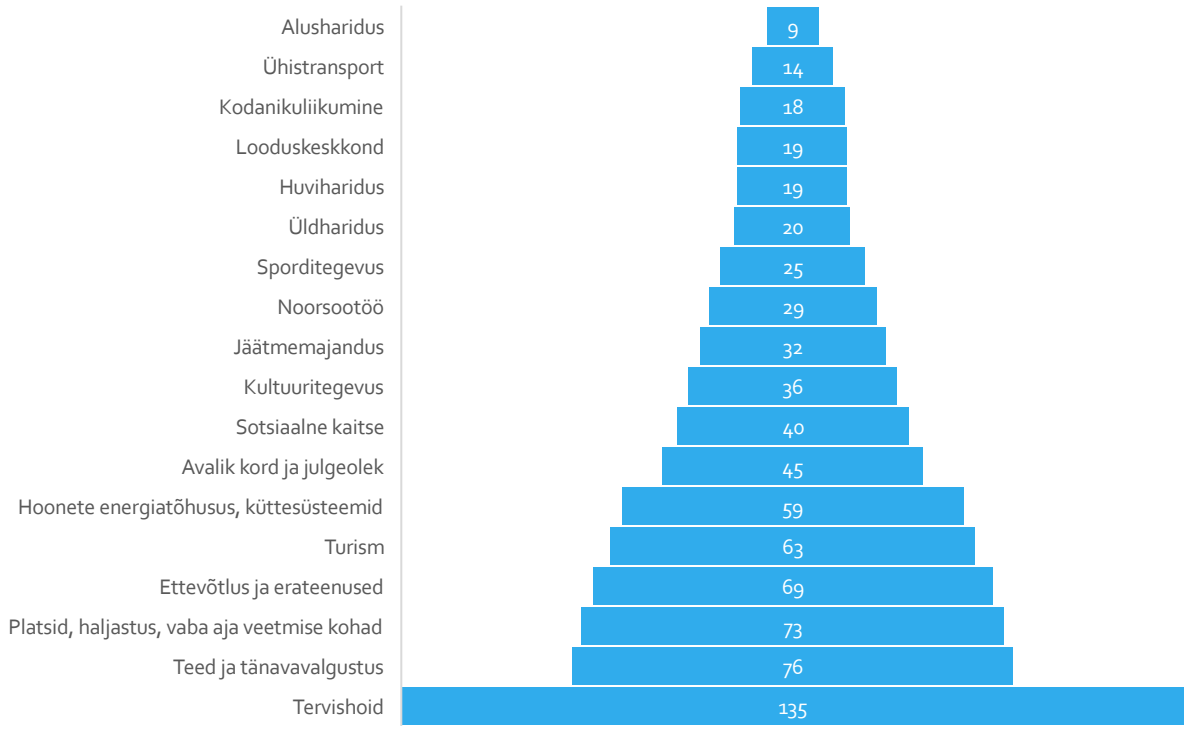
	Absoluutarv				**1000 elaniku kohta**			
	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Eesti	27527	39981	40730	41823	20,4	29,5	30,0	31,3
Ida-Virumaa	2401	3483	3515	3561	16,2	24,4	25,0	26,2
Narva	835	906	931	940	14,0	15,5	16,1	16,8

Lisa 2. Elanikkonna küsitluse kokkuvõte

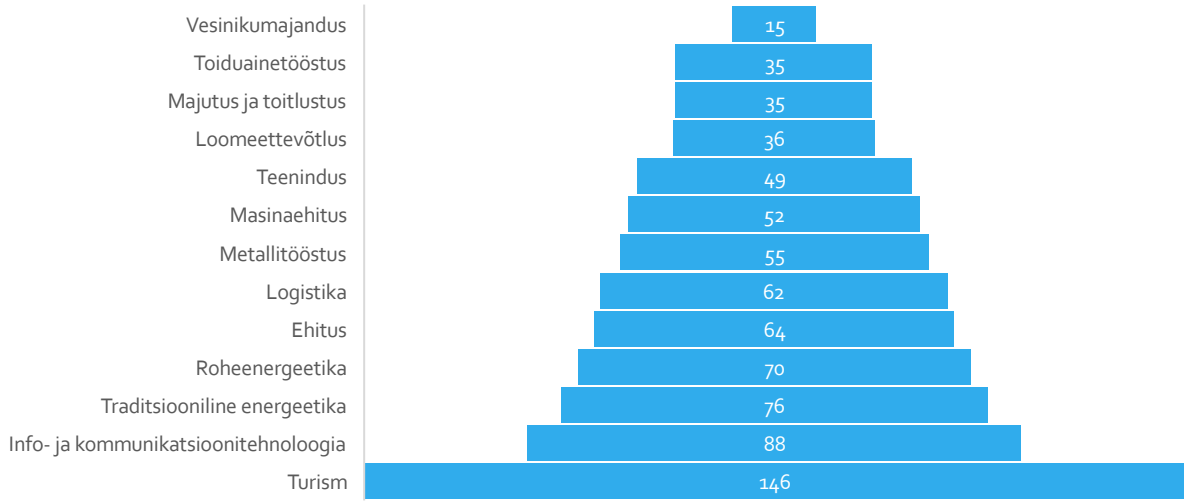
Narva linna arengukava koostamise raames viidi linnaelanike seas läbi veebipõhine küsitlus 3.–21. maini 2021.

Joonis 40. Küsitlusele vastanute jaotus keele lõikes (vastanute arv)

Joonis 41. Tegevusvaldkond, millesse tuleks enim investeerida, et Narvas hea elada oleks (valikute arv)

Joonis 42. Ettevõtlusvaldkond, mida tuleks Narvas eelisarendada (valikute arv)

Järgmise suure läbimurdevaldkonnana nimetati avatud vastustes kõige sagedamini:

- Turismi
- Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat
- Tööstussektori arendamist
- Logistikat
- Kreenholmi väljaarendamist
- Roheenergeetikat

Tõeliselt suurte projektidena toodi kõige sagedamini esile:

- Kreenholmi väljaarendamist
- Vanalinna taastamist
- Turismi, sh veeturismi arendamist